

ŽELEZAR

JESENICE, DNE 6. MAJA 1982

ŠTEVILKA: 17 • LETO: XXXI

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KTD, je kot predhodnik Železarnja začel izhajati 26. januarja 1937. Železarnja izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajst-dnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik: Jozica Vardi. Naslov: Uredništvo Železarnja, SŽ - Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 2618, administracija 2619 in 2621. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščena prometnega davka po pristojnem mnenju št. 421-1-72.

ANALIZA PROIZVODNIH STROŠKOV V PRVEM TROMESEČJU

Skupno so bili nastali stroški proizvodnje v Železarni nižji od načrtovanih za 357 milijonov dinarjev. Vse temeljne organizacije razen TOZD Plavž, Valjarna debele pločevine in Vratni podboji so v tem četrtletju imele nižje stroške.

V temeljni organizaciji Plavž so bili dejansko nastali stroški višji od načrtovanih za 7,3 milijona dinarjev. Na plavžu so bili stroški nižji za milijon dinarjev in to pri vložnem materialu, kjer je bila poraba rud na tono manjša za 298 kg. Večji pa so bili stroški predelave - razlog je

glavni remont plavža št. 1, ki je trajal 31 dni. V aglomeraciji so dejanski stroški presegli načrtovane za 8,3 milijona dinarjev. Porabili so več uvožene rude, kar je stroške povečalo za 4,3 milijona dinarjev, pri predelavi pa je porast stroškov (za 4 milijone dinarjev) posledica nizke proizvodnje.

V temeljni organizaciji Jeklarna so bili stroški v primerjavi z načrtovanimi nižji za 116,6 milijona dinarjev. Pri tem so bili v vseh obratih razen v elektrotehnični stroški pod planiranimi.

V SM jeklarni je precejšnje znižanje pri stroških vložka (za 72,5 mio din), čemur je bila vzrok za 8,5% večja poraba starega železa namesto domačega surovega in pa manjša poraba kovinskih dodatkov (za 6 kg na tono). Izplen je bil planiran 89,1%, dosežen pa 88,9%. Nižji so bili stroški tudi pri predelavi (za 3 milijone dinarjev) in to največ pri energiji, kajti nižja je bila poraba

(Nadaljevanje na 6. strani)

NEKATERIH ŠE VEDNO NI STREZNILO DEJSTVO, DA BOMO MORALI VEČ IN BOLJE DELATI

Ne glede na to, da v naši železarni še nimamo oblikovanih in uveljavljenih ustreznih ekonomskih motivov, ki bi delavce spodbujali k boljšemu in kvalitetnejšemu delu, boljšemu gospodarjenju z družbeno lastnino in dohodkom kot rezultatom svojega in družbenega dela, niti ni potrebna aktivnost v tej smeri, močno preseneča še vedno prisotna mezna miselnost nekaterih naših delavcev, ki jim v bistvu ni mar nič drugega, kot to, koliko bo petnajstega v kuverti in ki niso nikdar zadovoljni s svojim osebnim dohodkom, ne glede na to, kakšen je njihov osebni prispevek, ki so ga dali s svojim živim delom in z upravljanjem in gospodarjenjem z družbenimi sredstvi kot svojim in družbenim minulim delom k povečanju dohodka svoje temeljne organizacije.

Nedvomno je to tudi odraz nezadostne aktivnosti subjektivnih sil z zvezo komunistov na čelu pri spreminjanju sedanjih razmer oziroma pri celovitem ustvarjanju in uveljavljanju socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov. Sedanje družbene razmere in nakopičeni družbenoekonomski, socialni in drugi družbeni problemi, ob navedeni miselnosti še vedno precejšnje število naših delavcev, pa zahtevajo odločen prelom z dosedanjim močno prisotno prakso deklariranja, forumskega reševanja, samozadovoljstva, oportunitizma in podobno. Zahtevajo enotno, zrelo in odgovorno delovanje vseh organiziranih socialističnih sil z zvezo komunistov na čelu v pogledu nujnega in hitrejšega oblikovanja in uveljavljanja ekonomskih motivov za gospodarnейše upravljanje z družbeno lastnino, oziroma uresničevanja z ustavo opredeljenih odnosov v družbeni praksi.

Istočasno pa se bomo morali spoprijeti tudi z malodušjem, da ni izhoda iz sedanjih težav, kajti vse tisto, kar smo v dosedanjem razvoju naše socialistične samoupravne družbe morali že premagati in kar smo v tem času dosegli, nas kvečjemu lahko navdaja z optimizmom. Izjemen razvoj, ki smo ga v teh 37 letih dosegli v vseh pogledih, ob dejstvu, da smo morali premagovati še hujše težave, kot so sedanje, spominimo se samo vsesplošne gospodarske blokade ob vseomogočih političnih pritiskih, nas prepričuje nasprotno, da smo v naši socialistični samoupravni družbi sposobni premagovati še takšne težave, seveda ob doslednem uresničevanju ustavnega načela, da bodo delavci resnično odločali o družbenem kapitalu v vseh fazah in sestavinah družbene reprodukcije in v družbi kot celoti ter še posebej če bodo odločali v temeljnih organizacijah združenega dela o celotnem dohodku na vseh ravneh in o vseh namenih njegovega združevanja.

Ob vsem tem pa se bomo morali tudi soočiti z resnico, da sta naš družbeni in osebni standard rasla nad tistim, kar smo dejansko ustvarjali v materialni proizvodnji. Mnogo več smo trošili v pošteti želji, da si hitreje ustvarimo boljše in lepše življenje, kot smo s tekočim in minulim delom ustvarjali v materialni proizvodnji. To nas je, poleg nekaterih drugih odstopanj, predvsem pa zaradi neizvrševanja že dogovorjenega, pripeljalo v sedanje gospodarske in družbene težave, ki pa so pogojene tudi z mednarodnimi političnimi in ekonomskimi razmerami. To pa je seveda ob dejstvu, da smo prepočasni pa tudi neodgovorno uresničevali dohodkovne odnose, negativno vplivalo na našo zavest in ravnanje, da se s da z manj in bolj lagodnim delom tudi dobro živeti.

Danes nam je ali bi nam vsaj moralo biti povsem jasno, kar je opredelil tudi deveti kongres Zveze komunistov Slovenije, da bomo samo s samoupravnim obvladovanjem procesov proizvodnje in dela premagali sedanje težave. Pri tem pa se bomo morali zavedati, da če bomo hoteli obdržati doseženi razvoj in standard, bomo morali več, bolje in bolj odgovorno delati, povečati osebno in družbeno produktivnost in uveljavljati kvalitetne dejavnike gospodarjenja, ob sočasnem oblikovanju in uveljavljanju ustreznih ekonomskih motivov. Pri tem pa vedeti, kakor je ocenil deveti kongres ZKS, da smo na razpotju, ko so lahko ogroženi rezultati revolucije, če ne bo delavec razpolagal s celotnim dohodkom na vseh ravneh.

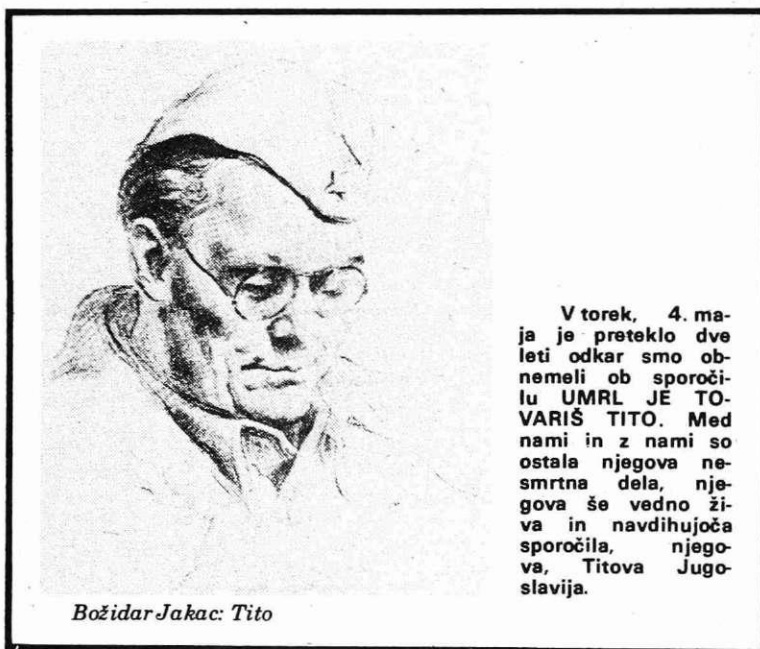
»Vsaka drugača pot, kot je socialistično samoupravljanje,« je dejal France Popit v uvodnem referatu na devetem kongresu ZKS, »ki je dosledno grajena na razredni razsežnosti naše socialistične revolucije, bi zavrla razvoj slovenske in jugoslovanske družbe in nas potisnila v nerešljiva družbena nasprotja in krizo. Nobena druga pot ne more zagotoviti takšnega nadaljnjega socialističnega in demokratičnega razvoja, v katerem bi lahko z neposredno zavestno in odgovorno samoupravljalno in politično akcijo delavskega razreda in vseh delovnih ljudi uspešno premagovali objektivna protislovja in uresničevali njihove neposredne in zgodovinske interese.«

Ob vsem tem se nam vsiljuje le vprašanje, kdaj bodo besede in duh devetega kongresa Zveze komunistov Slovenije zaživel tudi v naši železarni in v občini nasploh.

POSLOVNI REZULTATI ŽELEZARNE V PRVEM TROMESEČJU

Za prvo četrtletje letošnjega leta smo z družbenim načrtom predvideli, da bomo prodali 107.050 ton proizvodov v vrednosti 3.852 milijonov dinarjev. Dejansko pa smo načrt presegli za 2,4% in prodali 109.811 ton proizvodov v vrednosti 3.281 milijonov dinarjev. Dosežena prodajna cena je za 16,8% nižja od načrtovane, kar je tudi razlog, da je bila količinsko večja eksterna realizacija vrednostno nižja od planirane za 14,8%.

(Nadaljevanje na 6. strani)

Božidar Jakac: Tito

V torek, 4. maja je preteklo dve leti odkar smo obnemeli ob sporočilu UMRL JE TOVARŠ TITO. Med nami in z nami so ostala njegova nesmrtna dela, njegova še vedno živa in navdihujoča sporočila, njegova, Titova Jugoslavija.

NAJNOVEJŠI DOSEŽKI V TEHNOLOGIJI IZDELAVE JEKLA

Pred prvo energetske krize v letih 1973/1974 je svetovna proizvodnja surovega jekla rasla z letno stopnjo 5,7% in dosegla nivo 700 milij. ton. V letu 1975 je proizvodnja surovega jekla močno padla in v letu 1980 je ponovno presegla rekordno proizvodnjo izpred energetske krize. Pri tem pa se je bistveno spremenila regionalna udeležba v proizvodnji surovega jekla: nadaljuje se konstantna rast v deželah v razvoju, stalno povečuje v deželah SEV in rahlo nazaduje v industrializiranih deželah.

Prva energetska kriza ni samo bistveno pospešila rast cen surove nafte in vseh vrst energije, temveč tudi osnovnih surovin, ki jih uporablja železarstvo. Ta skokovita rast cen ob istočasno znižani proizvodnji zaradi manjšega povpraševanja po jeklu je izredno povečala stroške

izdelave surovega jekla. Železarstvo je reagiralo tako, da je poiskalo ustrezne tehnologije, ki so znižale stroške - predvsem z zniževanjem specifične porabe energije in zviševanjem izplenov.

Med drugim je bila tudi kar preširoka uporabnost jekla zožena in se

uporablja v višjih kvaliteten nivojih z večjo zamenljivostjo. Železarne so se usmerile ne toliko v povečanje proizvodnje kot v proizvodno učinkovitost, kakovost izdelkov, zniževanje specifične porabe energije in racionalizacijo proizvodnih procesov.

Najnovejši tehnološki dosežki pri izdelavi surovega jekla in kontinuirnega vlivanja so naslednji: kombinacija zgornjega in spodnjega vpihavanja kisika v konvertor, elektromagnetno mešanje pri kontinuirnem vlivanju, vroče zakladanje v ogrevne peči, direktno valjanje polizdelkov, sekundarna rafinacija pred kontinuirnim vlivanjem, razširitev ponovne tehnologije z intenzivnim vpihavanjem proizvodnih dodatkov.

KISIKOV PROCES IZDELAVE JEKLA

Kisikov proces izdelave surovega jekla, najpogostejše imenovan BOF, je danes v svetu vodilni proces, saj skupne proizvodne zmogljivosti znašajo že 522 milij. ton.

(Nadaljevanje na 8. strani)

UVELJAVITI AVTORITETO DELA, ZNANJA IN ODGOVORNOSTI

»V naših vrstah se mora uveljaviti avtoriteta dela, znanja in odgovornosti. Odločilno vlogo mora imeti sposobnost komunista, da spozna in razumeva družbene procese, da se bori za uveljavitev tistih interesov, ki so skladni s cilji boja delavskega razreda in da se v razmerah pluralizma samoupravnih interesov zavzema za njihovo uresničevanje s samoupravnim sporazumevanjem in dogovarjanjem ter za argumentirano zavračanje podjetniških, lokalističnih, pridobitniških ter idejno nesprejemljivih interesov, poskusov in vplivov, zlasti tistih, ki skušajo prevladati.«

Citirani odstavek iz resolucije devetega kongresa Zveze komunistov Slovenije je nedvomno tudi odgovor na vprašanje, zakaj smo bili v našem konkretnem prostoru, najsi bo v Železarni ali občini, premalo učinkoviti in prodorni pri uresničevanju socialističnih samoupravnih odnosov, sprejetih razvojnih usmeritev ter politike, stališč in odločitev zveze komunistov. Avantgardna vloga zveze komunistov se namreč ne meri po številu članstva, sestankov, seminarjev, akcij in podobno, niti vred-

nost članov po njihovi prisotnosti na sestankih, formalnim soglasjem z vodilno strukturo in leporečjem, temveč po konkretnih sadovih pri uresničevanju političnega sistema socialističnega samoupravljanja, sprejetih razvojnih usmeritev in politike, stališč in odločitev zveze komunistov in ne nazadnje tudi po konfrontaciji mnenj in stališč, oziroma borbi mnenj pri iskanju najboljše rešitve. Pri tem pa smo nemalokrat bolj cenili oportuniste in

(Nadaljevanje na 2. strani)

V PRVEM TROMESEČJU KOLIČINSKO PRESEŽEN PLAN IZVOZA

V prvem tromesečju letošnjega leta smo v Železarni načrtovali 17.410 ton izvoza naših izdelkov v skupni vrednosti 9.970.000 dolarjev, izvozili pa smo 18.988 ton v vrednosti 7.934.030 dolarjev.

Od skupno planirane količine smo izvozili na konvertibilno področje 15.822 ton ali 2.972 ton več, kot smo načrtovali, za kar smo iztržili 5.529.130 dolarjev, oziroma 700.870 dolarjev manj, kot smo predvidevali. Na klirniško področje smo izvozili 3.166 ton in za 1.394 ton zaostali za planom po količini in 1.335.100 dolarjev po vrednosti.

V prvem tromesečju smo v Železarni načrtovali sorazmerno visok izvoz, da si že v začetku leta zagotovimo dober start v zunanjetrgovinski bilanci in s tem fizični obseg uvoza surovin oziroma repromateriala in rezervnih delov s konvertibilnega področja ter surovin in polizdelkov s klirniškega področja. Pri tem smo seveda tudi računali, da bo v tretjem tromesečju objektivno nižji izvoz, ker mnoga podjetja v tujini poletni čas izkoristijo za kolektivne dopuste.

Pri tem moramo poudariti, da čeprav smo po vrednosti izvoza v okviru dinamike, ki je predvidena z letnim planom, oziroma celo rahlo nad planom, pridobljena devizna sredstva ne zadostajo za uvoz vsega materiala za normalno obratovanje, temveč so bila in so še potrebna prizadevanja za zadrževanje deviznih sredstev naših kupcev na osnovi samoupravnega sporazuma.

Pri tako povečanem izvozu, ko že tretje leto povečujemo naš izvoz za tretjino, se pojavljajo težave s plasmajem naših izdelkov na tuja tržišča, zaradi tega je tudi asortiment našega izvoza bistveno drugačen, kot smo ga planirali. Zaradi znanih razmer v svetu in gospodarske recesije je trajno prisotno iskanje novih tržišč, novih kupcev in sploh novih izvoznih možnosti.

(Nadaljevanje na 2. strani)

SKUPNA PROIZVODNJA PRECEJ POD PLANOM

V mesecu aprilu so nas pestile znane težave s pomanjkanjem surovin, mazuta, zaradi česar je martinarna nekaj časa obratovala celo s tremi, sicer pa s štirimi SM pečmi, namesto s petimi. K temu so se pridružile še krajše redukcije električne energije in zato smo pri skupni proizvodnji dosegli le 112.933,5 ton ali v odnosu na družbeni načrt 91,4%, v odnosu na mesečni operativni program pa 93,4% proizvodnje. Za prodajo smo izdelali 32.450,3 tone izdelkov ali 98,6% družbenega načrta, oziroma 101,4% operativnega programa.

Delavci v TOZD Plavž so v mesecu aprilu izdelali 10.301,1 tone surovega grodlja, s čimer so za tri odstotke presegli mesečni družbeni načrt, ki je bil enak operativnemu planu. V TOZD Jeklarna so zaradi že navedenih vzrokov izdelali le 36.838 ton surovega jekla in za družbenim načrtom, ki je bil enak operativnemu programu, zaostali za 12,4%.

Po informacijah, ki smo jih dobili tik pred zaključkom redakcije, so včeraj, 5. maja, v martinarni ponovno začeli optimalno obratovati, to je s petimi SM pečmi.

UVELJAVITI AVTORITETO DELA, ZNANJA IN ODGOVORNOSTI

(Nadaljevanje s 1. strani)

kariere, kot tiste, ki so upali izraziti svoje mnenje iz oči v oči ali odkrito niso soglašali z mnenji in stališči vodilnih in vodstvenih struktur.

V dosedanjih občinskih praksi je bila zelo verodostojno merilo za aktivnost članov zveze komunistov njihova prisotnost v organih in organizacijah zveze komunistov, morda še v organih drugih družbenopolitičnih organizacij, ne pa njihova odgovornost in usposobljenost ter konkretni rezultati njihovega dela. Močno je bilo zanemarjeno merilo dela med ljudmi, še posebno pa delo v različnih družbenih organizacijah in društvih, v katerih se zbira in deluje veliko naših občanov pa tudi veliko mladih, čeprav so te organizacije tudi sestavni del zavestnih socialističnih sil, ki imajo, kakor je poudarjal Edvard Kardelj, svoj interes in vpliv v družbenih odnosih in ki na različne načine vplivajo na družbeno zavest in na reševanje družbenih problemov. Komunisti, ki so delovali in delujejo v različnih družbenih organizacijah in društvih, niso bili niti tako cenjeni kot najsibši sekretarji osnovnih organizacij zveze komunistov.

Zaradi takšnega odnosa smo v občinski praksi tudi povsem izmislili merila za kadrovanje v organe zveze komunistov in odgovorne družbene dolžnosti, oziroma smo izhajali že iz opisane liberalno-oportunistične stališča. Tako smo in kadujemo na taka mesta ljudi, ki so za razvoj socialističnega samoupravljanja naredili bore malo, ali pa so ga s svojim ravnanjem in delovanjem celo zavirali. Da ne govorimo o uresničevanju usmeritev, sprejetih stališč in odločitev zveze komunistov, ki jih nemalokrat niti poznali niso. V resoluciji devetega kongresa Zveze komunistov Slovenije se samo nadaljuje že opredeljen kurz kadrovske politike, ki je podprt z naslednjimi besedami:

»Merila tudi za kadrovanje v organe zveze komunistov morajo zagotavljati takšno njihovo sestavo, da bodo nadaljevali revolucionarno preobrazbo naše družbe, uveljavljali kritičen in analitičen odnos do družbenih procesov in pojavov in se z organizirano idejno politično akcijo hitro odzivali nanje, da bodo delovali kolektivno in se vsakodnevno in odgovorno povezovali z delovnimi ljudmi ter njihovimi življenjskimi interesi.

Enaka merila morajo veljati tudi za komuniste, ki prevzemajo odgovorne družbene dolžnosti. Komunisti, ki so člani družbenopolitičnih in samoupravnih organov, delegacij in delegatskih skupčin ter nosilci samostojnih družbenih funkcij, morajo pri svojem delu ustvarjalno uveljavljati usmeritve in politiko zveze komunistov.

Ce bomo hoteli to doseči, in to moramo, se bomo morali, kakor poudarja resolucija, spopadati še s pogostimi pojavi površnosti, nenačelnosti in oportunitizma v vrstah zveze komunistov, kar zmanjšuje akcijsko moč in ugled organizacije in posameznih članov med delavci. Premagati bomo morali tudi pogosto nekritičen odnos do nekaterih idejnopoličnih in razvojnih vprašanj. Člani, organizacije in vodstva bodo morala

bolj odgovorno, demokratično in dokumentirano sproti premagovati pojmovanja, interese in ravnanja, ki so v nasprotju uresničevanja razrednega bistva politike zveze komunistov in na tej podlagi dosegati idejnopolično in akcijsko enotnost.

Pri tem pa se bomo morali mnogokje soočiti z resnico, da marsikateri član zveze komunistov, tudi v vodilnih strukturah, ne pozna razrednega bistva zveze komunistov. To je prav gotovo tudi posledica nezadostnega delovanja organizacij in organov zveze komunistov pri idejnopoličnem usposabljanju članov, pa tudi posledica nezadostnega lastnega usposabljanja članov. Zato je bilo mnogokje delovanje organizacij zveze komunistov neučinkovito in akcijsko neenotno. Zaradi tega je bilo včasih tudi zelo težko uresničevati politiko, odločitve in stališča zveze komunistov, ker so nemalokrat ugovarjali celo člani zveze komunistov, ki niso poznali politike, stališč in odločitev zveze komunistov. Preprosto povedano, ker so mislili, da se da zapletene razvojne in ekonomske probleme reševati na pamet, brez znanja in brez poznavanja

nja politike zveze komunistov, brez poznavanja družbenih procesov in razmer.

Zato resolucija poudarja, da poleg lastnega usposabljanja članov zveze komunistov, kar izhaja iz statuta zveze komunistov, morajo tudi sestanki biti organizirani tako, da bo to priložnost, oblika in metoda za usposabljanje, idejnopolično razlikovanje in za poenotenje ter akcijski dogovor. Seveda pa je ta čas najpomembnejša naloga članov, organizacij in organov zveze komunistov, da ob vsakodnevni akcijski dejavnosti dobro proučijo in osvojijo vsebinsko gradivo, še posebno resolucijo devetega kongresa Zveze komunistov Slovenije.

Tovariš Tito je vedno poudarjal, da »za razvolucionarno partijo, kakršna je naša zveza komunistov, ni odločilno število članstva, temveč njena idejnopolična kakovost, sposobnost, da kot vodilna družbena sila mobilizira in usmerja delovne ljudi v boju za socializem.« To pa je tudi pogoj za dosledno uresničitev sporočil devetega kongresa Zveze komunistov Slovenije.

Jubilanti dela Železarne (Foto I. Kučina)

PRVOMAJSKI SPREJEM JUBILANTOV DELA

Tudi za letošnje prvomajske praznike je bilo že tradicionalno srečanje jubilarov dela naše železarne, žal ne ob polni udeležbi. Med jubilarji dela so bile delavke, ki so v letu 1981 dopolnile 35 let delovne dobe v Železarni, delavke, ki so dopolnile več kot 30 let in delavci, ki so dopolnili več kot 35 let delovne dobe v Železarni.

DELAVKE, KI SO DOPOLNILE 35 LET DELOVNE DOBE V ŽELEZARNI: Tilka JEZERSEK iz finančno-računskega sektorja, Marija LONČNER iz TOZD Jeklarna, Slavka NEMEC iz novogradnje, Sonja PREVC iz sektorja za ekonomiko in organizacijo, Brona PRISTOV iz nabavnega sektorja in

Cecilija TALAR iz splošne administracije.

DELAVKE, KI SO DOPOLNILE VEČ KOT 30 LET IN DELAVCI, KI SO DOPOLNILI VEČ KOT 35 LET DELOVNE DOBE V ŽELEZARNI IN SO BILI V LETU 1981 UPOKOJENI:

Antonija BERAUS, TOZD Družbena prehrana, Ana FILIPAJ, TOZD Valjarna blumingštel, Marija GASPERIN, TOZD Remontne delavnice, Ivanka JENSTERLE, TOZD Elektrode, Margareta KAVALAR, TOZD Elektrode, Majda KLAČOČER, TOZD Družbena prehrana, Erna KLINAR, Finančno-računski sektor, Marija LEGAT, TOZD Elektrode, Ivica MARKELJ, prodajni sektor, Jožefa MEGLIČ, TOZD Elektrode, Rozalija OSTRUN, TOZD Jeklarna, Marija PFEIFER, TOZD Jeklarni, Helena PIKON, TOZD Remontne delavnice, Vida POHAR, OTK, Anica SODJA, TOZD Vzdrževanje, Fani ŠIŠKA, TOZD Elektrode, Majda ŠTERN, TOZD Družbena prehrana, Elica ŽUPEC, TOZD Elektrode in Vera SITAR, OTK.

Otilio BARBO, TOZD Strojne delavnice, Ivan Bukvič, TOZD Livarna, Alojz FELC, TOZD Jeklarna, Vincenc HABE, TOZD Valjarna žice in profilov, Franc KATRAŠNIK, TOZD Valjarna blumingštel, Vinko KRVINA, TOZD Valjarna blumingštel, Stanislav LEGAT, TOZD Vzdrževanje, Jože LENAR, TOZD Transport, Aleksander RJAŽANCEV, kadrovskega sektorja, Franc RAVNIKAR, TOZD Strojne delavnice, Milan ROBAVS, TOZD Remontne delavnice, Bogomir ŠORN, TOZD Strojne delavnice in Adolf VERGLES, nabavni sektor.

Vsem jubilarom dela naše iskrene čestitke z željo, da bi zadovoljno in srečno uživali zasluženi počitek.

Moč Jugoslavije je v junaštvu in trdnosti njenih narodov in narodnosti, ki so se kalili skozi zgodovino in vzdržali največje preizkušnje velike osvobodilne vojne.

Moč je v njihovi enotnosti in zavesti, da je ta enotnost v današnjem svetu — v katerem se sila še ni umaknila razumu — pogoj ne le za napredek, temveč tudi za goli obstoj.

Moč je v idejah, ki jih navdihujejo, in v ciljih, za katere se bojujejo.

Moč je v delavskem razredu in njegovi odločilni vlogi v družbi, v naših delovnih ljudeh, ki imajo vsak dan več in živijo čedalje bolje, čeprav še niso rešeni mnogih težav in odrekovanja.

Moč je v našem mladem rodu, ki je pridobitve revolucije rade volje sprejel za svoje in ki ve, da ima za seboj daljše obdobje dela in življenja v svobodi in miru kot katerikoli prejšnji rod na teh tleh.

Moč je v socialističnem samoupravnem sistemu, ki našemu človeku zagotavlja, da svobodno in suvereno odloča o svojem delu in njegovih rezultatih in ki ga varuje pred sleherni obliko izkoriščanja in nasilja, pred vsem, kar ovira vsestranski razvoj svobodne človekove osebnosti.

Moč je v široki fronti organiziranih socialističnih sil na čelu z zvezo komunistov, v avantgardi ne le po idejni opredelitvi, temveč tudi po sposobnosti, da razsvetljuje poti in perspektive nadaljnega razvoja.

Moč je v splošni ljudski obrambi, katere udarna sila je Jugoslovanska ljudska armada, v kateri se enotno prežemajo idejnomo-ralna trdnost, borbena usposobljenost in sodobna opremljenost.

Moč je v naši neodvisni in neuvrščeni politiki, v tem, da se tudi z največjimi pogovarjamo kot enak z enakim, da enakopravno sodelujemo s skoraj vsemi državami sveta.

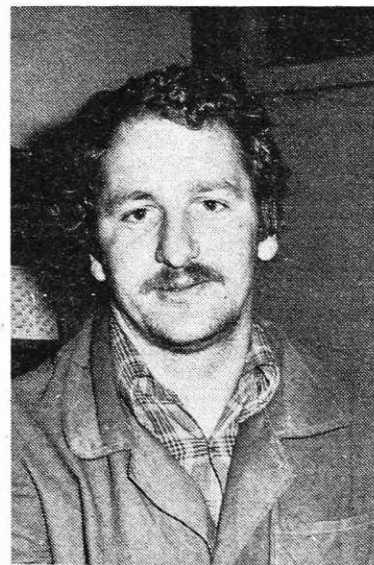
Moč je v visokem ugledu socialistične in neuvrščene Jugoslavije, v številnih prijateljih po vsem svetu, v položaju, kakršnega si je v mednarodnih odnosih zagotovila le redkokatera država.

Tovariš Tito na XI. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije, 20. junija 1978

PREDSTAVLJAMO VAM PREDSEDNIKE SAMOUPRAVNIH ORGANOV

Predsednik odbora samoupravne delavske kontrole v TOZD Elektrode je JOSIP BAJŽ, vodja skupine na pripravi elektrodnih mas. Doma je iz Virovitice, na Jesenice pa je prišel 1970. leta in takoj začel delati v tem oddelku. »Moram povedati, da se na Jesenicah počutim dobro. Ustvaril sem si družino in dobil stanovanje.«

Josip je vedno rad opravljal tudi razne funkcije v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah v temeljni organizaciji. Bil je član delavskega sveta, v raznih delegacijah za SIS, predsednik mladinske organizacije, sedaj pa je aktiven v sindikalni organizaciji in načelnik ljudske obrambe in družbene samozaščite v temeljni organizaciji.

»Že v začetku te mandatne dobe smo se domenili, da bomo redno sklicevali sestanke vsak mesec ali dva, vmes pa po potrebi, odvisno od tega, koliko gradiva je treba obdelati.« je povedal Josip o delu odbora samoupravne delavske kontrole. »Pri nas delamo na dve izmeni, zato sklicujemo sestanke vedno okoli 13. ure, tako da lahko pridejo tudi tisti, ki delajo popoldne in jim ni treba hoditi v Železarno posebej zaradi sestanka. Raje imamo krajše sestanke, zato jih sklicujemo bolj pogosto.«

Na sejah preverjajo pisanje nadur, ur za manjkajoče, stroške reprezentance, nadzorujejo pa tudi delo samoupravnih organov, izvrševanje sklepov ter obravnavajo vso obratno problematiko. Delavci se s svojimi problemi ne obračajo radi na odbor samoupravne delavske kontrole. »Več zaupanja imajo v delavski svet in se obračajo naravnost nanj. Pri nas je zaposlenih veliko žensk in mater, katerih probleme največkrat rešuje delavski svet. Mi na naših sejah pregledamo le zapisnike vseh samoupravnih organov, toda potrebe, da bi posegali vmes pri njihovih odločitvah, do sedaj še ni bilo, ker so vse zadeve rešene pravilno.«

Povedal je tudi, da je delo v njihovem obratu težko. Pozimi so na prepihu, veliko je prahu, delo pa je tudi malo vrednoteno. Najbrž zato, ker tam delajo večinoma ženske.

»Pri delu uporabljamo precej različnih surovin za elektrodne mase, ki jih pripravljamo. Večkrat kakšne od teh surovin zmanjka, ali pa dobimo material slabe kakovosti, pa naj bo to prašek za elektrodno maso ali žico. Niso redki primeri, ko cel obrat stoji, če zmanjka ena same surovine. To se je letos že zgodilo, ko je zmanjkalo steklene vode. Za tako situacijo del krivde odpade tudi na nabavno službo. Stekleno vodo nabavljamo pri nas, ni je treba uvažati in lahko bi pričakovali, da bo tako manj težav, pa nam je je že kljub temu zmanjkalo. Pred prazniki je bilo zelo kritično z nabavo žice, toda ta problem smo le nekako rešili, tako da ni bilo zastojev zaradi tega.«

Eden največjih problemov, ki jih pesti, je slabo stanje garderobnih prostorov, ki so raztreseni na petih straneh temeljne organizacije, še posebej zato, ker v tej temeljni organizaciji dela veliko žensk, delo pa je težko in umazano. »Po ves teden smo že bili brez tople vode za kopanje in brez ogrevanja v kopalnicah. Ko se enkrat preoblečeš v delovno obleko, se moraš skopati, tudi če nič ne delaš, saj so delovne obleke prašne in umazane. Vzdrževanje je slabo, toda kopalnice se tudi popraviti ne dajo kaj prida, ker je vse staro in dotrajano. Vse se vzdržujejo le za silo, le toliko, da se lahko skopaš. Malo pa smo tudi sami krivi, ker so zaradi malomarnosti lijak pogosto zamašeni.

O garderobah se pri nas govori že najmanj pet let. Ni seje odbora samoupravne delavske kontrole, da ne bi govorili o tem. Ves čas poslušamo obljube, da nove garderobe bodo, toda razen načrta ni še nič narejenega, zaradi stabilizacije, pravijo. Nabavljamo stroje, gradimo nove hale, na garderobe pa ne pomislimo. Tu dela 250 ljudi, garderobe pa imamo na petih koncih, nekaj tušev tam, nekaj drugje.

V Železarni smo prvi po bolezenski odsotnosti. Težko delo, prah, prepih, slabi higienski pogoji, mrzla voda v kopalnicah vplivajo na zdravje delavcev. Tudi 40 ljudi dnevno izostane z dela zaradi bolnišnice. To je zelo veliko, tako da nam primanjkuje delavcev.«

V PRVEM TROMESEČJU KOLIČINSKO PRESEŽEN PLAN IZVOZA

(Nadaljevanje s 1. strani)

Take razmere na svetovnem trgu so seveda pogojevale, da imamo bistveno večji izvoz pri debeli pločevini, hladno oblikovanih profilih, pločevini iz štelja in še pri nekaterih drugih izdelkih. Občutno znižanje pa je pri kvalitetnejših izdelkih iz TOZD Hladna valjarna Bela. To je bilo seveda neizogibno, če smo hoteli dobiti iz uvoza najnujnejše za normalni potek proizvodnje v Železarni. Zaostajanje za planom izvoza na klirniško področje je povezano z zamujanjem pri sklepanju pogodb, kar pa je seveda vplivalo na slabšo oskrbo s surovinami oziroma polizdelki iz tega območja. Lahko pričakujemo, da se bo v drugem tromesečju oskrba s tega območja izboljšala.

Ker bomo morali v Železarni tak trend izvoza zadržati tudi v drugem tromesečju, bodo morala biti vsa naša prizadevanja usmerjena v dosledno uresničevanje prevzetih iz-

voznih obveznosti, pri čemer bo še posebna pozornost morala biti namenjena kvaliteti, ker je zunanje tržišče vedno bolj zahtevno pa tudi zaradi znane gospodarske recesije. Enaka pozornost pa bo morala veljati za dosledno uresničevanje količinskih in kvalitetskih obveznosti do naših kupcev, ki na osnovi samoupravnega sporazuma dosledno združujejo devizna sredstva za naše potrebe.

Pri tem velja poudariti, da so proizvodne temeljne organizacije naše železarne v prvem tromesečju presegle plan blagovne proizvodnje, vendar pa je bil asortiment blagovne proizvodnje tako slab, da smo za načrtovano realizacijo zaostali za več kot 570 milij. din in za 16,8 % za planirano prodajno ceno. To pa se močno povezuje s tem, ker nismo mogli izdelovati kvalitetnejših jekel zaradi pomanjkanja nekaterih surovin in repromateriala iz uvoza. Zato morajo dejansko vsa naša prizadevanja biti usmerjena v dosledno uresničevanje izvoznih obveznosti, s čimer bomo izboljšali tudi našo finančno realizacijo.

SKLEPI VOLILNE KONFERENCE SINDIKATA ŽELEZARNE

Komisija za sklepe, ki je bila imenovana na volilni konferenci sindikata Železarne 8. aprila, je na osnovi konferenčnih gradiv in razprav oblikovala sklepe, ki jih v celoti objavljamo.

1. Dejavnost sindikata v naslednjem obdobju mora sloneti na preverjanju naše sposobnosti za uresničevanje sprejetih stališč in sklepov ter opredelitev v smeri nadaljnjega razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja in položaja delavcev v združenem delu.

2. Planske in poslovne cilje bomo uspešno reševali le z nemoteno preskrbo s surovinami, rezervnimi deli in energijo. Sedanje gospodarsko stanje v državi je tako, da je nabavljanje teh življenjsko pomembnih materialov izjemno težko oziroma kritično.

Nespoštovanje samoupravnih sporazumov ter zapiranje tržišč po republikah ali celo regijah ruši enotnost jugoslovanskega tržišča. V taki situaciji zahtevamo polno angažiranost vseh poslovnih struktur in služb, kakor tudi naših delegacij.

Od normalne oskrbe z reprovomateriali je odvisen ekonomski položaj naše delovne organizacije in vsakega posameznika.

Tako zaostreno stanje nam vsem skupaj nalaga, da takoj in brez kompromisno zaostriamo vprašanja dobave in tehnološke discipline in energično začnemo ukrepati proti vsem tistim, ki hočejo živeti na račun dela drugih.

Sindikat v Železarni bo podprl vsa prizadevanja za izboljšanje discipline in obenem zahteval od vodstvenih struktur, da se le-ta dosledno izvajata.

Osnovne organizacije sindikata bodo na področju zaostrovanja discipline aktivno delovale med svojimi člani in prevzemale za to tudi odgovornost.

Vse te ukrepe moramo dosledno uresničevati predvsem zaradi tega, da zagotovimo socialno varnost našemu delavcu.

3. Na osnovi informacije podpredsednika poslovnega odbora glede izgradnje jeklarne 2 konferenca izraža zaskrbljenost zaradi prepočasne reševanja vseh ključnih problemov tega projekta.

Poslovni odbor bo moral v najkrajšem času s samoupravnim sporazumom zagotoviti potrebna finančna sredstva za neprekliden začetek del izgradnje jeklarne 2 ter razrešiti vse probleme v zvezi z vložkom in energijo.

4. Zahtevamo, da se čimprej dokončajo razvidi del in nalog ter njihovo vrednotenje. Posebno je potrebno pospešiti dela v tistih TOZD in delovnih skupnostih, kjer delo zaostaja ter iskati vzroke za tako stanje in nuditi ustrezne rešitve.

Poslovni odbor in vodje TOZD naj ta problem rešijo in disciplinsko ukrepajo proti tistim, ki teh nalog niso izvršili, še zlasti zato, ker se že sprejeti sklepi niso realizirali.

O ukrepih na področju te problematike naj poslovni odbor obvesti izvršni odbor konference osnovnih organizacij sindikata Železarne.

5. Nadaljevati moramo dela na področju dograjevanja samoupravne organiziranosti TOZD in delovnih skupnosti ter ustvarjati in zagotavljati takšne odnose, da bo dohodek sleherne TOZD odvisen od dela in njenega prispevka k skupno ustvarjenemu dohodku.

Zahtevamo, da izključno delavci odločajo z osebnim izjavljanjem o ustvarjenem dohodku in njegovi delitvi.

6. Ker v kadre vlagamo velika finančna sredstva, menimo, da kadri večkrat niso ustrezno razporejeni glede na njihovo strokovno usposobljenost.

Nujno je treba narediti analizo razporeditve kadra na osnovi takega pregleda in ocene posameznika ter glede na njegove strokovne sposobnosti po potrebi kade razporediti na ustrezna dela in naloge.

Zaradi težkega gospodarskega stanja zahtevamo tudi racionalno zaposlovanje in iskanje rezerv znotraj TOZD in delovnih skupnosti.

Funkcionalno izobraževanje kadra ne sme biti formalna oblika, temveč nuja, ki sledi iz dela in opravljanja delovnih nalog ter nagrajevanja po delu.

Analizo razporeditve kadra je treba upoštevati tudi pri reelekcijah poslovnih delavcev in ne smemo dovoliti oportunitizma v teh primerih.

7. Od vseh strokovnih služb v bodoče zahtevamo, da se ne pojavljajo pred samoupravnimi organi kot regulatorji problemov. Zahtevamo, da strokovne službe v vseh primerih prihajajo pred delavce in samoupravne organe z dobro pripravljenimi strokovno opredeljenimi predlogi in le na osnovi takega dela se bomo delavci samoupravno odločali.

8. Ena prednostnih nalog je tudi krepitev osnovnih organizacij sindikata in odpravljanje pomanjkljivosti glede aktivnosti vsega članstva, posebno delegatov v sindikal-

nih skupinah glede pravega informiranja v obeh smereh.

Za izboljšanje stanja na tem področju bomo organizirali predavanja oziroma izobraževanje.

9. Ker je stanje na področju pridobivanja deviz izjemno težko, predlagamo, da poslovni odbor formira posebno grupo strokovnjakov, ki bo intenzivno delovala za reševanje te problematike.

10. V sindikatu zahtevamo, da se skupno z odgovornimi službami pripravi predlog postopnega odpravljanja barak, v katerih še vedno stanujejo naši delavci. Predlagamo, da ob izpraznitvi barake takoj rušimo.

11. Zahtevamo, da se v samskem domu na Cesti bratov Rupar 8, v najkrajšem možnem času začne s sanacijo, kajti stanovanjske razmere so neznosne za naše železarje.

Stanovalec je potrebno preseliti v ostale domove.

O pričetku sanacije naj se obvesti izvršni odbor osnovnih organizacij sindikata Železarne.

12. Od odgovornih strokovnih služb zahtevamo, da takoj pristopijo k realizaciji že začete akcije izvršnega odbora sindikata v zvezi s pokojninsko osnovo naših delavcev pri odhodu v pokoj.

13. Vse napore je treba usmeriti v oživitve strokovnih timov, v katere je treba pritegniti najboljše strokovnjake s posameznih področij.

14. Vztrajati je potrebno na dograjevanju sistema stimulacije glede na kvaliteto in količino opravljenega dela.

15. Upokojevcem Železarne — članom ZB NOV je še naprej treba omogočiti koriščenje zdravstvenih uslug obratne ambulante Železarne, prav tako pa je potrebno pregledati vse možnosti za dvig pokojninske osnove borcev.

Štacija mladosti v Železarni (Foto I. Kučina)

SKUPŠČINA OBČINSKEGA SVETA ZVEZE SINDIKATOV JESENICE

Delegati skupščine občinskega sveta zveze sindikatov Jesenice so na nedavni skupščini ocenili delo v preteklem mandatnem obdobju, pogovorili so se o številnih problemih, sprejeli program aktivnosti za naslednje obdobje in izvolili novo vodstvo ter organe občinskega sveta.

Delegati so že predhodno prejeli v razpravo obsežno gradivo, kjer so se lahko seznanili z akcijami in nalogami, ki so jih opravili v zadnjih štirih letih. Kot je moč ugotoviti iz posameznih poročil, so sindikati v jeseniški občini resnično zajeli vsa področja, kjer mora biti sindikat prisoten. Značilnost preteklega obdobja je bila med drugim ta, da je sindikat uspešno sodeloval z vsemi družbenopolitičnimi organizacijami v temeljnih organizacijah. Najbolj učinkovito je bilo sodelovanje osnovnih organizacij zveze sindikatov ob ocenjevanju gospodarjenja ob periodičnih in zaključnih računih, pri pripravi planskih dokumentov in kadrovskih pripravah za samoupravne organe, volitve v letošnjem letu in oblikovanju novih vodstev osnovnih organizacij sindikata. Naloge članov izvršnih odborov so bile številne in vsebinsko različne ter seveda zahtevne.

Sindikalno delovanje je bilo uspešnejše predvsem v tistih sredinah, kjer so bili aktivni predsedniki, prav tako pa je k uspešnemu delu posameznih osnovnih organizacij prispevalo dobro sodelovanje z osnovnimi organizacijami zveze komunistov in zveze socialistične mladine.

Poleg osnovnih organizacij zveze sindikatov je obsežna aktivnost potekala tudi v okviru posameznih svetov, odborov in predsedstva občinskega sveta zveze sindikatov. Naj navedemo le, da so bili še posebno prizadevni v okviru priprav na tretji kongres samoupravljalcev, na konferenco Zveze sindikatov Slovenije in na letošnje partijske in sindikalne kongrese.

Ob uspešnem delu pa seveda ni manjkalo tudi težav, pomanjkljivosti, premajhne zavzetosti posameznih sindikalnih aktivistov, neizvrševanja sklepov in podobno.

Bogata, predvsem pa kritična razprava delegatov na skupščini je praznoprav potrdila, da so se sindikati v zadnjem obdobju resnično poglobljeno lotili reševanja vseh problemov v naši družbi, še posebno pri uveljavljanju delegatskega sistema.

Tako so se v razpravi dotaknili problematike povezovanja predelovalne industrije v jeseniški občini, problemov na področju svobodne menjave dela v zdravstvu... Kritična je bila razprava o jeseniški železarni, kjer se tudi v letošnjem letu srečujejo z najrazličnejšimi težavami, pomanjkanjem deviz in s tem surovin in reprovomateriala, energije in podobno. Železarji so kot vedno tudi tokrat vztrajni in zagotavljajo, da bodo s povečano tehnološko in delovno disciplino premostili tudi sedanje težave.

Nadalje so v razpravi spregovorili o strokovnem kadru, ki ga povsod ne znamo še pravilno izkoristiti. Delegati so opozorili, da so v okviru občinskega sveta premalo zajete naloge na področju inovacijske dejavnosti. Zaenkrat uspešno v tem pogledu delujejo le v Železarni, v ostalih kolektivih jeseniške občine pa ta dejavnost nikakor ne more zaživeti.

Spregovorili so še o zaposlovanju, o problemih na področju gostinstva in turizma, usmerjenega izobraževanja in še bi lahko naštevali. Kritične so bile besede tudi o tem, da se v jeseniški občini preveč zanemara kultura, da propadajo še edini objekti, ki jih imamo. Delegati so na seji skupščine sprejeli ugotovitveni sklep o novoizvoljenih delegatih občinskega sveta zveze sindikatov, ki so jih izvolili v osnovnih organizacijah sindikata in sindikalnih konferencah.

Za predsednika občinskega sveta zveze sindikatov Jesenice so ponovno izvolili Branka Iskra, za podpredsednika Antona Robnika in Franca Talerja, za sekretarja pa Teodorja Okrožnika. Izvolili so člani posameznih svetov in komisij ter delegate za občinsko konferenco socialistične zveze Jesenice. Nadalje so izvolili 12 delegatov za deseti kongres Zveze sindikatov Slovenije in enega delegata, in sicer Antona Robnika, za deveti kongres Zveze sindikatov Jugoslavije.

Na skupščini so sprejeli tudi delovni program občinskega sveta za naslednje mandatno obdobje.

J. R.

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 10. DO 16. MAJA

10. maja, JANEZ BIČEK, vodja TOZD Jeklarna, Jesenice, Udarca 9, štev. tel. 83-193;

11. maja, BERTI BRUN, vodja TOZD Jeklovlek, Jesenice, Cesta revolucije 3, štev. tel. 82-798;

12. maja, LADO ŠKETA, vodja TOZD Plavž, Bled, Alpska 1, štev. tel. 77-136;

13. maja, BOŽIDAR BARTELJ, član poslovnega odbora, Jesenice, Titova 3 A, štev. tel. 81-453;

14. maja, JAKOB MEDJA, vodja OTK, Jesenice, Titova 1 A, štev. tel. 81-117;

15. maja, JERNEJ HOČEVAR, vodja prodajnega sektorja, Jesenice, Kejžarjeva 38, štev. tel. 82-118;

16. maja, LEON MESARIČ, vodja TOZD Žebljarna, Jesenice, Titova 3, štev. tel. 81-216.

Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. do 7. ure zjutraj naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 7. ure do 7. ure naslednjega dne. V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po Železarni, svoja zapažanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati naslednjega dne ob 7. uri članu poslovnega odbora Božu Bartlju.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 10. 5.	VINKO ROTAR	ANTON BURJA, st.
TOREK – 11. 5.	ZDENKO CUND	STANE MENCINGER
SREDA – 12. 5.	AVGUST NOVŠAK	MATIJA URH
ČETRTEK – 13. 5.	JANEZ VEHR	MITJA BENEDIČIČ
PETEK – 14. 5.	IVAN MEŽIK	JOŽE CEJ
SOBOTA – 15. 5.	BERTI KRAPEŽ	MARJAN DROLČ
NEDELJA – 16. 5.	VANDA ENIKO	FLORIJAN MLAKAR

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 10. do 15. maja bodo delale naslednje obratne ambulante:
Dopoldne: II. obratna ambulanta – dr. Janez Resman in III. obratna ambulanta – dr. Želimir Cesarec.

Popoldne: I. obratna ambulanta – dr. Nada Jensterle in IV. obratna ambulanta – dr. Marija Može-Kovačič.

Dispanzer za borce: dr. Marija Može-Kovačič.
V soboto, 15. maja, samo dopoldne: IV. obratna ambulanta – dr. Marija Može-Kovačič in I. obratna ambulanta – dr. Nada Jensterle.

ZOBNE AMBULANTE:

Dopoldne: II. zobna ambulanta – dr. Alojz Smolej in III. obratna ambulanta – dr. Bela Gazafi.

V torek, 11. maja in v četrtek, 13. maja, za Železarno: I. zobna ambulanta – v. dent. Viktor Stražišar.

Popoldne: I. zobna ambulanta – v. dent. Viktor Stražišar.

Za borce: II. zobna ambulanta – dr. Alojz Smolej v četrtek, 13. maja. V soboto, 15. maja, samo dopoldne I. zobna ambulanta – v. dent. Viktor Stražišar.

ODSOTNOST Z DELA V MARCU

	MAREC 1982				FOVPREČJE 3 MES. LETA 1982			
	bol.	dop.	ost.	skupna odsotn.	bol.	dop.	ost.	skupna odsotn.
PLAVŽ	11.24	7.48	2.07	20.79	8.31	8.07	1.28	17.66
JEKLARNA	8.85	7.86	1.34	18.05	8.25	8.70	1.11	18.06
LIVARNA	7.35	6.22	1.98	15.55	7.52	7.19	0.83	15.54
VALJ. PL. ŠT.	8.74	9.05	0.90	18.69	8.61	9.06	0.86	18.53
VALJ. ŽICE	10.59	8.62	1.56	20.77	9.71	8.96	1.01	19.68
VALJ. DEB. PL.	8.79	7.09	0.39	16.27	7.80	6.35	0.46	14.61
HL. VALJ. BELA	8.24	7.32	2.21	17.77	6.84	7.94	1.51	16.29
HL. VALJ. JES.	9.23	6.57	0.83	16.63	8.03	8.12	0.61	16.76
ŽITČARNA	11.46	7.13	1.32	19.91	10.79	8.18	0.98	19.95
PROFILARNA	12.16	4.92	0.94	18.02	10.06	5.61	0.79	16.46
VRAT. FODE.	14.46	4.86	3.05	22.37	11.81	5.84	1.30	18.95
JEKLOVLEK	15.33	5.87	1.32	22.57	11.29	8.82	0.84	20.95
ELKTRODE	12.23	4.68	0.29	17.20	11.09	5.99	0.39	17.47
ŽEBLJARNA	11.72	6.80	0.44	18.96	9.11	8.30	0.80	18.21
STROJNE D.	8.05	5.45	0.65	14.15	7.25	6.49	0.86	14.60
REPMONTNE D.	7.39	5.16	0.62	13.17	6.78	7.13	0.60	14.51
VZDRŽEVANJE	6.58	6.68	0.67	13.93	5.74	7.46	0.64	13.84
ENERGETIKA	9.46	5.39	0.82	15.67	7.12	6.23	0.54	13.89
TRANSPORT	6.39	7.63	1.17	15.19	5.46	8.57	1.23	15.26
DS KO-PI	8.28	5.36	0.66	14.30	7.05	7.95	0.35	15.35
DS K S I	10.33	6.94	0.85	18.12	8.69	7.33	0.86	16.88
DS E T N	5.34	5.62	0.72	11.68	5.21	6.76	0.63	12.60
DRUŽB. PREH.	10.80	6.11	0.20	17.11	10.78	5.90	0.17	16.85
S K U P A J	8.84	6.63	1.01	16.48	7.82	7.60	0.82	16.24

V mesecu marcu ponovno beležimo porast bolezenske odsotnosti. V celoti je ta odsotnost višja od poprečja treh mesecev in meseca februarja za 1 %, kar je ob splošnem pomanjkanju delavcev ni malo.

Za nekatere TOZD je bilo ugotovljeno, da se je odsotnost zaradi boleznih povečala prav na račun večjih popravil oziroma občasnih zastojev v proizvodnji, za kar bi morali delavci koristiti svoj redni dopust. Ne glede na osnovni namen dopusta in neprimeren čas njegove izrabe (delno), ne more biti opravičila za prihranek dopusta z bolezensko odsotnostjo.

Zmanjšanje koriščenja rednega dopusta v primerjavi s poprečjem treh mesecev za 1 % in mesecem februarjem za prek 3 % je mogoče razlagati s pisanjem prostih sobot in se zaradi tega dejansko ta odsotnost ni nič zmanjšala.

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

DEL. SKUP. EK-TKR-NG

Na četrti redni seji izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata delovne skupnosti EK-TKR-NG, ki je bila 6. aprila, so soglasno sprejeli predlog delitve sklada skupne porabe in potrdili tri predlagane sodelavce za brezplačno letovanje na morju.

TOZD ENERGETIKA

Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata TOZD Energetika je imel svojo tretjo redno sejo 13. aprila.

Brez pripomb so potrdili predlagane kandidate za občinski svet Zveze sindikatov Slovenije Jesenice in kandidate za sestavo posameznih odborov, komisij in delegacij občinskega sveta ZSS. Strinjali so se s predlaganimi delegati za 10. kongres ZSS in 9. kongres ZSJ.

Obravnavali so zaskrbljujočo stanje Železarne zaradi pomanjkanja vložnega materiala in energije. Postavili so tudi vprašanje, če pri sodelovanju v železarni ženska ne bo prišlo do podobnih problemov kot z železarno Smederevo.

Štiri sodelavce so predlagali za brezplačno letovanje na morju.

Pregledali so obravnavo SDS o udeležbi svojcev na sindikalnih izletih. Vse SDS še o tem niso razpravljale, zato bodo s sklepom še počakali.

Obravnavali so nekatere kadrovske probleme in podali nekaj mnenj.

Oddelek za družbeni standard so opozorili na problem pomanjkanja vode in elektrike v barakah v Soteski in na neusklajen voznik red med avtobusi za Tomšičevo in Koroško Belo.

Obravnavali so dopis osnovne organizacije sindikata TOZD Energetika iz železarne STORE za sodelovanje med vsemi energetiki v okviru SOZD. S predlogom so se strinjali, o njem pa bodo obvestili tudi vodjo temeljne organizacije.

Vse novoizvoljene vodje delegacij in njihove namestnike so opozorili na seminar, ki ga organizirata klub samoupravljalcev in delavska univerza Viktor Stražisar.

TOZD JEKLARNA

Prve seje izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Jeklarna, ki je bila v sredo, 14.

aprila, so se poleg štirinajstih članov udeležili tudi vodja temeljne organizacije, vodja priprave vložka in posluževanja, vodja pododdelka staro železo, sekretar osnovne organizacije zveze komunistov in predsednik odbora samoupravne delavske kontrole temeljne organizacije.

Obravnavali so proizvodno problematiko v prvem tromesečju, ki je v maju in aprilu postala kritična zaradi pomanjkanja surovin in energije. Sklenili so, da o tem podajo podrobno informacijo samoupravnim delovnim skupinam, ki jo naj obravnavajo na sestankih čimprej.

Dogovorili so se o višini zneska, ki ga bo osnovna organizacija sindikata prispevala za organizacijo izletov, to je 350 din. Za obisk hše cvetja v Beogradu pa bodo prispevali dodatno še 200 din na udeleženca.

Informirani so bili o delu komisije za prošnje in pritožbe ter socialna vprašanja. Sklenili so, da članom komisije, ki obiskujejo sodelavce, potrebne socialne pomoči, na domu v prostem času, povrnejo potne stroške.

Predsednik komisije za izlete in oddih je poročal o zasedenosti terminov za letovanje. Predlagajo, da bi se kolektivni dopusti reševali na nivoju občine in to v daljšem časovnem obdobju: od 1. julija do 30. avgusta in ne od 15. julija do 15. avgusta.

Šest sodelavcev so predlagali za regresirano letovanje na morju, pet pa za oddih v toplicah.

TOZD REMONTNE DELAVNICE

Izredna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Remontne delavnice je bila v četrtek, 22. aprila.

Obravnavali so nesrečo sodelavca, ko je nastala velika materialna škoda in SDS predlagali v obravnavo več predlogov solidarnostne pomoči:

- odstop plačane proste sobote,
- odstop neto zaslužka štirih delovnih ur od osebnega dohodka,
- zbiranje prostovoljnih denarnih prispevkov.

Posamezne delovne skupine se lahko odločijo za katerikoli predlog. Predloge morajo obravnavati do 6. maja in tajniku osnovne organizacije.

cije sindikata pisno sporočiti, za katero obliko pomoči so se odločili in poimenski seznam delavcev, ki bodo pomagali.

Podprli so prošnjo tega sodelavca na odboru za kadre in družbeni standard za dolgoročno posojilo. Preverili bodo tudi možnost pomoči iz solidarnostnega sklada sindikata Železarne.

Informirani so bili o dodeljevanju denarnih pomoči že dalj časa bolnim sodelavcem in o brezplačnem letovanju na priporočilo zdravnika.

DEL. SKUP. KSI

Tretje seje izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata delovne skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje, ki je bila 9. aprila, se je udeležilo enajst članov odbora.

Pregledali so seznam upravičenecv do brezplačnega letovanja na morju in se z njim deloma strinjali. Nekateri predloge morajo še pregledati in se bodo o njih odločili naknadno.

SDS čistilke je predlagala novo članico izvršnega odbora, ker se prejšnja zaradi pogoste bolezenske odsotnosti ne more udeleževati sej.

Seznani so se z razporeditvijo delavcev za letovanje v domovih Železarne in s potekom smučarskega izleta na Voglu, ki se ga je udeležilo 23 delavcev delovne skupnosti. Strinjali so se s stroški izleta.

Predsednik izvršnega odbora je poročal o letni konferenci sindikata Železarne, ki je bila 8. aprila.

Dogovorili so se, da je cenzus za dodelitev denarne pomoči 600 din na družinskega člana in zavrnili prošnjo sodelavca za denarno pomoč, ker ni socialno ogrožen, sodelavki - samohranilki s tremi otroki pa so odobrili 3.000 din pomoči, prav tako bodo sodelavcu ob odhodu na letovanje dodelili enkratno pomoč v višini 3.000 din.

Letos bodo organizirali dva izleta: enodnevnega spomladi, dvodnevnega pa jeseni. Za enodnevni izlet bo osnovna organizacija krila dve tretjini stroškov. Svojci, ki se bodo udeležili izletov, morajo plačati polno ceno izleta.

Letos bodo organizirali tudi srečanje z vsemi upokojenci delovne skupnosti KSI.

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Valjarna bluming štekel

12. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

V četrtek, 22. aprila, je bila 12. redna seja odbora za delovna razmerja pri DS TOZD Valjarna bluming štekel, ki jo je sklicala in vodila predsednica odbora Olga Pervanja. Najprej je vodja TOZD Valjarna bluming štekel poročal o izvrševanju sklepov predhodne seje. Ugotovili so, da so bili sklepi realizirani, razen sklepov, ki so daljšega značaja in bodo realizirani v mesecu maju.

Kadrovik valjarn Janez Kramar je v nadaljevanju pojasnil izredno kritično stanje glede sprejema novih delavcev v vseh osnovnih proizvodnih organizacijah, kar močno vpliva na redno delo in obratovanje. Vodja TOZD je poudaril, da je stanje v TOZD kritično in se bo še poslabšalo v poletnih mesecih, ko bo koriščenje letnega dopusta še zmanjševalo prisotnost na delu. Člani odbora so sklenili, da je treba vzporedno s TOZD Jeklarna (le-ta ima prioriteto) vključevati tudi TOZD Valjarna bluming štekel kot kritično v pogledu sprejema delavcev.

Kadrovik je poročal tudi o gibanju zaposlenih v marcu 1982. Iz poročila je bilo razvidno, da je bil poprečen stavež 398 delavcev, kar je deset manj, kot predvideva plan. Na novo sta bila sprejeta dva delavca, enajst pa obračunanih. Odsotnost je bila v mesecu marcu na zadovoljivi ravni, saj je skupna odsotnost znašala le 2,19% nad poprečjem delovne organizacije. Kadrovik je poudaril, da bi bilo stanje bolj realno, če bi primerjali odsotnost med proizvodnimi temeljnimi organizacijami v Železarni.

Člani odbora so obravnavali še dve interni premetitvi, štiri razporeditve novoprijetih delavcev, tri prošnje za sporazumno prenehanje delovnega razmerja in eno za prekinitve delovnega razmerja zaradi upokojitve. Vse so soglasno sprejeli, oziroma potrdili. Obenem so sprejeli sklep, da se na delovnem mestu prebira pločevine in adjustaži šteklja na Javorniku ne bi zaposlovalo več žensk, ker se postopno ukinja nočno delo za ženske. Obravnavali so prošnjo za izredno plačan dopust in jo ugodno rešili. Zavrnili pa so prošnjo za odobritev študijskih ugodnosti za šolanje na ESS s pripombo, da se prošnja odstopi TOZD oz. delovni skupnosti, kjer so potrebe po tem profilu izobrazbe. Obravnavali so tudi prošnjo občinske konference ZSMS za izredno plačano odsotnost trem delavcem. Dva delavca sta v

tem terminu prosta, delavcu Antonu Urbasu pa so plačano odsotnost odobrili.

Seznajeni so bili z dopisom kadrovskega sektorja, s katerim obvešča, da je Marjan Knific uspešno opravil tečaj za inštruktorja in si s tem pridobil pravico do nadzora proizvodnega dela učencev v usmerjenem izobraževanju.

V zvezi z razporeditvijo delavcev v adjustaži šteklja na Javorniku so sprejeli sklep, da se na osnovi razvida del in nalog razporedi prizadeta delavca na delovno mesto, ki bo ustrezalo njunim delovnim izkušnjam.

Seznajeni so bili z dopisom, ki se nanaša na priznavanje plačanega dopusta za leto 1981 delavcu, ki je bil odsoten. O tem problemu bodo razpravljali ponovno takrat, ko bo znano stališče Ustavnega sodišča SRS v Ljubljani.

SK

Železarski globus

ITALIJA

Pred kratkim so italijanske mini železarne, ki so v glavnem razporejene okoli mesta Brescia v Severni Italiji, dobile iz Libije naročilo za dobavo 250.000 ton palčastega betonskega jekla v vrednosti okoli 52 milijonov dolarjev. To veliko naročilo je bilo za te železarne izredno dobrodošlo, saj so imele zaradi omejitve dohoda v dežele evropske gospodarske skupnosti že velike težave zaradi pomanjkanja naročil. Te železarne imajo znatno večjo produktivnost kot velike državne železarne v grupaciji finsider in zato menijo predstavniki mini železarn, da je konkurenca železarn Finsider nelojalna, kajti pri njihovih težavah jim pomaga državna blagajna z ustreznimi dotacijami, medtem ko mini železarne teh dotacij ne dobijo.

PREGLED SESTANKOV SDS

S potekom enomesečne razprave na sestankih samoupravnih delovnih skupin o zadevah, na katere smo opozorili v »Informaciji o samoupravnih aktivnostih v mesecu aprilu« ne moremo biti preveč zadovoljni. Na osnovi zapisnikov, prejetih do vključno 30. aprila, namreč ugotavljamo sledeče:

Predlog delitve sklada skupne porabe za leto 1982 je sicer obravnavalo 212 SDS od 267 ali 79,4%, vendar pa od teh kar 85 SDS ni navedlo številčnih podatkov, koliko delavcev je glasovalo za predlog, (nobena SDS ni bila proti, pripombe oziroma določena stališča v zvezi s predlagano delitvijo pa je imelo 54 SDS), kar je seveda v nasprotju z določili statuta temeljnih organizacij in delovnih skupnosti, saj gre za odločanje z osebnim izjavljanjem. Iz zapisnikov, v katerih so podatki navedeni, lahko razberemo, da je za predlog glasovalo 2189 delavcev (proti in vzdržal se ni nihče, sestankov pa se ni udeležilo 225 delavcev) ali 34 odstotkov.

Pravilnik in samoupravni sporazum o urejanju stanovanjskih vprašanj je do 30. aprila obravnavalo 158 SDS (pripombe je imelo 60 SDS), **pravilnik o oblikovanju cen proizvodov in storitev** pa le 76 SDS (pripombe je imelo 10 SDS).

Podatki torej dovolj zgovorno kažejo, da bi kazalo zaostri odgovornost tudi pri izvajanju samoupravnih aktivnosti.

Skupine, katerih pregled objavljamo danes, so razpravljale predvsem o omenjenih zadevah, nekatere pa so obenem opozorile tudi na različno obratno problematiko.

Iz TOZD JEKLARNA smo prejeli zapisnike SDS SM peči 2, livna jama 2, staro železo 1, ponvično gospodarstvo 1, 2, in 3. Razpravo o skladu skupne porabe ter o obeh aktih, ki urejata reševanje stanovanjskih vprašanj (razen o pravilniku o oblikovanju cen), so SDS v tej TOZD že zaključile. Tokrat so obravnavale predvsem stanje zaloga reprovromaterialov, surovin in energetskih medijev (sestanki so bili sredi aprila). Nekateri SDS so razpravljali tudi o varstvu pri delu. Na sestanku SDS ponvično gospodarstvo 2 in 3 je bilo govora tudi o tem, da je treba pregraditi garderobe in popraviti kopalnice.

Iz TOZD VALJARNA ŽICE smo prejeli zapisnike SDS valjarna žice 1, 2, 3 in 4. Obravnavale so predvsem predlog delitve sklada skupne porabe in oba akta o urejanju stanovanjskih vprašanj. SDS valjarna žice 2 je obravnavala tudi predlog za stimulativno nagrajevanje v TOZD ter problematiko marčne proizvodnje. Proizvodnja v marcu je bila po oceni SDS dobra kljub zastoji na peči in kljub pomanjkanju vložka. Težave so se pojavljale le pri valjanju betonskega železa, ker je blume z močnim lunckerjem in »glave« premalo izločalo. Pohvalili so tudi delo vzdrževalcev v vseh treh prvih mesecih letošnjega leta.

Zadeve, ki smo jih omenili v uvodu, so obravnavale tudi SDS lužilnica + priprava vložka 1, 2, in 3 v TOZD HLADNA VALJARNA BELA. SDS lužilnica + priprava vložka 1 je pod razno predlagala naj se poskrbi za zaščito na varilniku SCAP-a. SDS lužilnica + priprava vložka 3 pa, da se

namesti zaščitna kabina za operaterja ter da naj bi združili tri komandne pulte v enega. Ta naj bi bil nameščen v kabini.

Tudi na sestankih SDS adjustaža 1 ter brusilnica 1 v TOZD JEKLOVLEK so razpravljali predvsem o nekaterih v uvodu omenjenih zadevah. SDS adjustaža 1 ugotavlja, da še vedno ni rešeno vprašanje povrnitve (vsaj delne) stroškov prevoza na delo in z dela. Za rešitev vprašanja regresirana prevoza v mestnem prometu pa se zanima tudi SDS brusilnica 1.

SDS zavajalnice (TOZD ŽEKLARNA) se je na sestanku seznanila tudi z izvajanjem stabilizacijskih ukrepov ter z rezultati proizvodnje v mesecu marcu.

Iz TOZD STROJNE DELAVNICE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, materialna služba, priprava dela, orodjarna 1 in 2, strugarna 1 in 2, strugarna Javornik, ključavničarji strojev 1 in 2, kovačnice-kalilnice, konstrukcijska delavnica 1 in 2 ter strugarna valjev Javornik in Bela. SDS so poleg zadev, ki jih omenjamo v uvodu, obravnavale tudi predlog o povznanju prispevne stopnje za zdravstvo ter pravila o delovanju osnovne organizacije sindikata. SDS materialna služba pod razno ugotavlja določen napredek v svojem delu po izvedbi reorganizacije službe, SDS orodjarna 1 opozarja na »slabo preskrbljenost glede dela (po količini in opremljenosti delovnih nalozov)«. SDS Strugarna 1 in 2 vprašujeta kako se rešuje vprašanje nabave zaščitnih očal z dioptrijo. Pridružuje se jima tudi SDS strugarna Javornik z zahtevo, da naj se sklep odbora za gospodarstvo glede nabave teh očal čimprej realizira. Vodja SDS ključavničarji strojev je na sestanku svoje sodelavce pozval k še bolj ažurnemu odpravljanju zastojev pri obdelovalnih strojih ter k večji delovni disciplini. Na sestanku SDS kovačnice-kalilnice so kovači ponovno zahtevali, da se jim na podlagi meritev in rezultatov preventivnih pregledov prizna otežkočeni dodatek ter da naj se tudi njim da možnost, da vzporedno z drugimi oddelki napredujejo pri nagrajevanju. O sklepu, da naj IV. kovači opravljajo pomožna dela, pa menijo, da predstavlja samo začasno rešitev ter da je treba čimprej zaposliti pomožnega delavca. Delavci, ki se vozijo iz Žirovnice, so na sestanku SDS konstrukcijska delavnica 1 in 2 postavili vprašanje, kdaj bo primerno urejeno vprašanje prevoza na delo.

Iz TOZD REMONTNE DELAVNICE smo prejeli zapisnike SDS RTA 1 in 2. SDS RTA 1 in 2 sta na sestanku izrazili svojo podporo predlogu o vrednotenju delovnih nalog instrumentalca-specialista. Predsednik sindikalne grupe RTA pa je člane SDS RTA 1 seznanil tudi s pričetkom postopka (zbiranje gradiva in mnenj) za organiziranje RTA kot samostojne temeljne organizacije.

Iz TOZD VZDRŽEVANJE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, vzdrževanje plavž 2, vzdrževanje Jeklarna 1 in 2, vzdrževanje Jesenice 1 in 2, vzdrževanje Javornik 1 in 2. Obravnavale so predvsem zadeve, ki jih omenjamo v uvodu, nekatere med njimi pa tudi še predlog o povznanju prispevne stopnje za zdravstvo. SDS vodstvo TOZD opozarja, da še vedno ni rešeno vprašanje, ki so ga postavili na prejšnjem sestanku. Pod razno vprašuje, kdaj bodo začeli odgovorni v Železarni odgovarjati na drobno tiskana vprašanja, ki se pojavljajo v Železarni (»Zakaj na nobeno vprašanje ne dobimo odgovorov? Potemtakem je nepotrebno imeti SDS.«). Moti jih tudi gneča pri vratarju ob 14. uri. Zanima jih, če ur za žigosanje kartic ne bi bilo možno premestiti, tako da do gneče ne bi prihajalo. SDS vzdrževanje plavž 2 je tretjič vprašuje, kaj je z ureditvijo stranišča v delavnici. SDS vzdrževanje Jesenice 1 in 2 sta imeli pripombe na cene in usluge v kantinah. Cene v kantinah so po njihovih ugotovitvah višje od cen v trgovinah.

SDS vzdrževanje Javornik 1 in 2 vprašujeta, zakaj se glede na nenehno zviševanje življenjskih stroškov ne povečajo tudi tarifne postavke. Zanima jih tudi, »kakšni bodo stroški v pravdi s tovarštem Žanom«.

Iz TOZD ELEKTRODE smo prejeli zapisnik s skupnega sestanka SDS izdelava taljenih praškov ter izdelava elektrodnih mas. Obe SDS izražata zadovoljstvo, da je končno delo v zvezi s povečano zavarovalno dobo steklo, »saj oba oddelka čakata že vrsto let na ustrezno pojasnilo in rešitev«.

Iz TOZD TRANSPORT smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, promet + vleka 2 in 3 ter tovor. Člani SDS promet + vleka 2 in 3 žele dobijo pojasnilo, zakaj v času umivanja tako pogosto ni tople vode in zakaj prostori niso ogrevani.

Iz TOZD ENERGETIKA smo prejeli zapisnike SDS parne naprave 1 in delavnica elektroenergije. SDS parne naprave še vedno čaka odgovore na vprašanja, ki jih je postavila na sestanku dne 9. marca. SDS delavnica elektroenergije se je seznanila z odgovori na vprašanja z dne 2. marca. Strinja se, da se o dodatno navedenih otežkočilih delih odloči na referendumu.

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA KOMERCIALNE IN FINANČNE ZADEVE smo prejeli zapisnike SDS prodaja ter računovodstvo osebnega dohodka. Obravnavali sta nekatere od zadev, ki jih omenjamo v uvodu. SDS prodaja je med drugim sklenila, da na sestanek povabi tovarša Kragolnika, ker se želi podrobneje seznaniti z delom posebne strokovne grupe v zvezi s mikroorganizacijo prodajnega oziroma komercialnega sektorja. SDS tudi ugotavlja, da naši poslovni gostje vse bolj pogosto obiskujejo razne temeljne organizacije brez vednosti odgovornih služb (in s tem brez dovolilnic). Zato je sklenila odgovorno službo v Železarni ponovno opozarjati, da v smislu obstoječih navodil in pravilnikov ter glede na koncept družbene samozaščite ustrezno ukrepa.

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA KADROVSKE IN SPLOŠNE ZADEVE TER INFORMIRANJE smo prejeli zapisnik SDS sektorja splošne administracije. Poleg obeh aktov, ki urejata reševanje stanovanjskih vprašanj, je SDS obravnavala tudi osnutek dopolnila k pravilniku o urejanju delovnih razmerij v delovni skupnosti. Čistilke so se seznanile tudi s četrtletnim poročilom o izplačanem stimulacijskem dodatku za večjo fizično obremenitev čistilk. V obširni razpravi se je izoblikovalo stališče, da se za stimulacijski dodatek ne plača opravljanja čistjenja namesto manjkajočih čistilk in da bi namesto tega dodatka za opravljeno delo namesto manjkajočih čistilk uvedli koriščenje prostih dni. V zvezi s tem naj bi oddelke za študij dela in časa pripravil ustrezno strokovno stališče. Razpravljale so tudi o potrdilih, ki jih izdaja v zadnjem času čistilkam lečeči zdravnik, da čistilke ne more po njegovem mnenju opravljati dela za manjkajoče. Rečeno je bilo, da bi si moral zdravnik, če bi še naprej izdal takšna potrdila, ogledati delovno mesto, da bi lahko presodil, ali čistilka lahko poleg svojega dela opravi še delo manjkajoče čistilke.

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA EKONOMIKO, TKR IN NOVOGRADNJE smo prejeli zapisnike SDS oddelka za ekonomske analize in planiranje, raziskovalnega oddelka ter operative novogradnje. Obravnavale so predlog delitve sklada skupne porabe ter pravilnik in sporazum o urejanju stanovanjskih vprašanj ter jih z določeni pripombami potrdile.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje - Božidar Lakota

ŠTUDENTJE O TEKOČIH NALOGAH IN O PRIPRAVAH NA KONGRES ZSMS

V petek, 23. aprila, se je sestalo predsedstvo kluba študentov jeseniške občine. Razpravljali so o letošnjih mladinskih delovnih akcijah in o deležbi študentov na njih, o možnih kandidatih za Titovo štipendijo, o gradivu za kongres ZSMS in o organizaciji predavanja v zvezi z ekonomsko situacijo pri nas. Razpravo v zvezi z delovno akcijo, s katero naj bi si pridobili dodatna finančna sredstva, so prestavili na naslednji sestanek zaradi odsotnosti študenta, ki se je dogovarjal z Železarno, kjer naj bi akcija potekala.

Predsednik OK ZSMS je seznanil predsedstvo s problematiko mladinskih delovnih akcij. Povedal je, da se je mladinska konferenca obvezala, da bo organizirala tri delovne brigade, v katere bo zajeto čez tristo mladih.

Udeležba študentov na mladinskih delovnih akcijah je zelo skromna in se celo iz leta v leto manjša, kot so ugotovili, namesto da bi narasla. Treba je poudariti, da bi morali biti prvi, ki bi se vključili v mladinske delovne akcije, študentje – Titovi štipendisti in študentje – mladi komunisti, ki bi se morali še bolj kot ostali študentje zavedati svoje odgovornosti do družbe in se tudi aktivno udeleževati raznih njenih manifestacij. Seveda imajo študentje svoje razloge in argumente za svojo neaktivnost in za to, da se množično ne udeležujejo mladinskih delovnih akcij, ki jih je treba upoštevati. Prvi in najbolj tehten razlog je termin delovnih akcij, ki ne ustreza študentom; to je čas, ki je na fakultetah najbolj natrpan z izpitnimi roki. Študentje, ki bi do tega časa že opravili vse izpite, so bolj izjemni, ki potrjujejo pravilo. Poleg tega študentje ne morejo planirati vseh izpitov naprej in jih prestaviti na čas, ko se mladinske delovne akcije zaključijo. V takem primeru se namreč kaj lahko zgodi, da študent pade na izpitu in nima več nobenega roka, da bi izpit ponovno opravljal. Prav gotovo pa je prva naloga študenta, da sproti študira in opravlja izpite, ker sicer lahko družbi bolj škoduje kot koristi, četudi se udeležuje delovnih akcij.

Pojavlja se tudi vprašanje, koliko so študentje informirani o mladinskih delovnih akcijah in brigadah. Na sestanku kluba študentov hodi le peščica študentov, ki aktivno deluje v predsedstvu kluba, ki pa prav gotovo ne morejo ustno obvestiti vseh ostalih študentov. Zato je predsedstvo sklenilo, da bo vsem študentom, katerih naslovi so dostopni KŠJO, poslalo vabilo za udeležbo na mladinskih delovnih akcijah z vsemi informacijami o brigadah. Kakšen bo odziv, je seveda odvisno od študentov samih. Šele ko bo to opravljeno, bodo lahko ocenili realno sliko pripravljenosti študentov za udeležbo na mladinskih delovnih akcijah.

Ugotovili so, da se tudi število Titovih štipendistov v jeseniški občini iz leta v leto zmanjšuje. Letos so le štirje redni študentje, ki preje-

majo Titovo štipendijo, ki pa se ne udeležujejo sestankov KŠJO in so nasploh premalo aktivni, čeprav so se s pogodbo o štipendiji obvezali, da bodo aktivni na družbenopolitičnem področju. Če niso sposobni, da bi ob rednem študiju opravljali tudi družbenopolitično delo, potem niso upravičeni do Titove štipendije in jo bodo izgubili. Titovi štipendisti morajo delovati v KŠJO kot sestavnem delu ZSMS.

Sicer pa je predsedstvo KŠJO ugotovilo, da so pogoji za Titovo štipendijo zelo zahtevni, zato je vedno manj študentov, ki so pripravljeni sprejeti odgovornosti, ki jim jih nalaga Titova štipendija.

Študentje so obravnavali tudi gradivo za kongres ZSMS, ki bo letos v oktobru v Novem mestu. V glavnem so se omejili na probleme, ki se tičejo študentov. Ker bo na kongresu sodelovala tudi delegatka študentov, predsednica KŠJO Sladjana Mandžić, upajo, da bo dobila priložnost, da bo seznanila udeležence kongresa s pripombami jeseniških študentov. Ti namreč menijo, da je kongresno gradivo napisano preveč abstraktno in se premalo loteva konkretnih problemov. Predsedstvo je dalo nekaj konkretnih pripomb, ki zadevajo probleme študentov in njihovo reševanje.

Tako so, na primer, ugotovili, da štipendije ne sledijo rasti življenjskih stroškov. Naša bodočnost je v tem, da šolamo kadre in to tiste, ki jih potrebujemo, zato smo se tudi odločili za usmerjeno izobraževanje. V praksi pa pogosto delamo ravno obratno, kar nam pove podatek, da je iz leta v leto manj razpisanih štipendij, da torej izobraževanju odtegujemo vedno več sredstev. Vedno več problemov povzroča naši družbi velik naval na določene fakultete, kar zmanjšuje kvaliteto študija in premajhen vpis na druge fakultete, kar povzroča, da mnogim vejam našega gospodarstva primanjkuje strokovnjakov. To je verjetno, med drugim, tudi posledica tega, da so profesorji plačani »od glave«, se pravi od števila vpisanih študentov, zato so zainteresirani za neomejen vpis. Treba se je vprašati, kaj je koristnejše za študenta in za družbo kot celoto: da imajo fakultete prekomeren vpis, zato pa tudi ogromen osip in nizko kvaliteto študija, ali pa omejen vpis in kvaliteten študij, ki je sposoben dati naši družbi sposobne ustvarjalne strokovnjake.

Dotaknili so se tudi problema v zvezi s povezanostjo mladinskih organizacij na fakulteti s študenti. Menijo, da je osnovna organizacija na mnogih fakultetah odtujena od mladine. Pogosto ni mogoče razpravljati o problemih, za katere študentje želijo, da bi jih rešili, ker menda »niso kompetentni, da bi razpravljali o njih«. Ob takem ravnanju pa se v mladih večkrat poraja misel, da nimajo nobenega vpliva na odločanje o problemih, ki se tičejo njih samih, zato postajajo pasivni in se ne udeležujejo sestankov osnovne

organizacije. Nujno je torej zagotoviti tesnejšo povezavo med mladinskimi funkcionarji in mladinci na fakultetah, zlasti pa njihovo sodelovanje v vseh zadevah. Spomnimo se samo besed, izrečenih na kongresu ZKS, da mladim ne bi smeli vzeti poguma že takoj na začetku, ampak bi jih morali bodriti v njihovem delovanju.

Glede na problematiko študentskih domov in stanovanj so študentje ugotovili, da je v študentskih domovih v Ljubljani prostora le za 6000 študentov. Vsi ostali si morajo poiskati privatna stanovanja, kjer pa se večkrat srečujejo z oduševnim in izkoriščanjem. Zanimivo je, da proti temu ne morejo kaj dosti storiti: če oduševijo prijavi, se spet znajdejo na cesti!

Zlasti pereča je problematika stanovanj za mlade družine. V študentskih domovih je sicer urejeno nekaj stanovanj tudi za te, vendar kapacitete še zdaleč ne ustrezajo potrebam. Ko mladi doštudirajo, prav gotovo niso finančno sposobni, da bi plačali prispevno stopnjo za novo stanovanje ali si stanovanje celo kupili. Kljub temu se znajdejo na cesti, ker niso več študentje in ne morejo več stanovati v študentskem domu, pri tem pa jim ne pomagajo niti posebne okoliščine, da imajo družino in majhne otroke. Eno od možnih rešitev za ta problem vidijo jeseniški študentje v ustanavljanju domov za mlade družine, s podobnim režimom, kot ga imajo študentski domovi. Tak sistem skupnih stanovanj bi mladim družinam rešil tudi nekatere druge probleme, kot na primer, varstvo otrok, saj bi mladi izmenično poleg svojih otrok pazili tudi otroke svojih sosedov. S tem bi bil rešen tudi problem nespoznane med dvema generacijama, do katerega pride, če so se mladi prisiljeni naseliti pri svojih starših. Tako bi mladim omogočili, da se z lastnim delom postavijo na noge in si ustvarijo sredstva za nakup večjega stanovanja. Ti domovi naj bi bili torej začasna rešitev za mlade družine in naj bi imeli omejen čas bivanja, tako da bi se mlade družine izmenjevale.

O reformi vzgojno-izobraževalnega sistema in o odpravi izpitov in ocenjevanja na fakultetah in v srednjih šolah pa študentje menijo, da ni izvedljivo. Čeprav je organizacija z izpitnim in redovnim sistemom v nasprotju s samoupravnim sistemom, kot je zapisano v kongresnih dokumentih, pa odprava tega sistema še ne pomeni tudi odprave nesamoupravnih odnosov na šolah, fakultetah in domovih. Nasprotno, taka odprava bi povzročila anarhijo, ker mladina še ni zrela za tak sistem. Brez izpitov in ocenjevanja, torej brez neke latentne prisile, mladi ne bi dosegli takega nivoja znanja, kot ga imajo sedaj. Naši družbi so potrebni strokovnjaki, in sicer taki, ki bodo na podlagi lastnega znanja sposobni za samostojno delo in vodenje podjetij.

Na koncu je predsedstvo sklenilo, da bo v mesecu maju organiziralo predavanje z naslovom: Politično-ekonomski ukrepi za reševanje gospodarskih težav pri nas. Datum bodo določili po dogovoru s predavateljem dr. Janezom Škerjancem, izrednim profesorjem na Fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo v Ljubljani, ki se že dolga leta ukvarja s problemi jugoslovanskega gospodarstva in je napisal že vrsto člankov in razprav s tega področja. Predsedstvo bo poslalo vabila za udeležbo na predavanju vsem večjim delovnim organizacijam, družbenopolitičnim organizacijam in šolam usmerjenega izobraževanja, da bi tako zagotovili udeležbo. Pričakujejo množično udeležbo, saj bo mogoče ob koncu predavanja zastaviti predavatelju tudi konkretna vprašanja, ki se tičejo gospodarstva v naši občini.

Tanja Kastelic

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

RBK ZAŠČITA HRANE IN VODE

VODNJAKI

Vodo v odprtem vodnjaku zaščitimo tako, da okrog gornjega roba vodnjaka naložimo plast gline, debelo 15 cm, nad vodnjakom pa napravimo streho. Pod streho zapremo odprtino vodnjaka s pokrovom, ki mora biti napravljen iz dvojnih desk in debel 5 do 8 cm. Streha mora biti narejena tako, da ne prepušča vode. Če vodnjak nima črpalke, zajamemo vodo z vedrom, ki pa ga moramo zaščititi, oziroma hraniti v zaprtem prostoru.

VODA V CISTERNAH

Vodo v cisternah zaščitimo pred kontaminacijo na naslednji način: zbiralno površino kontroliramo z radiološkim in kemičnim detektorjem, po potrebi pošljemo bris površine na pregled v laboratorij. Če je zbiralna površina kontaminirana, moramo preprečiti, da bi voda z nje otekala v cisterne. Ko zbiralno površino dekontaminiramo, moramo nekaj vode pustiti odteči, šele potem spustimo vodo skozi filter v cisterne.

Če je cisterna napolnjena z radioaktivno deževnico, moramo preprečiti njeno uporabo, dokler je ne prekontroliramo z detektorjem, ali dokler je ne pregledajo v laboratoriju.

IZVIR

Na mestu, kjer izvira voda, skopljevo jamo, globoko 20 do 30 cm in s premerom, kakršnega ima sod, ki ga bomo uporabili za zaščito izvira. V jamo nasujemo 10 do 20 cm gramoz. Na gramoz postavimo sod tako, da je odprto dno spodaj, zaprto pa zgoraj. 20 do 30 cm pod vrhom sode vgradimo vanj cev, skozi katero bo pritekala voda iz izvira.

Okrog izvira, zlasti na tisti strani, kjer je cev, moramo nasuti gramoz, da ne bi nastalo blato. Nad izviro izkopljemo 30 cm globok kanal in ga obložimo z glino. Kanal bo odvajal površinsko vodo, da ne bo pritekla v izvir. Prek sode nasujemo in stepamo sloje gline, ki naj bo debel 20 do 30 cm, nanj pa nasujemo še zemljo in položimo rušo.

ZAŠČITA PITNE VODE V VODOVODIH

Kot viri vode za vodovode se uporabljajo izviri, vodnjaki, reke ter naravna ali umetna jezera.

Pri vseh teh virih se voda dovaja v vodovode iz akumulacijskih rezervoarjev s črpanjem ali prostim padom. Rezervoarji so zaščiteni pred zunanjim atmosfero, tako da z zaščito vode v njih pred RBK kontaminacijo ni težav. Voda v njih je popolnoma zaščiten, razen pred diverzijo, to pa bi bilo treba preprečiti s fizičnim zavarovanjem.

Če pride do poškodbe vodovodnega omrežja, se na poškodovanem mestu voda ne bo kontaminirala, ker odteka iz njega pod pritiskom. Pitna voda se v vodovodih torej lahko kontaminira samo na viru. Zaščita vira pa je odvisna od tega, kakšen je.

Vodnjake moramo hermetično zapreti in prekriti z za vodo neprepustnim materialom. Če je črpalka ob vonjaku, moramo hermetično zapreti tudi ta prostor, ker lahko napravimo s priročnimi pripomočki in materialom.

Izviri so ponavadi že v miru pokriti ali v zidanem objektu. Tako moramo le poskrbeti, da tak objekt dobro zatesnimo.

Odprte izvire moramo pokriti z za vodo neprepustnim materialom. Sicer pa je za zaščito takih izvirov treba poskrbeti že v miru.

Če se vodovod preskrbuje z vodo iz reke ali jezera, ni mogoča nikakršna zaščita. V tem primeru je pomembna stalna in dobro organizirana služba RBK kontrole vode. Brž ko se ugotovi, da je reka ali jezero kontaminirano, je treba nehati črpati vodo v vodovod, s preskrbo pa nadaljevati šele tedaj, ko ni več nevarnosti kontaminacije.

(SE NADALJUJE)

ZAHVALA

Vsem, ki so sodelovali pri sprejemu zvezne štafete mladosti 82 in lokalnih štafet, se OK ZSMS Jesenice iskreno zahvaljuje. Posebno se zahvaljuje vsem sodelujočim v kulturnem programu, AMD Jesenice za spremstvo, postaji milice Jesenice, delavcem železarne Jesenice in amaterskega gledališča Tone Čufar za ureditev scene in ozvočenja ter vsem nosilcem štafetne palice, ki so jo varno nosili po vaseh in ulicah naše občine in s tem še enkrat izkazali iskreno privrženost bratstvu in enotnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti.

OK ZSMS Jesenice

SEJA PREDSEDSTVA OO ZSMS TOZD STROJNE DELAVNICE

V sredo, 21. aprila, se je zbralo na četrti seji predsedstvo OO ZSMS TOZD Strojne delavnice. Poleg članov predsedstva sta se seje udeležila še sekretar osnovne organizacije Zveze komunistov in predsednik koordinacijskega sveta ZSMS Železarne.

Pri pregledu sklepov zadnje seje so ugotovili, da so bili realizirani v glavnem vsi sklepi, da so dobili tretjo nagrado za okrasitev volišča, da se je za stalno mladinsko brigado »Železar« prijavilo sedem mladincev.

Sledilo je poročilo komisije za izbor najboljšega mladega delavca samoupravljalca. Dopolnjeni način ocenjevanja na listih je zaradi objektivnosti ocenjevanja dobro uspel, kljub temu da je precej zamotan. Vendar bodo s sedanjim načinom ocenjevanja nadaljevali. Vrtni red

prvih treh je naslednji: Leopold BIZALJ, Vojo JOVIČIČ, Senad SULJANOVIČ.

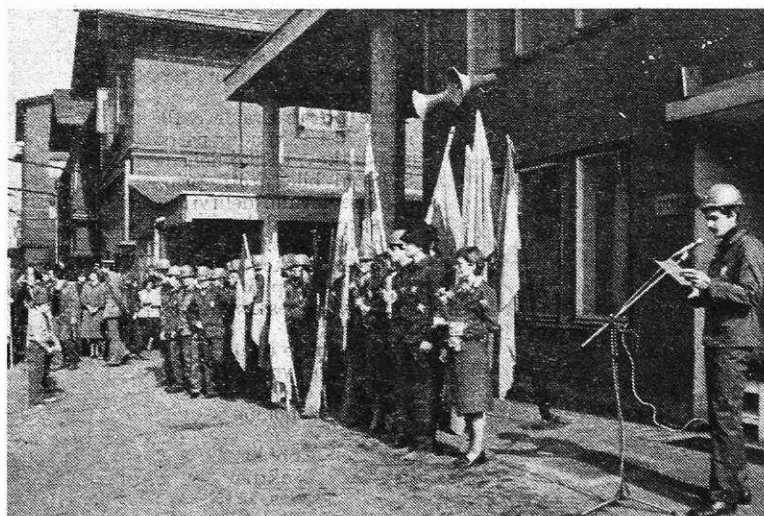
Ker je štafeta mladosti potekala tudi mimo TOZD, so zadolžili mladince za ureditev okolice.

Sledil je pregled aktivnosti za mesec april po operativnem programu dela, in sicer:

- poročilo komisije o poteku izbora najboljšega mladega delavca samoupravljalca,
- sodelovanje pri sprejemu štafete mladosti,
- izdelava stenskega časopisa ob prazniku OF – 27. aprila in 1. maju, prazniku dela,
- obravnavna teme iz programa idejnopolitičnega izobraževanja.

V prvi polovici maja bo sestanek celotne organizacije.

DA

Pozdrav štafeti mladosti v Železarni (Foto I. Kučina)

Triglavski štetafeta se je pridružila zvezni štafeti mladosti na Jesenicah (Foto I. Kučina)

ANALIZA PROIZVODNIH STROŠKOV V PRVEM TROMESEČJU

(Nadaljevanje s 1. strani)

mazuta (za 29 kg na tono), več pa so porabili zemeljskega plina (za 39 kub. Nm na tono). Nižji so bili tudi ostali stroški, proizvodnja je bila namreč večja za 8,5%.

Elektro jeklarna je načrtovane stroške presegla za 10,5 milijona dinarjev. Večji, kot je bilo načrtovano, so bili stroški predelave (za 18 milijonov dinarjev), na tono so porabili za 8,2 kub. Nm več zemeljskega plina, višji so bili tudi ostali predelavni stroški. Ker je bil asortiment proizvodnje slabši od predvidenega, izdelanih je bilo namreč 3.200 ton manj nerjavnih jekel, je bila vrednost proizvodnje nižja za 125 milijonov dinarjev. Pri vložnem materialu so bili stroški nižji za 132 milijonov dinarjev. Načrtovani izplen so presegli.

Na kontilivu so odšli za 16,8% več gredic, kot je bilo predvideno, vsi stroški so bili nižji od načrtovanih (za 27,5 milijona dinarjev). Tudi PTO oddelek je imel dejansko nastale stroške nižje od načrtovanih (za 8,7 milijona dinarjev). Izkopali so 2.940 ton starega železa.

Temeljna organizacija Livarna je prvo tromesečje zaključila z 0,7 milijona dinarjev nižjimi stroški. V jeklovilarni so presegli predvideno proizvodnjo, izboljšali izplen, v kovinolitarni pa sta bila proizvodnja in izplen pod planom, porabili pa so odpadne barvne kovine, kar je zmanjšalo stroške vložka.

V temeljni organizaciji Valjarna bluming-štekla so bili stroški nižji od planiranih za 16,5 milijona dinarjev. Od tega so bili stroški vložka nižji za 1,3 milijona dinarjev, stroški predelave pa za 15,2 milijona dinarjev. Pri vložku je bilo za 5,6 milijona dinarjev manj stroškov zaradi nižje cene kupljenih polizdelkov, 8 milijonov dinarjev zaradi prodaje pločevine III. a kvalitete, 28 milijonov pa zaradi razbremenitev na račun TOZD Jeklarna (slabša kvaliteta vložka).

Po drugi strani pa je bila TOZD Valjarna bluming-štekla obremenjena zaradi slabše kvalitete izdelkov oddanih valjarnam za 25,1 milijona dinarjev, slabši izplen na blumingu (za 1,6%) je stroške povečal za 12,6 milijona dinarjev, tako da je bil končni efekt nižjih stroškov vložka le 1,3 milijona dinarjev znižanja.

Dejanski stroški proizvodnje temeljne organizacije Valjarna žice in profilov so bili nižji od načrtovanih za 21,6 milijona dinarjev. Za šest milijonov dinarjev so bili stroški nižji pri vložku in to predvsem zaradi boljšega izplena. Načrtovano proizvodnjo so presegli za okrog 3.100 ton, tako da so bili dosti nižji tudi stroški predelave (za 15,6 milijona dinarjev).

Temeljna organizacija Valjarna debele pločevine je to tromesečje zaključila s 3,5 milijona dinarjev večjimi stroški. Pri vložku je preokračitev znašala 1,5 milijona dinarjev, čemur je vzrok slabši izplen, delno pa dražji nabavljeni vložek. Pri predelavi je bilo 1,97 milijona dinarjev zvišanja. Razlog za to je v dosti višjih stroških energije (na tono so porabili za 14,8 kub. Nm več zemeljskega plina) in delno v slabšem asortimentu proizvodnje.

V temeljni organizaciji Hladna valjarna Bela je znižanje stroškov znašalo 95,6 milijona dinarjev. Pri tem je treba upoštevati, da je 63,9 milijona dinarjev znižanja rezultat nižje cene nabavljenega vložka. Za 26,6 milijona dinarjev so stroške vložka zmanjšali s tem, da so zaradi slabše kvalitete obremenili TOZD Valjarna bluming-štekla in TOZD Jeklarna, za 18,2 milijona dinarjev so stroški nižji na račun boljšega izplena, za 4,5 milijona dinarjev pa je bilo manj stroškov, ker niso

proizvedli predvidenega asortimenta.

Stroški predelave pa so bili višji od planiranih za 17,5 milijonov dinarjev.

V temeljni organizaciji Hladna valjarna Jesenice so bili dejanski stroški nižji od načrtovanih za 56,1 milijona dinarjev. Zaradi nižje cene nabavljenih toplo valjanih trakov so bili stroški manjši za skoraj 50 milijonov dinarjev, 7,7 milijona dinarjev znižanja je bilo pri stroških vložka (na račun boljšega izplena za 1,2 milijona dinarjev), 1,6 milijona dinarjev pa pri predelavi. Planirana proizvodnja je bila presežena za 5,3%.

V temeljni organizaciji Žičarna so bili stroški nižji za 5 milijonov dinarjev, od tega na račun nižjih cen nabavljenih žic za 1,3 milijona dinarjev, zaradi boljšega izplena za 1,3 milijona dinarjev in zaradi nižjih stroškov pri predelavi za skoraj 4 milijone dinarjev. Proizvodnja VAC žice v kooperaciji z Jugoturbino Negotin pa je stroške povečala za 1,9 milijona dinarjev.

V temeljni organizaciji Profilarna so bili stroški za 1,9 milijona dinarjev pod načrtovano višino, od tega za 1,8 milijona dinarjev zaradi nižjih cen nabavljenega vložka. Stroški vložnega materiala so bili višji od predvidenih (slabši izplen in delno reklamacije), predelavni stroški pa so bili nižji od načrtovanih.

Temeljna organizacija Vratni podboji je predvidene stroške preokračila za 4,2 milijona dinarjev. Stroški vložnega materiala so bili nižji od načrtovanih za 0,1 milijona dinarjev (boljši izplen), precej višji pa so bili stroški predelave (za 4,3 milijona dinarjev) in to predvsem pri energiji.

Temeljna organizacija Jeklovlek je imela dejanske stroške nižje od načrtovanih za 5,8 milijona dinarjev in to pri vložku za 3,9 milijona dinarjev (predvsem zaradi boljšega izplena), pri predelavi pa za 1,9 milijona dinarjev.

V temeljni organizaciji Elektrode so bili stroški za 21,5 milijona dinarjev nižji od predvidenih in to pri predelavi za 16,2 milijona dinarjev, zaradi nižje cene kupljene Emone za 6,8 milijona dinarjev; stroški vložka pa so bili zaradi slabšega izplena preseženi za 1,5 milijona dinarjev.

ZVIŠANJE - ZNIŽANJE STROŠKOV JANUAR - MAREC

TOZD	januar - marec	poprечно
Plavž	+ 7.301.885	+ 2.433.961
Jeklarna	- 116.600.311	- 38.866.770
Livarna	- 689.350	- 229.783
Valjarna bluming štekla	- 16.421.501	- 5.473.834
Valjarna žice in profilov	- 21.644.239	- 7.214.746
Valjarna debele pločevine	+ 4.566.078	+ 1.522.026
Hladna valjarna Bela	- 95.610.491	- 31.870.163
Hladna valjarna Jesenice	- 56.095.242	- 18.698.414
Žičarna	- 4.987.140	- 1.662.380
Profilarna	- 1.920.236	- 640.079
Vratni podboji	+ 4.182.642	+ 1.394.214
Jeklovlek	- 5.784.863	- 1.928.288
Elektrode	- 21.516.733	- 7.172.244
Želbarna	- 17.178.313	- 2.392.771
Strojne delavnice	- 3.064.343	- 1.021.448
Remontne delavnice	- 4.040.188	- 1.346.729
Vzdrževanje	- 2.250.971	- 750.324
Energetika	- 14.806.251	- 4.935.417
Transport	- 854.415	- 284.805
Skupaj Železarna	- 357.413.982	- 119.137.994

IZLET DRMIT V ZREČE IN NA POHORJE

DRMIT ponovno objavlja organizacijo izleta v ZREČE in na POHORJE 21. in 22. maja. Pravico do prijave imajo vsi člani ZIT in DIATI. Prijave sprejema tov. TRIPLAT, RO, telefon 2674, do vključno 10. maja.

PROGRAM IZLETA:

Odhod v petek, 21. maja, ob 15.30 izpred Čufarja na Plavžu s postanki po dogovoru. Ogled tovarne orodja v Zrečah in večerja v hotelu.

Odhod na Roglo, kjer bomo prenočili.

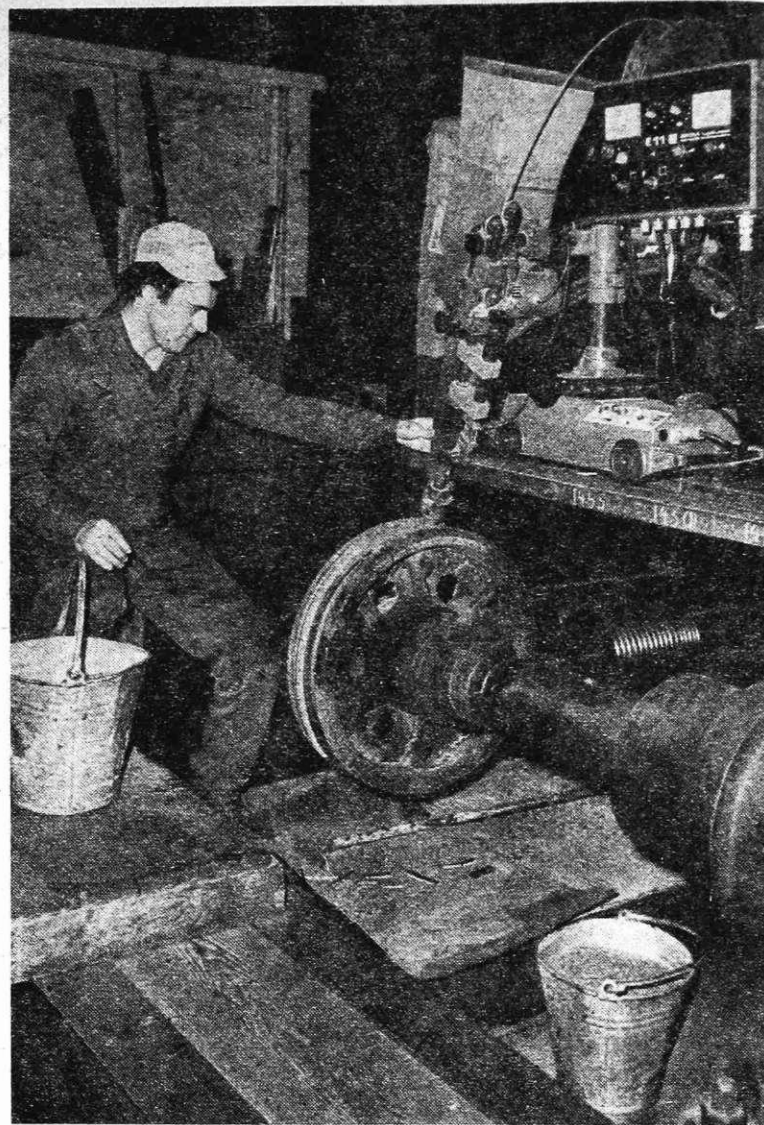
V soboto dopoldne prosto za rekreacijo. Po kosilu odhod preko Savinjske doline in Gornjega grada na Jesenice s prihodom do 22. ure. Polna cena je 1.100 din, cena za člane DRMIT je 600 din, DIATI pa prispeva za svoje člane 500 din.

Za člane ostalih društev bodo društva določila prispevek naknadno.

ODBOR DRMIT

Sodelavke v TOZD Elektrode (Foto S. Kokalj)

Automatsko varjenje pod varilnim praškom v strugarni valjev (Foto S. Kokalj)

POSLOVNI REZULTATI ŽELEZARNE V PRVEM TROMESEČJU

(Nadaljevanje s 1. strani)

Celotni prihodek, ki smo ga v Železarni ustvarili s prihodki od zunanje prodaje in prihodki, doseženimi v okviru delovne organizacije, pa je v tem četrtletju za 17,3% nižji od načrtovanega za to obdobje. Razlog za to je v že omenjeni nižji prodajni ceni, kot je bila načrtovana, tako da smo kljub večji prodani količini prešli manj prihodkov, kot smo planirali. Nižja je tudi interna realizacija, ker se precejšen del nedokončane proizvodnje zadržuje še v zalozhah.

Zaradi omenjenih razlogov je tudi rast celotnega prihodka glede na lansko četrtletje le 16%. Povečanje zalozg nedokončane proizvodnje je precejšnje, tako da se je obseg poslovanja znatno bolj povečal, kot to

kaže rast celotnega prihodka (za 24%). To se odraža tudi v doseženem dohodku, ki je glede na lansko četrtletje večji za 35%, kljub temu, da je prihodek rastele s 16%. Delež stroškov poslovanja v celotnem prihodu je namreč zaradi visokega porasta zalozg dosti nižji kot v tromesečju 1981.

Cisti dohodek, ki smo ga dosegli po pokritju obveznosti, ki izhajajo iz dohodka, je znašal 411,8 milijonov dinarjev, kar je 82,9% planiranega in 33% več kot v enakem obdobju 1981.

V tem četrtletju so temeljne organizacije Plavž, Valjarna debele pločevine, Vratni podboji, Strojne delavnice in Družbena prehrana poslovala z izgubo, ki skupno znaša 36 milijonov dinarjev.

N.P.

CELOTNI PRIHODEK IN NJEGOVA RAZPOREDITEV za čas od 1. januarja do 31. marca

Obračun po plačani prodaji v 000 din

Zap. št.	Opis	PLAN I - III. 1982	doseženo I - III. 1981	doseženo I - III. 1982	Indeksi 5:3:5:4
1	2	3	4	5	6
1.	CELOTNI PRIHODEK	5.129.925	3.655.347	4.242.821	82,7
1.0	Udeležba v skup. prih.	3.722.632	2.642.617	3.165.707	85,0
1.1	Prihodek od prod. na trgu	74.520	37.501	44.205	59,3
1.2	Prihodki v okviru OZD	1.275.245	943.246	969.605	76,0
1.3	Prihodki od prod. mat. - 77	19.738	18.548	13.732	69,6
1.4	Drugi prihodki - 78	37.750	13.435	49.572	131,3
2.	SPREM. V ZAL. PROIZ. (+)	-	-74.395	+196.425	-
2.1	Začetno stanje	-	696.621	1.056.330	151,6
2.2	Končno stanje	-	622.306	1.252.755	201,3
3.	OBSEG POSLOV. (1+2)	5.129.925	3.581.032	4.439.246	86,5
4.	PRENEŠENE VREDNOSTI	4.237.391	3.036.793	3.704.040	87,4
4.1	Vkalk. material. stroški	3.800.743	2.759.587	3.281.599	86,3
4.2	Amortizacija po min. st.	374.611	248.043	398.324	106,3
4.3	Drugi poslov. stroš. - 72, 73	62.037	29.163	24.117	38,9
5.	DOHODEK (3-4)	892.534	544.239	735.206	82,4
6.	OBVEZNOSTI IZ DOH.	395.623	234.927	323.426	81,8
6.1	Prispevki	78.301	53.833	70.248	89,7
6.2	Davki	11.631	4.323	8.122	69,8
6.3	Za delovno skupnost	179.092	102.400	149.665	83,6
6.4	Amort. nad predp. stopnjo	67.345	45.321	39.826	59,1
6.5	Obresti in doh. za dr. OZD	34.868	18.123	35.277	101,2
6.6	Druge pogodb. obveznosti	24.346	10.527	20.288	83,3
6.7	Ostalo	496.911	309.312	411.780	82,9
7.	ČISTI DOHODEK (5-6)	395.623	270.945	371.113	94,5
7.1	Za osebne dohodke	37.445	24.837	32.336	86,4
7.2	Za poslovni sklad	19.699	7.718	13.520	68,6
7.3	Za sred. rezerv	-	-	-	-
7.4	Za skupno porabo	19.710	11.846	15.983	81,1
-	stanovanjski prispevek	27.305	18.138	15.198	55,7
-	drugi nameni SP	-	-	-	-
7.5	Za ostale namene	-	-	-	-
7.6	Izguba	-	-24.172	-36.370	150,5
7.7	Začas. nerazp. doh. (+)	-	-	-	-

KONSTITUANTNA SEJA KLUBA SAMOUPRAVLJALCEV

Dvajsetega aprila so na prvi seji kluba samoupravljalcev obravnavali poročilo izvršnega odbora o delovanju kluba v mandatsnem obdobju 1977-1981, poročilo o finančnem poslovanju kluba in poročilo odbora za samoupravni nadzor. Obravnavali so tudi predlog sprememb in dopolnitev samopravnega sporazuma o ustanovitvi in delovanju kluba in izvolili skupščino in njene organe.

Za predsednika in namestnika predsednika skupščine so izvolili Iztoka Polaka iz Železarne in Jureta Klančnika iz Elima. Za predsednika izvršnega odbora so imenovali Janeza Kunstlja iz Železarne, za njegovo namestnico pa Francko Slivnik iz Univerzala. Predsednik odbora za samoupravni nadzor je Marjan Pavlovič iz TOZD Zarja Jesenice.

LK

NAVODILA O POSLOVANJU IN GOSPODARJENJU Z NOSILNIMI SREDSTVI, ŽERJAVI IN DVIGALI

Splošna navodila za varno delo z žerjavi in dvigali predpisuje pravilnik o splošnih ukrepih in normativih za varstvo pri delu z dvigali. Ker so ponekod nastajale težave z nosilnimi sredstvi, je za ureditev tega odobor za splošne zadeve pri delavskem svetu Železarn 5. aprila sprejel navodilo o poslovanju in gospodarjenju z nosilnimi sredstvi, žerjavi in dvigali.

To navodilo deli nosilna sredstva na stalna in pomožna. Prva so tista, ki so sestavni del žerjave ali dvigala, pomožna pa so vsi ostali pripomočki za nošenje, povezovanje in vleko. Pregledovanje, preizkušanje in poslovanje s stalnimi nosilnimi sredstvi je urejeno s predpisi, ki veljajo za žerjave in dvigala ter z metodologijo o periodičnih pregledih žerjavov in dvigal, ki se za Železarno sedaj pripravljajo.

Stanje, naročanje, sprejem, uporabo, shranjevanje in pregledi ter popravila pomožnih nosilnih sredstev pa se opravljajo po obravnavanem navodilu. Ker morajo te določbe poznati vsi, ki z žerjavi, dvigali in drugimi transportnimi sredstvi delajo in zanje skrbijo, se morajo s tem navodilom seznaniti in njegova določila pri delu upoštevati. Kar zadeva stanje in naročanja, moramo imeti toliko nosilnih sredstev, da z njimi lahko opravimo delo in naloge v času največjih obremenitev.

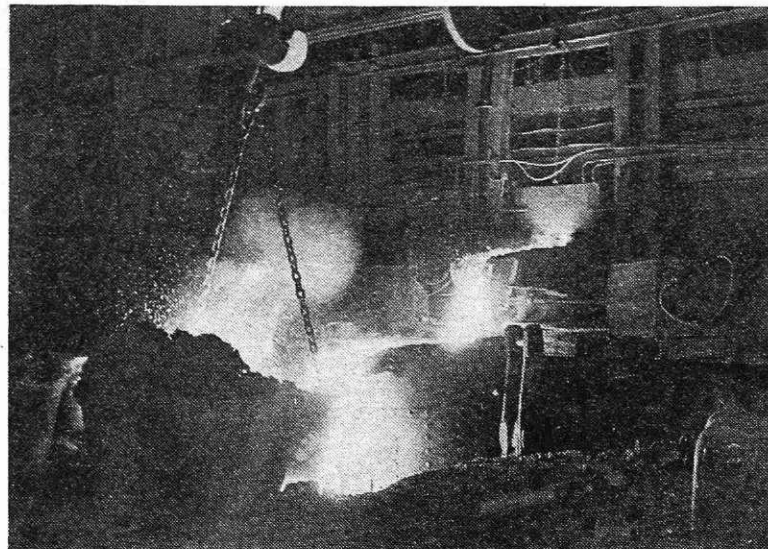
Pri dobavi in sprejemu novih nosilnih sredstev mora za to pristojen in odgovoren opraviti pravilen tehnični prevzem. Pri tem je treba posebej paziti, da ima vsako nosilno sredstvo potrebno dokumentacijo, da se ve za njihovo težo, nosilnost in njihovo dopustno obremenitev. Pri navodilih za uporabo je napisanih osem splošnih poglavij in deset poglavij drugih ukrepov. V glavnem je tu naštet, kaj ni in kaj je dovoljeno delati s temi nosilnimi sredstvi in kaj je obvezno narediti, da so uporabna.

Nosilna sredstva se hranijo na dva načina. Rezervna imamo v skladiščih, tista, ki so v rabi, pa so na žerjavih in dvigalih, ali v njihovi bližini. Za vse pa velja, da morajo biti zavarovana pred poškodbami, rjavjenjem, umazanijo in odtujitvijo. Pregled nosilnih sredstev v uporabi se vodi s pomočjo »karte nosilnega sredstva«, ki je priložena navodilu. V navodilu so tudi napotki, kako je treba to karto voditi.

Kot stalna je treba tudi pomožna nosilna sredstva obdobjno pregledovati in popravljati. Periodični pregledi in popravila stalnih nosilnih sredstev obsegajo: izmenske, tedenske, štirinajstredne, mesečne, letne in generalne obdobjne preglede. Opravljajo se po posebni metodologiji za periodične preglede, preizkuse in vzdrževanje dvigal. Roke periodičnih pregledov pomožnih nosilnih sredstev predpisuje proizvajalec, po potrebi pa odgovorna oseba v TOZD ali delovni skupnosti sodelovanju s pooblaščenimi osebami za vzdrževanje dvigal. Ti morajo o tem sestaviti zapisnik, na podlagi katerega se roki pregledov vpišejo v karto nosilnega sredstva. Odgovorne osebe za opravljanje pregledov določijo vsaki TOZD ali delovni skupnosti delavski svet.

Pri določanju rokov za preglede je treba upoštevati delovne razmere in

dolžino obratovanja ali uporabo na izmen in dan. Roki za pregled jeklenih vrvi na žerjavih in dvigalih, ki so poleg težkih obratovalnih razmer izpostavljeni tudi močnemu toplotnemu sevanju, ne smejo biti

Prehod na SM peči (Foto I. Kučina)

NOVOSTI IZ TOVARNIŠKIH GLASIL PNEVMATIKA »RAVNE« ZA JUGOSLAVIJO

Temeljno organizacijo Pnevmatični stroji v železarni Ravne poleg nekaterih kadrovske težave pesti predvsem neustrezna oprema, da se ne more bolj razviti in napredovati. Prošnja za razširitev proizvodnje in povečanje produktivnosti, ki so jo predložili ustreznim organom, pa ni dobila ustreznih soglasij. To je delavce zelo začudilo, saj s svojimi izdelki omogočajo, da Jugoslaviji ni potrebno uvažati prek 300 ton pnevmatične opreme za rudarstvo, gradbeništvo, gozdarstvo in drugo industrijo. Torej je to tako imenovani indirektni izvoz, nekaj opreme pa tudi direktno izvažajo tako na konvertibilno kot klirinško področje. Ker pa morajo jugoslovanska podjetja še vedno precej uvažati, so hoteli modernizirati tehnologijo in povečati proizvodnjo. A za to niso dobili soglasja.

Ko so v železarni Ravne začeli izdelovati pnevmatično tehniko, so bili v rudarstvu, gradbeništvo, gozdarstvu, industriji okrasnega kamna, v kovinsko-predelovalni industriji in drugod močno presenečeni in nezaupljivi. Do takrat so večino svojih strojev namreč kupovali v tujini od različnih svetovnih firm z močno tradicijo, solidnostjo in vrhunsko kvaliteto. Zato so Ravenčani le z iz-

daljši kot 15 dni, drugod, če obratujejo več kot eno izmeno, pa ne daljši kot 30 dni. Poškodovana nosilna sredstva se lahko popravijo, če je to tehnično mogoče, sicer pa se morajo likvidirati. Izvajalec popravila mora poskrbeti za pisno izjavo in strokovno oceno, ki jo mora predložiti prevzemniku popravljenega nosilnega sredstva.

Navodilo je 5. aprila sprejel odbor za splošne zadeve pri delavskem svetu Železarn, njegova določila pa se bodo začela izvajati en mesec po sprejemu. Do takrat se morajo namreč z njegovimi določbami seznaniti vsi, ki s temi nosilnimi sredstvi delajo in skrbijo za potrebno število ter njihovo uporabnost.

B. B.

AVTOBUSNI PREVOZI IN DNEVI VPLAČIL ZA ODDIH V CRIKVENICI IN BIOGRADU NA MORU

CRIKVENICA

Prevozi za Crikvenico so organizirani ob izmenah. Odhod z Jesenic je ob dnevih izmen ob 6. uri zjutraj, povratek pa ob istih dnevih ob 13. uri. Vožnja do Crikvenice traja približno štiri ure.

BIOGRAD n/m

Prevozi za Biograd so organizirani en dan pred pričetkom izmene z odhodom ob 22. uri izpred Čufarja s približnim prihodom v Biograd n/m ob 6. uri zjutraj. Odhod avtobusov iz Biograda n/m bo ob 8. uri dopoldne in prihod na Jesenice približno ob 18. uri.

Cene povratnih vozovnic vključno s prtljago so: za Crikvenico 500 din, za Biograd n/m pa 1.000 din.

Ce zasedenost avtobusov ne bo vsaj 80 %, organiziranega prevoza ne bo. Odhodi avtobusov za Biograd n/m in Crikvenico so vedno izpred Čufarja na Jesenicah s postanki na vseh avtobusnih postajah, ki jih bodo javili koristniki letovanja ob rezervaciji oz. nakupu vozovnic. Rezervacije, nakup vozovnic ter ostale informacije v zvezi s prevozi dobite na kadrovskem sektorju, oddelku za družbeni standard, tel. 3211, ali v času izdaje napotnic v TOZD Družbena prehrana, tel. 2061, od 7. do 11. ure. Otroci od 4. do 10. leta plačajo 50 % cene in imajo pravico do sedeža. Otroci do 4. leta imajo brezplačen prevoz, vendar brez lastnega sedeža. Obenem obveščamo vse koristnike avtobusnih prevozov, da lahko rezervirajo vozovnice takoj, ne glede na čas letovanja.

TAKSE

Višina turistične takse v Biogradu n/m znaša 10 din za vse, razen za otroke do sedem let starosti. Višina turistične takse v Crikvenici je za odrasle 12 din, za otroke od 7. do 15. leta starosti pa 6 din.

TERMINI IN PLAČILNI DNEVI ZA ODDIH

BIOGRAD n/m

Termini: od 11. do 21. junija; od 21. junija do 1. julija; od 1. do 11. julija; od 11. do 21. julija; od 21. do 31. julija; od 31. julija do 10. avgusta; od 10. avgusta do 20. avgusta; od 20. do 30. avgusta; od 30. avgusta do 9. septembra in od 9. do 19. septembra.

Plačilni dnevi: 5., 7., 8., 14., 15., 16., 24., 25. in 28. junija; 5., 6., 7., 14., 15., 16., 26., 27. in 28. julija; 3., 4., 5., 14., 16., 17., 23., 24. in 25. avgusta; 3., 4. in 6. septembra v času od 7. do 11. ure.

CRIKVENICA

Termini: od 5. do 15. junija; od 15. do 25. junija; od 25. junija do 5. julija; od 5. do 15. julija; od 15. do 25. julija; od 25. julija do 4. avgusta; od 4. do 14. avgusta; od 14. do 24. avgusta; od 24. avgusta do 3. septembra in od 3. do 13. septembra.

Plačilni dnevi: 31. maja in 2., 8., 9., 10., 18., 21., 22., 28., 29. in 30. junija; 8., 9., 12., 19., 20., 21., 29., 30. in 31. julija; 9., 10., 11., 17., 18., 19., 27., 30. in 31. avgusta v času od 7. do 11. ure.

Plačilo je možno izključno ob navedenih dnevih. Če prijavljeni ne bodo vplačali oddiha v navedenih dnevih, bomo menili, da niso več zainteresirani, mesta pa bomo dodelili prosilec iz TOZD oziroma delovnih skupnosti.

Komisija za oddihe in izlete
pri IO KOO sindikata
Železarn

ŠTUDIJSKE UGODNOSTI ZA IZOBRAŽEVANJE OB DELU

SŽ — ŽELEZARNA JESENICE z o. sol. o., Cesta železarjev 8 — 64270 JESENICE

razpisuje za šolsko leto 1982/83 študijske ugodnosti za izobraževanje ob delu:

III. stopnja			
FNT kemija	1	kadrovski	1
VŠOD računalništvo	1	SEO	1
dipl. inž. metalurgije	1	HV Jesenice	1
dipl. inž. strojništva	2	Remontne del.	2
inženir elektronike	4	Remontne del.	2
		Vzdrževanje	2
inženir strojništva	1	Vzdrževanje	1
organizator dela —			
org. proizvodna smer	1	SEO	1
elektro tehnik	2	Remontne del.	2
strojni tehnik	1	Energetika	1
obratni strojni tehnik	3	Energetika	3
kovinsko predelovalna usmeritev			
— srednji program	5	Strojne del.	5
— strojni mehanik	2	Energetika	2
elektro usmeritev —			
— srednji program —			
elektrikar energetik	1	Remontne del.	1
metalurška usmeritev —			
— skrajšan program —			
• talilec pri SM in el. peči	10	Jeklarna	10
• valjavec pločevine	2	Bluming štekel	2
• hladno valjavec	2	HV Bela	2
• žičar	2-4	Jeklovlek	2-4
• adjuster metal. izdel.	12	TKR	12
(preizkuševalec)			

Prošnja za pridobitev študijskih ugodnosti mora vsebovati naslednje podatke: rojstni datum; TOZD in oddelku; delovne naloge, ki jih delavec opravlja; delovna doba v Železarni Jesenice.

Prošnje je treba poslati na kadrovski sektor — odsek za izobraževanje do 15. junija.

Po sklepu odbora za delovna razmerja z dne 21. aprila 1982 in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

OBJAVLJAMO

prosta dela oziroma naloge
šifra 3220, D-2 posluževalec vodnega čistilca 5.ktg 1 oseba

Pogoji: dokončana osnovna šola
Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku 15 dni na kadrovski sektor železarn Jesenice z oznako »za TOZD Energetika«.

Odbor za delovna razmerja TOZD Jeklarna objavlja potrebe po delavcih za opravljanje delovnih nalog:

1. žerjavovodja
2. jamski pomočnik
3. pomočnik talilca

Pogoji za opravljanje delovnih nalog:
ad. 1: tečaj za žerjavovodje, odslužen vojaški rok;
ad. 2 in 3: 8. raz. osnovne šole, odslužen vojaški rok.
Prednost pri izbiri bodo imeli kandidati, ki so že v delovnem razmerju v Železarni in imajo vsaj eno leto delovnih izkušenj.
Pismene ponudbe naj kandidati pošljejo na kadrovski sektor z oznako »za jeklarno«.

Na osnovi sklepa delavskega sveta delovne organizacije Železarna Jesenice, z dne 2. aprila 1982 in v skladu z 92. in 93. členom statuta delovne organizacije

RAZPISUJEMO

prosta dela in naloge
»vodja komercialnega sektorja« U-5 1 oseba
Kandidat mora poleg splošnih pogojev predpisanih z zakonom, za navedena dela in naloge izpolnjevati še naslednje pogoje:
— da ima visokošolsko izobrazbo ekonomske ali tehnične usmeritve
— pet let delovnih izkušenj
— da ima registracijo za opravljanje zunanje-trgovinskih poslov
— da ima moralno-etične kvalitete ter aktiven odnos do razvijanja samoupravljanja.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku 15 dni po objavljenem razpisu na kadrovski sektor železarn Jesenice, C. železarjev 8, z oznako »za razpisno komisijo DS KO-FI«.

Na osnovi sklepa delavskega sveta z dne 2. aprila 1982 in v skladu s statutom TOZD Valjarna žice in profilov

RAZPISUJEMO

delovne naloge
Vodja TOZD Valjarna žice in profilov šifra 8402 U-5 22.ktg. 1 oseba

POGOJI:

1. a) visokošolska izobrazba in pet let uspešnega dela v industriji
b) višješolska izobrazba in pet let uspešnega dela v industriji
c) srednješolska izobrazba in pet let uspešnega dela v industriji
2. Kandidati morajo imeti moralno-politične in etične kvalitete ter aktiven odnos do razvijanja samoupravnih odnosov.
Mandat traja štiri leta.
Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku 15 dni na kadrovski sektor železarn Jesenice, C. železarjev 8, z oznako »za razpisno komisijo za TOZD Valjarna žice in profilov«.

(Povzeto po članku Avgusta Kneza)

NAJNOVEJŠI DOSEŽKI V TEHNOLOGIJI IZDELAVE JEKLA

(Nadaljevanje s 1. strani)

Največja dopolnitev v BOF procesu je uvedba dinamične kontrole vpihavanja, ki z učinkovito kombinacijo vpihavanja kisika skozi dno, stalno analizo plinov in računalniško obdelavo dobro oceni razmerje v končni analizi šarže surovega jekla pred izlivom v ponev. Trenutno razpolagamo tudi z že povsem avtomatiziranim sistemom vpihavanja.

Zniževanje potreb po večkratnem vpihavanju za doseganje iste končne analize šarže ne zvišuje samo proizvodnje, temveč zvišuje tudi izpljen in poboljšuje vzdržnost ognjeodporne opeke in s tem znatno znižuje stroške izdelave surovega jekla. Nižja poraba kisika tudi znatno izboljšuje kvaliteto jekla in skrajša čas izdelave šarže, s čimer pa posredno omogoča tudi boljše sinhronizacijo delovanja kisikovega konvertorja in naprave za kontinuirno vlijanje.

Povečanje deleža kontinuirno vlitiga jekla in deleža visokokakovostnih jekel ima za posledico tudi višje temperature v konvertorju, kar močno obremenjuje ognjeodporno opeko. V povezavi s temi trendi in premagovanjem teh dodatnih obremenitev ognjeodpornih opek je bilo opravljenih veliko raziskav, zlasti pa vpliv žilindre na vzdržnost. Uporaba teh rezultatov, popravila peči brez celotnega rušenja in računalniško vodenje vpihavanja omogočajo podaljšanje življenjske dobe ognjeodporne opeke.

Trenutno največ upanja vzbuja razvoj negorljive magnezijeve grafitne opeke, ki je visoko odporna proti površinski obrabi.

Največ energije v procesu izdelave surovega jekla se lahko prihrani z izkoriščanjem toplote odpadnih plinov iz kisikovega konvertorja. Pri najsodobnejših kisikovih konvertorjih, kjer uporabljamo tudi računalniško vodenje vpihavanja kisika z obeh strani, je možno izkoristiti tudi 100 do 110 nm3 odpadnih vročih plinov na tono tekočega surovega jekla.

Proizvodni proces izdelave surovega jekla v kisikovem konvertorju z vpihavanjem od spodaj je najbolj uporabljen v Evropi in na Japonskem. V letu 1980 je bilo na svetu že 30 takih enot s skupno proizvodno zmogljivostjo 27 milijonov ton.

Izjemna prednost tega procesa je v močnem mešanju jeklene kopeli z od spodaj vpihanim kisikom, ki močno pospešuje rafinacijsko reakcijo. Kljub izredno visokim obremenitvam pa vzdržijo dna velikih konvertorjev – 200 ton na šaržo – tudi do 2000 šarž, obodi pa celo do 3500 šarž. To je seveda izjemen uspeh vzdržnosti, kot posledica doslednega strokovnega dela v vseh fazah: izbira ognjeodporne opeke, dosledna izidava, optimalno vpihovanje in ustrezno voden kisikov proces pridobivanja surovega jekla.

KONTINUIRNO VLIJANJE

Kontinuirno vlijanje surovega jekla zaradi bistvenega izboljšanja izplena, zniževanja specifične porabe energije in zviševanja produktivnosti še nadalje ostaja najvažnejši strateški cilj. V letu 1980 je bilo v 30 deželah, največjih proizvajalcih, že 1000 naprav za kontinuirno litje surovega jekla. Skupno odlitega surovega jekla v kontinuirnih napravah je bilo leta 1973 64 milijonov ton ali 10 %, v letu 1979 pa že 172 milijonov ton ali 26 %. Zlasti v zadnjih nekaj letih se je delež kontinuirno odlitega surovega jekla močno povečal in to ne samo zaradi ekonomičnosti, temveč tudi zaradi širšega programa tudi kvalitetnejših jekel, ki jih odlivajo kontinuirno. Očitno bom ob koncu desetletja le redke kvalitete odlivali v bloke. Samo zaradi pomanjkanja denarja oziroma v relativno novih, še neamortiziranih jeklnah odlivajo vrsto kvalitetnih jekel v bloke, čeprav je tehnologija kontinuirnega odlivanja teh kvalitet že povsem ustrežna.

Ze davno je znano, da je možno s strjevanjem jekla pod praškom doseči visoke stopnje čistosti jekla. Z istim namenom je bilo razvito že mnogo različnih povezav med ponvo in livnim koritom (tundish) ter med livnim koritom in kokilu. Mnoge inačice livnih korit prav tako kažejo na velik napor razvijalcev, da bi se izognili vključkom v talini. Osnovni namen vseh teh prizadevanj je zaščita pred vplivom zraka na vroče tekoče jeklo in zniževanje vključkov iz livnega korita v tekoče jeklo.

Pri kontinuirnem vlijanju je zelo pomembno preprečiti nastajanja površinskih in notranjih napak. Z zelo skrbno izbiro kokile in pravilno izbiro višine nivoja v livnem koritu ter ustreznim sekundarnim hladilnim sistemom se lahko dokaj uspešno izognemo površinskim napakam. Notranjim napakam se izognemo

težje, vendar so že razvili tudi zelo popolne sisteme, ki v največji možni meri izločijo tudi notranje napake.

Vse te izboljšave v kontinuirnih napravah omogočajo, da lahko danes uspešno odlivamo tudi take kvalitete jekel, kot so jekla za zelo tanke žice – jekleni kord za armiranje avtomatskih gum, paličasto avtomatsko jeklo, jeklo za belo pločevino, jeklo za srednje in debelo pločevino za visokotlačne cevovode, različna nizkolegirana jekla in feritna nerjavna jekla. Razen za nekatere vrste kvalitete jekla, ki jih še ne odlivamo kontinuirno, velja za druge, da jih predelovalci raje uporabljajo, če so odlita kontinuirano, kot pa če so izdelana po konvencionalni poti, torej preko blokov.

Sekvenčno odlivanje močno dvigne produktivnost, pa tudi kvaliteto, saj je obremenitev ognjeodporne opeke manjša, prav tako pa tudi vseh delov, s katerim ob vlijanju tekoče vroče jeklo pride v kontakt. Posebna opeka omogoča vpihavanje inertnih plinov skozi številne majhne šobe in tako še nadalje izboljšuje odpornost opeke pred površinsko obrabo.

KOMBINACIJA IZDELAVE SUROVEGA JEKLA IN VALJANJA POLIZDELKOV

Kombinacija izdelave surovega jekla in valjanja polizdelkov nudi številne prednosti, vključno tudi znaten prihranek energije, povečanje izkoristka jekla, znižuje investicijske izdatke, stroške proizvodnje in potrebno površino za železarno v primerjavi, če bi bili ti dve glavni železarski operaciji ločeni.

Direktno valjanje je že široko uporabljeno pri valjanju profilov. Šele v zadnjem času so uspeli direktno valjati vroče valjane trakove oz. pločevino in to zato, ker je zelo težko kontrolirati kvaliteto površine traku, ki jo valjamo direktno iz bloka brez vmesne kontrole in popravkov površine. Tudi tam, kjer uspemo površino dovolj izboljšati, je še vedno vprašljiva ekonomičnost takega postopka.

Današnji tehnološki razvoj pri vlijanju v bloke in v kontinuirnih napravah v polizdelke še ne dovoljuje povsem kontinuirnega procesa, vendar pa so največ na tem storili v Kanadi, na Japonskem in v Avstraliji. Trenutno je kombinirana izdelava surovega jekla in takojšnje valjanje znatno predvsem porabo energije na tono valjanih proizvodov. Uspeh kombinirane proizvodnje pa je v mnogočem odvisen tudi od razporeda naprav in obratov v železarni.

Najpomembnejše za uspeh pri direktnem valjanju polizdelkov je:

- ustrezno usklajevanje med posameznimi proizvodnimi procesi,
- uporaba najboljše tehnologije, ki zagotavlja dobro kakovost slabov/gredic,
- dobro izvedena kontrola slabov/gredic – še zlasti ob prvem valjanju,
- avtomatično površinsko čiščenje slabov/gredic,
- meritve za vzdrževanje ustreznih temperature.

Uspešno neposredno valjanje lahko znatno zniža porabo toplote od 200 do 250 Mcal/t surovega jekla (izjemoma pa celo 300 Mcal/t) in zviša izpljen za 0,5 do 1,0 %, stroški pa se znižajo za 5 do 10 dolarjev na tono surovega jekla.

SEKUNDARNE RAFINACIJE

Sekundarna rafinacija je bila prvotno uporabljena izključno pri izdelavi visokokakovostnih in plemenitih jekel; zlasti za izločanje vodika, izdelavo nizkoogljiknih jekel, odžveplanje v izvenpečni tehnologiji

ob dodatnem ogrevanju v obločnih pečeh. Z vse večjim porastom kontinuirnega vlijanja je vloga sekundarne rafinacije bistveno spremenjena, saj omogoča:

- masovno uporabnost vakuumiranja navadnih kvalitiet pred kontinuirnim litjem,
- razvoj prašnate metalurgije za pridobivanje čistega jekla.

ŽVEPLO V JEKLU

Od vsega začetka izdelave jekla je bilo žveplo najmanj zaželeno nečistoča jekla, toda z uvedbo injiciranja prašnatih dodatkov v tekoče jeklo smo končno problem žvepla že skoraj rešili. Nekatere tehnike nam omogočajo že skoraj popolno kontrolo žvepla v talini z dodatnim injiciranjem prašnatega kalcija v kopol. Izredno pomemben je ta dosežek

pri kontinuirni izdelavi brezšivnih cevi. Danes je že 40 naprav, ki delajo na tem principu.

ZAKLJUČEK

V tem kratkem sestavku so omejeni tehnološki dosežki, ki so komaj uvedeni, nekateri samo v posameznih železarnah. Prepričan pa sem, da bo napredek zelo hiter in da bodo v nekaj letih že zelo široko uporabljene.

Danes odlijemo že več kot četrtino surovega jekla v kontinuirni napravi in delež kontinuirno odlitega jekla iz leta v leto raste. Z novimi tehničnimi rešitvami livnih kokil v kontinuirni napravi bo delež še hitreje rasel. V primerjavi s tradicionalnimi nestikalnimi ali ukrivljenimi kokili nova horizontalna kokila bistveno znižuje statični tlak tekočega jekla in s tem poenostavlja

konstrukcijo ter znižuje stroške investicije. Vsekakor moremo od tega načina kontinuirnega vlijanja tekočega jekla že v bližnji bodočnosti pričakovati veliko.

V svetu si močno prizadevajo, da bi v kisikov konvertor vložili čim večji delež jeklenih odpadkov, ker s tem rešujejo dva problema: tehnični in ekonomski. V večini primerov je namreč tekoče železo dražji vložek kot pa jekleni odpadki. Povečan delež hladnega vložka sicer zahteva tudi dodatne eksotermne dodatke. Normalno sta to premog ali pa koks, ki ne samo da dvigneta temperaturo, ki je nujna za taljenje jeklenega odpadka, temveč tudi tvorita dodatne pline. Skupna energetska bilanca takega procesa je ugodnejša, kot če izdelujemo surovo jeklo samo na osnovi ravnotežja tekočega grodja, jeklenega odpadka in dodanega kisika.

KISIKOV POSTOPEK IZDELAVE SUROVEGA JEKLA

Zaradi svoje tehnične dovršenosti se je kisikov postopek z vpihovanjem kisika od zgoraj od leta 1949, ko so ga prvič uporabili v VOEST (Avstrija), močno razširil in danes po tem postopku izdelajo na svetu že več kot 90 % surovega jekla. Celo danes, po tolikih letih, še vedno predstavlja najkonkurenčnejši postopek in to predvsem zaradi svoje kompleksnosti.

Postopek izdelave surovega jekla z vpihovanjem kisika skozi dno je bil prvič vpeljan leta 1968. Uveljavljanje tega novega postopka pa je povzročilo tudi raziskave na prvotnem kisikovem postopku. Spontane in neodvisne so razvili v Zahodni Nemčiji (OBM postopek) in Franciji (LWS postopek), da bi zlasti mogli predelovati grodja z visokim deležem fosforja. Z uvedbo novih postopkov v ZDA (Q-BOP postopek), predvsem z dodajanjem prašnatega kalcija, se je uporaba razširila tudi na železo z nizkim fosforjem. Izredno močno mešanje tekočega jekla v kopeli zaradi vpihovanja kisika skozi dno daje temu postopku naslednje prednosti pred enakim postopkom, vendar z vpihovanjem kisika od zgoraj:

- višji izpljen železa,
- močnejšo reakcijo med žlindro in kovino (učinkovitejšo izločanje fosforja in žvepla),
- zadrževanje oksidacije železa (znižanje uhajanja železa v žlindro),
- višji izkoristek legiranih dodatkov,
- nižjo vsebnost dušika,
- večkratne reakcije v talini,
- višjo produktivnost.

Razvoj postopka z vpihovanjem kisika skozi dno je med ostalimi tudi odkril pomembnost mešanja v obdobju rafinacije, s tem pa tudi nedvomno najpomembnejšo prednost postopka, ki bo osnova za nadaljnji razvoj.

Seveda pa postopek vpihovanja kisika od zgoraj še vedno nudi številne prednosti pred postopkom vpihovanja kisika skozi dno:

- stalnost dodajanja kisika v kopol in zlasti zelo prilagodljivo vpihovno tehniko,
- lahko kontrolo oblikovanja žilindre,
- prilagodljivost v dodatkih jeklenega odpadka,
- dolgo vzdržnost ognjeodporne opeke.

Iz dveh povsem različnih razlogov so pred koncem sedemdesetih let razvili kombinirani postopek, da bi tako izkoristili najboljše lastnosti tako postopka z vpihovanjem od zgoraj in skozi dno. Prvi razlog je bil v tem, da bi zvišali sposobnost topjenja jeklenega odpadka pri vpihovanju kisika skozi dno, drugi pa, da bi izboljšali metalurške prednosti vpihovanja kisika od zgoraj. Uspeš-

no so razvili postopek z večjim deležem jeklenega odpadka v Maxhütte v Zahodni Nemčiji, kjer okrog 50 % celotnega kisika vpihavajo skozi dno, ostalo pa skozi stransko venčno cev v konvertorjevi coni. Zelo uspešen postopek, vsaj kar se tiče čisto metalurške strani, je LBE postopek, ki sta ga skupaj razvila IRSID v Franciji in ARBED v Luksemburgu. Značilnost postopka je v tem, da inertni plin vpihavajo skozi pore opeke, ki je vgrajena v dno peči. V eni inačici tega postopka je British Steel Corporation razvila postopek BAP, pri katerem vpihavajo zrak, še posebej zaščiten z dušikom, skozi dno.

Številni drugi postopki kombiniranega vpihovanja so bili razviti v Belgiji, Zahodni Nemčiji, na Japonskem in še druge in večina od teh bo polno uporabljenih v osemdesetih letih. V letu 1981 je bilo samo v industrializiranih deželah že več kot 80 konvertorjev z vgrajenim kombiniranim vpihovanjem (Belgija – 1, Kanada – 1, Francija – 13, Zahodna Nemčija – 27, Japonska – 27, Luksemburg – 4, Nizozemska – 1, ZDA – 1). Podrobno zasledovanje strokovne literature pokaže, da so bili poskusi uvajanja prepihovanja s kisikom skozi dno prvič izvedeni že leta 1956, ko se je vpihovanje kisika od zgoraj šele uveljavljalo. Profesorji P. Coheur, H. Schench in H. Knüppel so, na primer, v letih 1956 in 1957 objavili neodvisno rezultate raziskav in imenovali ta postopek »dvojni postopek« (Coheur) in »kombinirani postopek vpihovanja« (Schench in Knüppel).

ZNAČILNI KAZALCI IN EKONOMSKE PREDNOSTI KOMBINIRANEGA POSTOPKA

Kombinirani postopek je postopek izdelave surovega jekla v konvertorju z vpihovanjem kisika od zgoraj ob istočasnem izkoriščanju tehnoloških izboljšav, ki jih dosežemo z vtiškanjem različnih plinov direktno v tekoče jeklo skozi dno konvertorja. Kombinirane postopke ločimo po plinih, ki jih vtiškamo skozi dno in načinih, kako vtiškamo pline.

V glavnem uporabljamo naslednje pline, po čemer moremo razvrščati kombinirane postopke:

- inertni plin (argon in dušik),
 - zrak (kisik in dušik) – obdan z dušikom,
 - ogljikov dioksid – mešan s kisikom in obdan z ogljikovim dioksidom,
 - kisik – obdan z ogljikovodičkom (CmHn).
- Po načinu vtiškanja plina ločimo:
- porozne in propustne opeke – za argon in dušik,
 - kovinske cevi – za argon in dušik,
 - obročaste šobe – za zrak, ogljikov dioksid in mešanice s kisikom in kisik.

Od treh načinov ima določeno prednost prvi s porozno in propustno opeko, saj je tu možno postopek vtiškanja plina tudi regulirati oziroma celo prekiniti. Kombinirani postopek moremo torej razvrstiti v šest grup, kar je razvidno na razpredelnici.

Prednosti postopka pa niso odvisne samo od vrste plina in načina vtiškanja, temveč tudi od deleža plina, ki ga vtiškamo skozi dno. Pri tem pa moramo paziti zlasti na:

- izpljen železa in izkoristek legiranih dodatkov,

- prilagodljivost na razmere vroče kovine,
- prilagodljivost za izdelavo nizko in izjemno nizko ogljiknih jekel,
- učinkovanje na zmogljivost taljenja jeklenega odpadka,
- stroške izgradnje naprav,
- stroške proizvodnje plina za stiskanje skozi dno,
- vsebnost vodika in dušika v jeklu,
- vzdržnost šob, elementov in ognjeodpornih opek.

Na splošno je ugotovljeno, da je ugodno razmerje vpihavanja plina skozi dno nizko pri inertnih plinih (argon in dušik) in ogljikovem dioksidu ter visoko pri kisiku. Časovno se celotna talina premeša v desetih sekundah pri postopku prepihovanja skozi dno in pri 100 sekundah pri vpihavanju od zgoraj. Celo še tako majhno vpihovanje plina skozi dno hitro izboljša mešanje in s tem tehnološki postopek pridobivanja surovega jekla.

Ekonomičnost dvojnega postopka se kaže predvsem:

- v višjem izplenu s preprečevanjem dodatnega oksidiranja železa in izgube železa v žlindri (zlasti pri izdelavi nizko in ekstremno nizkega ogljiknega jekla),
- z boljšo reakcijo med kovino in žlindro (in bolj učinkovitim izločanjem fosforja in žvepla) ter znižanjem porabe dodatkov,
- z višjim izkoristanjem zlitin,
- z višanjem pretaljevalnih zmogljivosti jeklenega odpadka,
- s podaljšanjem vzdržnosti ognjevarne opeke.

Samo prvi trije vplivi znižajo stroške proizvodnje od 50 do 150 din na tono tekočega jekla (zadnja dva sta računana še posebej). Predelava kisikovega konvertorja z vpihovanjem od zgoraj na dodatno vpihovanje skozi dno je relativno poceni, če se dodaja inertni plin, in relativno draga, če se tudi za vtiškanje skozi dno uporablja kisik. V nobenem primeru pa vtiščanje vložnih investicijskih sredstev ne traja več kot šest mesecev do treh let. Učinkovitost investicije je torej izjemno visoka.

Potrebno je poudariti, da izdelava nizko-ogljiknih jekel ni nič cenejša po kombiniranem postopku, kar kaže, da je sedanji postopek kar pravišnji.

ZVIŠANJE TOPILNIŠKIH ZMOGLJIVOSTI JEKLENEGA ODPADKA

V industrijsko razvitih deželah, zlasti v Evropi in ZDA, so zmogljivosti za taljenje jeklenega odpadka zelo pomemben kriterij za ekonomičnost izdelave surovega jekla. Prav na tem segmentu ekonomičnosti nudi veliko možnosti kombinirani postopek.

Osnovni namen kombiniranega postopka vpihovanja je preprečitev dodatne oksidacije železa z intenzivnim mešanjem kopeli.

Čeprav v primerjavi s postopkom vpihovanja kisika od zgoraj vtiškane plinov skozi dno samo po sebi znižuje zmogljivosti za pretapljanje jeklenega odpadka, pa v kombiniranem postopku vpihovanja pride do dodatne reakcije med ogljikovim monoksidom iz taline in vpihanim kisikom od zgoraj, kar sprošča dodatno toploto.

Zgorevanje ogljikovega monoksida, ki nastane ob razoglijenju v talini v ogljikov dioksid v konvertorju, je energetska najbolj učinkovit način povečanja zmogljivosti taljenja jeklenega odpadka. Ta kombinirani postopek vpihovanja (razen tistega, ki z vpihovanjem skozi dno povzroča endotermne reakcije) zadržuje tako enako zmogljivost pretaljevanja jeklenega odpadka kot navadni postopek z vpihovanjem kisika z vrha.

Zmogljivost taljenja jeklenega odpadka moremo še nadalje povečati z intenziviranjem naknadnega zgorevanja ogljikovega monoksida v ogljikov dioksid. Za tako naknadno zgorevanje je navadno potrebno le prirediti posebno oblikovano kopje in skrbno prirejen razmerje kombiniranega vpihovanja zlasti pri vpihovanju kisika z obeh strani — zgoraj in skozi dno. Večje zmogljivosti za pretapljanje jeklenega odpadka so na razpolago pri konvertorju z vpihovanjem od zgoraj. Če pa temu dodamo še postopek LBC (ARBED Luksemburg), se zmogljivost pretapljanja jeklenega odpadka dvigne od 280 na 360 kg/t tekočega železa.

V tej smeri moremo pričakovati še večje ekonomske rezultate zlasti v deželah, kjer je dovolj cenega jeklenega odpadka.

Inačica kombiniranega postopka vpihovanja, postopek KMS, zviša zmogljivost pretapljanja jeklenega odpadka za 100 do 210 kg/tono tekočega železa v primerjavi z normalnim postopkom vpihovanja skozi dno in to s predgrevanjem jeklenega odpadka z dodajanjem tekočega goriva, naravnega plina in kisika skozi venec v dnu, kot tudi naknadnim zgorevanjem ogljikovega monoksida v ogljikov dioksid.

Velja poudariti, da je trenutno v gradnji konvertor s 120-tonsko

zmogljivostjo po postopku KS. Ta postopek omogoča uporabo samo jeklenega odpadka ob dodajanju kisika in plinastega goriva, mazuta, koksne in / ali premoškega prahu skozi obroč na dnu konvertorja.

Kombinirani postopek je relativno nova tehnologija, ki še ni rešila številnih problemov. Ne navsezadnje pa je to izjemna metalurška rešitev, ki z večanjem zmogljivosti za pretapljanje jeklenega odpadka in istočasno z zniževanjem porabe kisika zagotavlja zelo svetlo bodočnost.

Peter Kunc

Vrsta plina, ki ga vtiskamo skozi dno	Način vpihovanja skozi dno	K a z a l c i		Postopek
		Prednosti	Pomanjkljivosti	
Inertni plin (argon, dušik)	Porozna in propustna opeka	nizki stroški naprav nizka vsebnost vodika možnost prekinitve vtiskanja plina	visoki stroški plina (argon) višja vsebnost dušika (s posebno tehniko vpihovanja je delež dušika minimalen)	LBE
	Cevi	nizki stroški naprav nizka vsebnost vodika	visoki stroški plina (argon) višja vsebnost dušika	LD - KG LD - AB LD - OTB
Zrak (kisik + dušik)	Krožni (hlajenje z dušikom)	nizki stroški naprav nizka vsebnost vodika nizki stroški plina	višja vsebnost dušika	BAP
Ogljikov dioksid (ogljikov dioksid + kisik)	Krožni (hlajenje z ogljikovim dioksidom)	vračanje konvertorjevega plina nizka vsebnost vodika	endotermična reakcija $\text{CO}_2 + \text{C} \rightarrow 2\text{CO}$ visoki stroški ogljikovega dioksida	STB
Kisik + ogljikov vodik	s prašnatim kalcijem	eksotermične reakcije $\text{O}_2 + 2\text{C} \rightarrow 2\text{CO}$ vzburljanje taline z mehurčki ogljikovega monoksida	višja vsebnost dušika stroški hlajenja visoki stroški naprav	LD - HC LD - OB LD - OTB NK - CB
	s prašnatim kalcijem skozi dno	isto kot zgoraj vtiskanje živega apna	višja vsebnost dušika stroški hlajenja visoki stroški naprav	KMS K - BOP

RAČUNALNIŠKO KONTROLNI PROCES V ŽELEZARSTVU

Računalniško vodeni procesi v železarstvu so bili uvedeni pred dvajsetimi leti. Pregled, ki je bil narejen z anketo med člani IISI, je pokazal, da so računalniško vodeni procesi v tem trenutku že dozoreli in jih je možno stroškovno zelo učinkovito uporabiti.

Pregled kaže, da so nekateri sistemi dosegli že tako stopnjo zrelosti, da jih vgrajujemo v nove naprave kot standardne sisteme. Obstojajo proizvodne linije morajo biti dodatno opremljene z računalniškimi sistemi. Če jih ne moremo predelati, ne morejo tekmovati z novimi napravami, ki so regulirane z računalniki, niti v kvaliteti niti v produktivnosti. V nekaterih proizvodnih linijah že nadomeščajo prvo generacijo procesnih računalnikov z drugo generacijo sistema.

Pomemben napredek je bil storjen v šestdesetih letih, ko je bil instaliran računalniško vodeni sistem v proces taljenja v kisikovih konvertorjih in v moderne vroče valjarne. Prvi računalniki pa so bili preskromni, saj so bili v glavnem zgrajeni za obvladovanje informacijskega sistema vodenja in ne procesov v direktni proizvodnji.

Uspešno pa so vgrajevali računalniške sisteme v proizvodne linije, kjer sta bili kvaliteta in produktivnost zadovoljivi. Uporaba računalnikov v kontroli proizvodnih procesov je rastla po eksponentni krivulji.

Danes ni segmenta proizvodnje v železarstvu, kjer ne bi vsaj delno uporabljali računalnikov za vodenje procesa. V zadnjih nekaj letih je bilo uvedeno skoraj pol računalniško vodenih sistemov od vseh procesov v zadnjih dvajsetih letih.

Izjemna prednost računalniško vodenega procesa je dokazana pri pripravi vložka za plavže. Pri tem material zajemamo, premikamo,

tehtamo in mešamo železovo rudo, premog in kamenine. Sistem mora v neki proizvodni enoti obvladovati kar 29 skladišč železove rude in premoga, 40 prenosnih strojev in 6000 transportnih trakov, da bi lahko ustrezno napolnil peč s pravo mešanico.

Samo za uspešno vodeno koksarno potrebujemo 23 mikroprocesorjev, da tehtajo natančno vsip in mešajo kar devet različnih vrst premogov za doseganje optimalnega kokska (po kvaliteti in ceni).

Naj naštejem samo nekaj najpogostejše uporabljanih sistemov:

- sistem za vroče valjarne od uporabe nekaj mikroprocesorjev do kompleksnega obvladovanja valjanja;

- sistem za vodenje ogrevanja blokov v globinskih pečeh z različnimi temperaturnimi profili, odvisno pač od kvalitete jekla

- sistem za optimiziranje porabe vseh vrst energije, pri čemer zlasti pri novih napravah skoraj ne moremo brez računalnikov razporejati energije.

Bodoči razvoj bo, sodeč po prijavah anketirancev, dramatičen. Ne dolgo, mogoče le nekaj let, nas loči, ko bomo enote in proizvodne linije brez računalnika ocenili kot zastarele. Pri tem bo zlasti na področju obvladovanja porabe energije, izboljšanja kvalitete proizvodov in povečanja izpleta računalništvo doprineslo največ. V anketiranih železarnah je pregled trenutne uporabe in predvidene v letu 1985 zelo poudarjen.

	1981	1985
— število vročih profilnih valjarn	46	49
— delež valjarniških ogradij z računalnikom	83 %	86 %
— delež valjarniških ogrevnih peč z računalnikom	46 %	78 %
— število valjarn za ploščate profile	75	74
— delež valjarniških ogradij z računalnikom	53 %	65 %
— delež ogrevnih globinskih peč z računalnikom	44 %	60 %
— število plavžev	136	130
— delež plavžev z računalniško kontrolo	53 %	71 %
— delež ogrevnih kavperjev z računalniki	35 %	59 %
— število koksarn	150	144
— delež računalniško opremljenih peč	12 %	22 %

Čeprav so računalniški sistemi že standardizirani in jih praktično ne kupujemo kot individualne sisteme, pa se pojavljajo novi, tehnično in tehnološko še bolj izpopolnjeni sistemi. Za polno uporabo teh računalniških sistemov pa je potrebno skrbno pretehtati tehnične, ekonomske in kadrovske vidike.

TEHNIČNI VIDIK

Pri tehnični oceni posameznih računalniških sistemov moramo biti pozorni zlasti na:

- računalniško opremo v ožjem smislu (Hardware)
- računalniške programe (Software)
- merilna tipala (Senzorje)
- periferne enote
- zanesljivost
- uvajanje.

Računalniki sami danes pravzaprav niso več ovira pri uporabi računalniško vodenih procesov v železarstvu. Razpoložljivost velikega števila zelo različnih računalnikov od majhnega mikroprocesnega kon-

trolnika do zelo velikih, uporabnih tudi za splošne obdelave, nam omogoča, da izberemo najprimernejšega.

V praksi moremo izbirati med dvema skrajnima primeroma: veliko število malih računalnikov povežemo z omrežjem na centralni računalnik, ali pa velik centralni računalnik, ki obvladuje vse proizvodne procese. Kaj je optimalno za posamezno železarno, je odvisno od mnogočesa, med drugim tudi od cene računalnikov. Nove generacije računalnikov bodo za isto ceno (ne upoštevaje rasti cen zaradi inflacije) imele večjo sposobnost, s tem pa se spreminja tudi optimalna izbira računalnikov.

Računalniški programi se žal niso razvijali vzporedno z računalniki. Pregled je pokazal, da programi v glavnem slonijo na tradicionalnih jezikih, kot so fortran, basic in assembler. Novejša potreba so tudi na področju programov spremenile marsikaj. Številni programi v novih jezikih so na razpolago, s čimer se bistveno znižujejo napori uporabni-

kov, pa tudi povečuje učinkovitost računalnikov.

Moduli in standardizirani paketi ceneno nadomeščajo včasih kar predrage rešitve, ki jih uporabljajo železarne. Zlasti nam lahko moduli in standardizirani paketi veliko pomagajo pri povezovanju računalnika z zunanjimi enotami. Teh programov v železarnah praktično ne pišejo več sami.

Uporabnost in prilagodljivost računalniških programov je zelo pomembna. Prav na tem pa je napredek v zadnjih letih izjemno velik.

Pomanjkanje pravih merilnih tipal na pravem mestu je bilo dolgo časa največja zavora za napredek tehnologije v železarstvu. Za vodenje procesov je pomembno, da razpolagamo z direktnimi vrednostmi. Tam, kjer tega ni mogoče doseči, uporabljamo indirektno vrednosti in ne redko uporabljamo za določitev pravih vrednosti tudi dodatne računalniške sisteme. Večkrat s temi posrednimi vrednostmi ne moremo zadovoljivo voditi procesa.

Razvili so nova tipala in med njimi so tista na principu infrardečih žarkov zelo uporabna v železarstvu. Optično oko s pomočjo infrardečih žarkov otiplje celotno površino vložka v plavžu in tako direktno pokaže temperaturno karto. Ta informacija pa omogoča uporabo posebne vispne tehnike.

Občutljiva diodna kamera omogoča brez dotika merjenje dolžine, širine in debeline izdelka. To novost s pridom izkoriščamo v valjarnah slabov, gredic, trakov in profilov. Podobno lahko odkrivamo tudi površinske napake ali druge odstopke od standardov. Pri vsem tem pa so te kamere zelo enostavne in jih lahko kupimo povsod.

Najpogostejše uporabljena tipala pri računalniško vodenih procesih so naslednja:

- konstantni analizator osnovnih surovin,
- konstantni analizator vlažnosti
- merilec temperature na površini vložka v plavžih
- merilec notranjih pogojev v plavžih
- konstantni analizator številnih elementov v kisikovem konvertorju
- konstantni merilec temperature taline v pečih
- odkrivanje žilindrov v curku tekočega jekla
- merilec debeline skorje pri kontinuirnem ulivanju
- merilec temperatur ingotov, slabov, gredic in drugih vročih valjanih izdelkov
- odkrivanje notranjih tokov v vročih blokih
- kontrola površine (slabov, gredic)
- kontrola debeline vročih trakov
- odkrivanje dvoplastnosti v vroči valjani pločevini
- merjenje oblik pri vročem in hladnem valjanju (širine, debeline, dolžine, pa tudi odstopanje od pravih oblik)
- merjenje debeline brezživnih cevi
- merjenje hitrosti valjanca brez dotika itd.

Nekdanje periferne naprave so omogočale komuniciranje z računalniškim sistemom ob veliki porabi

papirja in so potrebovale tudi mnogo strokovnjakov. Moderne katodne cevi so papir v največji možni meri izločile, s tem pa tudi znižale potrebo po številu strokovnih kadrov, ki so spremljali proces. Sistemi so zato tudi hitrejši, saj ni potrebno izpisovati podatkov, to pa je, kot vemo, tudi največja potrata časa. Podatke izpisuje računalnik samo za dokumentacijo. V zadnjem času imamo tudi že prenosne terminale in se je možno vključevati v računalniški sistem tudi na poti po tovarni.

Zelo pomemben faktor je predvsem zanesljivost računalniškega sistema. Trenutno imamo še veliko naprav, ki jih lahko v primeru, da računalniški sistem odpove, vodimo ročno. Toda vse več je takih, ki jih v času, ko moramo popraviti računalniški sistem, enostavno ustavimo. To velja predvsem za finalne obrate, medtem ko moramo pri plavžih in konvertorjih najti možnost ročnega vodenja procesa.

Ta odvisnost od računalniškega sistema zahteva tudi visoko stopnjo zanesljivosti — danes dosega že 99,8 %. Pri tem zelo redko odpove računalnik. Navadno nastane zastoj zaradi okvare na nekem podsistemu. Odprava napake ne zahteva velikih posegov.

Računalniki pa žal zelo hitro zastarajo. Računalniki, ki so bili vgrajeni v šestdesetih letih, so v glavnem že vsi zamenjani. Nekateri že imajo vgrajene računalnike tretje generacije. Značilna življenjska doba je med 5 in 15 leti. Razloga za tako hitro zastaranje sta dva: po tolikih letih proizvajalci nimajo več nadomestnih delov, ker delajo na povsem novih sistemih, v proizvodnji se tehnologija že toliko spremeni, da potrebujejo nove meritve in meritvene sisteme in tudi nov širši računalniški sistem. Pomembno pa je tudi relativno dolgo uvajanje računalniškega sistema. Navadno to traja dve do tri leta. Pri odločitvi o zamenjavi računalniškega sistema je zato zelo pomembno, da pretehtamo, ali je resnično potrebno menjati celoten sistem, ali pa le del, ali celo samo posamezne podsisteme.

Uvajanje računalniško vodenega sistema na obstoječe proizvodne linije je, kot kažejo analize, daleč najtežja operacija — celo težja kot sama izdelava tega sistema. Ljudje so mnogo bolj tolerantni pri zamenjavi podatkov, kot pa so to računalniki. Če ni mogoče pridobiti visokokvalitetnih informacij, potem računalnik ne bo uspešen pri vodenju proizvodnih procesov. Potrebno je veliko potrpljenja in vaje, da se uskladi delo računalnika in ljudi v proizvodnem procesu.

EKONOMSKI VIDIK

Prvi sistemi so bili zelo dragi. Danes kljub zelo izpopolnjenim računalniškim sistemom cena ostaja praktično nespremenjena. Za vročo valjarno v letu 1970 je bila cena računalnika v ceni celotnega računalniškega sistema 87 %, po desetih letih pa je cena celotnega sistema porasla za 26 %, delež računalnika pa je 68 %. Zelo pa se je v teh desetih letih izpopolnil računalniški sistem v napravi za kontinuirno vlivanje. Računalnik je v letu 1970 pomenil kar 93 %, leta 1980 pa le še 61 %, toda v skupni ceni, ki je porasla za 125 %. Očitno bo že v kratkem dražji program za računalniški sistem kot pa računalnik sam.

Stroški programov rastejo zaradi vpliva inflacije na dohodek zaposlenih, ki izdelujejo programe, poleg tega pa tudi zaradi vse bolj kompleksnih programov. S tem pa rastejo tudi zahteve po računalnikih z vse večjimi spominskimi zmogljivostmi.

Naslednja tabela prikazuje, kako hitro rastejo potrebe po spominskih zmogljivostih računalnikov:

	1966	1980
— Kisikov konvertor	16 K	32 K
— glavni spomin	32 K	2000 K
— skupni spomin	32 K	2000 K
— Elektropeč	1969	1981
— glavni spomin	20 K	1024 K
— skupni spomin	375 K	67000 K
— Vroča valjarna trakov	1967	1978
— glavni spomin	32 K	128 K
— skupni spomin	195 K	2250 K

Računalniški sistem je potrebno redno vzdrževati, ker predstavlja znaten strošek v primerjavi s stroškom nakupa. Izkušene železarne trdijo, da le 45 % dela zaposlenih v računalniškem sistemu odpade na vzdrževanje sistema.

Kljub temu pa je uporaba računalniško vodenih proizvodnih sistemov iz dneva v dan več, saj s tem znižamo število skupno zaposlenih delavcev, izboljšamo izplen in povečamo produktivnost, pomembno pa tudi znižamo porabo vseh vrst energij in izboljšamo kvaliteto izdelka. Pri novih napravah, kjer je računalniški sistem vgrajen že v zasnovi, je težko oceniti, kolikšen je njegov doprinos. Zelo nazorno pa je to razvidno na starih proizvodnih napravah, na katere so pozneje dogradili računalniški sistem. Vložena investicija je plačana v dveh letih, v zelo pogostih primerih pa tudi bistveno hitreje — celo v šestih mesecih.

Če gre za prihranke na energiji, je doba vračanja do tri leta.

Prednosti računalnika so tudi na drugih področjih. Proizvodni sistem je veliko bolj elastičen in se torej lažje prilagaja tudi, če se vhodne surovine močneje menjajo. Pomemben je lahko doprinos računalnika pri izdelavi novih proizvodov za nova tržišča. Zelo uspešni so računalniški sistemi pri kontroli stanja valjarne, kjer planirajo vzdrževanje in kalibracijo, znižajo neplanirane zastojne in stroške vzdrževanja.

KADROVSKI VIDIK

Hitra rast v preteklosti in zelo ambiciozni načrti v bodoče nas postavljajo pred največje skrbi — skrbi za kadre, ki bodo načrtovali, izdelali, vpeljali in vzdrževali te računalniške sisteme. Pri tem pa niso to skrbi samo železarstva, temveč tudi drugih industrij, ki prav tako ne najdejo dovolj kvalificiranih ljudi za te zahtevne naloge današnjega in jutrnjega dne.

Kadrovski profil, ki je pri teh nalogah specifičen, zahteva zelo solidno osnovno znanje osnovnih tehničnih zmogljivosti računalnikov, razumevanje funkcioniranja računalnikov, matematičnega modeliranja, računalniškega programiranja ter fizike in teorije kontrole. Vsekakor pa samo, čeprav polno poznavanje in obvladovanje računalnika, še ni dovolj; strokovnjak mora imeti visoko tehnično znanje in razumevanje železarskih procesov, funkcioniranja naprav in potreb operaterjev v proizvodnji. Pri teh strokovnjakih je pomembna tudi ustrezna splošna izobrazba in lastnosti, kot so: kreativnost, kooperativnost, raziskovalnost, uporabnost itd. Vseh teh lastnosti normalno strokovnjaki nimajo v enaki meri, ali pa celo nekaterih sploh ne.

Nekateri kandidati za taka dela je lahko najti na visokih šolah, vendar jih ob zaključku študija že pričakujejo druga podjetja z mamljivimi ponudbami. Nekateri so zaposleni že znotraj podjetja, vendar na drugih delih in jih moramo šele prekadrovati v računalniško grupo. Prav ti strokovnjaki lahko prispevajo veliko s svojimi praktičnimi izkušnjami. Seveda morajo predhodno obiskovati posebne tečaje za spoznanje zakonitosti v računalništvu. Ti tečaji morajo biti organizirani pri dobaviteljih računalnikov, vendar se zelo pogosto organizirajo tudi pri uporabnikih računalnika. Najučinkovitejše je, če sodelujejo že pri izdelavi celotnega računalniškega sistema. Navadno je to začetek nove strokovne usmeritve.

Razvoj novih računalnikov raste hitreje, kot lahko izučimo strokovnjake za izgradnjo in vzdrževanje. Odvisno od tega, kako v posamezni železarni rešujejo ta problem, lahko napovemo uspešnost uvajanja računalništva v proizvodnjo. Novi jeziki bodo omogočali, da bodo z računalnikom lahko uspešno obvladovali proizvodni proces tudi strokovnjaki, ki sicer ne bi znali dajati navodil in ukazov računalnikom.

V ne tako daljnji prihodnosti bodo strokovnjaki zgradili take podsisteme, sestavljajo module in druge pripomočke, da bomo veliko lažje upravljali s sistemom, s tem pa tudi lažje poiskali ustrezne ljudi za opravljanje teh nalog. Računalniška literatura je že zelo bogata in tudi računalniška kultura raste iz leta v leto. Sedaj že vsak osnovnošolec uporablja mini-računalnik, v srednjih šolah pa že bolj zapletene računalniške ali celo enostavne računalniške sisteme. Ob koncu desetletja bodo z računalniki rokovali skoraj tako, kot danes delamo s telefoni ali mini-kalkulatorji.

Od števila razpoložljivih kvalificiranih delavcev, ki delajo na razvoju računalniško vodenega informacijskega sistema, je odvisna izpeljava organizacije tega specifičnega dela. Prav organizacija tega mnogodisciplinskega dela je odločilna za celotni uspeh. V železarnah je organizacijska oblika zelo različna, tako kot tudi sicer nastopajo v organizaciji proizvodnje velike razlike, vendar pa je nekaj organizacijskih elementov le skupnih. Z redkimi izjemami sta v železarnah vendarle ločeni grupi, ki delata na komercialnem informacijskem sistemu in na sistemih za vodenje proizvodnih procesov. Prva grupa normalno deluje tesno s finančno in komercialno službo, druga pa s proizvodnjo in tehnologijo, s pomembnim poudarkom na povezavi z raziskavami in razvojem. V kompleksnem informacijskem sistemu pa se ti dve grupi ponovno močno povezujejo. Tudi organizacija dela pri računalniško vodenih procesih se spreminja in dopolnjuje s tehnologijo proizvodnje, razvojem računalnikov, razvojem in standardiziranjem programov. V dobro vpeljanem računalniškem sistemu grupa strokovnjakov za računalništvo ni več nekaj posebnega, temveč v delitvi dela pač specifični segment aktivnosti kompleksnega dela železarne.

Peter Kunc

OTVORILI PERŠMANOV SPOMINSKI DOM S STALNO RAZSTAVO

Celovec, 26. apr. (SINDOK) — Štirinajst dni pred koncem vojne, 25. aprila 1945, je nacistična policija zakrivila enega najbolj krvavih zločinov na Koroškem in v Avstriji: v Podpeci pri Železni Kapli so brutalno pobili enajst članov Peršmanove družine, med njimi sedem otrok, in domačijo požgali.

Ob 37. obletnici tega zločina so včeraj pri Peršmanu odprli Peršmanov spominski dom, v katerem je nameščena stalna razstava o dogodkih med NOB v Železni Kapli in širši okolici. Domačijo je ob široki podpori predvsem iz celjske in gorenjske regije obnovila zveza koroških partizanov skupno z zvezo slovenske mladine, stalno razstavo pa je pripravil slovenski znanstveni inštitut v Celovcu.

Na svečanosti ob otvoritvi spominskega doma so prireditelji pozdravili številne častne goste. Med njimi so bili: članica sveta federacije SFRJ Lidija Šentjarc, soustanovitelj OF dr. Josip Rus, jugoslovanski generalni konzul v Celovcu Marko Kržišnik, generalni sekretar zveze združenj borcev NOV Jugoslavije Tone Turnher, predstavnik slovenske skupščine Bojan Lubej, predstavnik gorenjske in celjske regije, župan Železne Kaple in predstavniki avstrijskih odporiških organizacij.

V svojih govorih so se številni govorniki ob predstavnika zveze koroških partizanov Janeza Wutteja do avstrijskega odporiškega borca Maxa Muchitscha spomnili dogodkov izpred 37 let in poudarili pomembni delež koroških partizanov za ponovno vzpostavitev republike Avstrije.

Predsednika slovenskih osrednjih organizacij dr. Franci Zwitter in dr. Matevž Grilc sta v svojih govorih med drugim odločno zavrnila koroškega deželnega glavarja Wagnerja, ki je na slovesnosti ob oblet-

ODPRTO PISMO OBEH SLOVENSKEH OSREDNJIH ORGANIZACIJ DEŽELNEMU GLAVARJU LEOPOLDU WAGNERJU

Celovec, 22. april (SINDOK) — V zvezi z govorom koroškega deželnega glavarja Wagnerja na nedeljski prireditvi ob 40-letnici preganjanja in upora sta slovenski osrednji organizaciji — Narodni svet koroških Slovencev in Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Wagnerju naslovili naslednje odprto pismo:

V vašem nagovoru, ki ste ga imeli ob priliki spominske slovesnosti 18. aprila 1982 v Celovcu ob 40-letnici izseljevanja koroških Slovencev, ste trdili, da je avstrijska manjšinska zakonodaja »svetovno priznana«. Koroško ste imenovali deželo, v kateri slovenska narodna skupnost uživa celo posebne pravice.

Obe osrednji organizaciji koroških Slovencev — Narodni svet koroških Slovencev in Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, odločno zavračata vaše nepravilne trditve.

nici preganjanja manulo nedeljo imel izjaven govor in je brezobzirno napadel koroške Slovence. Njegova izjava sta označila za konfrontacijski kurs nasproti koroškim Slovincem in mu odrekla legitimacijo, da govori tudi v imenu koroških Slovencev. S takimi izjavami se koroški deželni glavar istoveti s politiko koroškega heimatdiensta.

V kulturnem sporedu so poleg zbora slovenskega prosvetnega društva Zarja iz Železne Kaple, koroškega partizanskega pevskega zbora in akademskega pevskega zbora iz Celja sodelovali recitatorji z deli Janka Messnerja in Valentina Polanška.

POMEMBNA MANIFESTACIJA OB 40. OBLETNICI PREGANJANJA IN UPORA

Celovec, 19. apr. (SINDOK) — »Prepričani smo, da so si pregnanci zaslužili spomenik — spomenik izpolnjenega sedmega člana avstrijske državne pogodbe.« V duhu te misli predsednika zveze slovenskih izseljencev Jožeta Partla je potekala v nedeljo, 18. aprila, spominska slovesnost ob štiridesetletnici preganjanja in upora koroških Slovencev v Celovcu.

Na tej pomembni politični manifestaciji koroških Slovencev je spregovoril tudi koroški deželni glavar Leopold Wagner, ki pa ga je občinstvo za njegove izjave o manjšinski politiki izžvižgalo.

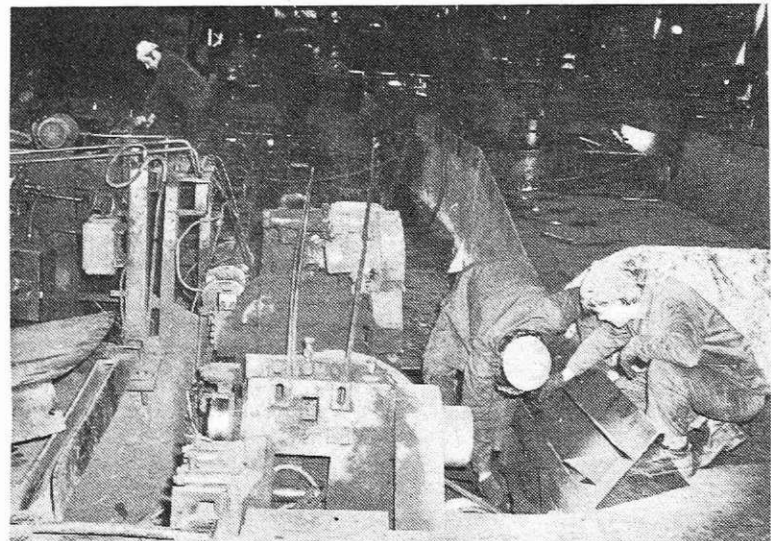
Politično težo spominske slovesnosti je podčrtala navzočnost številnih osebnosti javnega življenja. Poleg deželnega glavarja so prišli še škof dr. Kapellari, jugoslovanski generalni konzul v Celovcu Marko Kržišnik, zvezni svetnik Nikolaus Lanner v imenu namestnika deželnega glavarja Knafla, član slovenskega izvršnega sveta Jernej Jan, predsednik odbora za mednarodno sodelovanje slovenske skupščine Bojan Lubej, predstavniki SZDL in borčevskih organizacij, med njimi zvezna predsednica socialističnih borcev za svobodo Rosa Jochmann.

Po pozdravu Jožeta Partla je nepričakovano spregovoril deželni glavar Wagner, ki je navzočim razložil svoje poglede na manjšinsko politiko. Med drugim je dejal, da konfrontacije o manjšinski problematiki ne spadajo več v današnji čas, da naj ne bi osnove za današnjo politiko črpali iz tisočletne zgodovine in da današnji Avstriji ni mogoče naprti odgovornosti za tisto, kar so storile njene predhodnice. Pregonce izpred štiridesetih let je imenoval »žalostne žrtve blazne politike« in pohvalil avstrijsko manjšinsko zakonodajo kot

zgodbo po vsem svetu. Ob njegovi trditvi, da je avstrijska državna pogodba na Koroškem izpolnjena, ga je občinstvo spontano izžvižgalo.

Predsednika obeh osrednjih slovenskih organizacij dr. Matevž Grilc in dr. Franci Zwitter sta se v svojih nagovorih spomnila dogodkov pred 40 leti in sta posebej poudarila odporiško gibanje koroških partizanov, ki je sledilo nasilnemu izseljevanju. Nastopila sta proti manjšinski politiki, ki nadaljuje asimilacijske tendence predvojne in medvojne časa, vendar z drugimi sredstvi. Izrazila sta tudi svoje pričakovanje, da bodo bližnji razgovori na zvezni in deželni ravni prinesli konkreten napredek, kajti doslej je politika malih korakov slovenski narodnosti prinesla le poslabšanje položaja.

V kulturnem programu, ki je sledil v nabit polni dvorani Doma glasbe v Celovcu, so sodelovali štirje zbori, med njimi bivši dachaški zbor pod vodstvom Valentina Hartmana in številni recitatorji, ki so z izbranimi besedili dali slovesnosti veličasten okvir.

Zadnji remont v valjarni žice (Foto S. Kokalj)

Pakiranje žičnikov v žebljarni (Foto S. Kokalj)

Dopisujte v Železarja

GRADBENA POSOJILA ZA LETO 1982

Odbor za stanovanjska vprašanja je na osmi seji razpravljal o prosilcih za gradbena posojila. Na osnovi prošelj, poročila strokovne komisije in po presoji je sodelavcem — prosilec odobril posojilo za novogradnjo ali nadomestno gradnjo do višine 250.000 din, za nakup družbenega stanovanja 250.000 din plus 20 % ter za adaptacijo do višine 100.000 din.

Delavcem, ki so v preteklih letih prosili za gradbeno posojilo in ga niso dobili do limita, je odbor na ponovno prošnjo odobril posojilo do višine limita v tistem letu, ko so prvič prosili za gradbeno posojilo.

Odbor javno objavlja prosilce in višino odobrenega posojila. Če sodelavci menijo, da kdo od prosilcev ni upravičen do posojila, naj to javijo na oddelek za družbeni standard v roku 14 dni po objavi. Poznejših pritožb odbor ne bo obravnaval.

Oddelek za družbeni standard

Tek. št.	Preimek in ime	TOZD-DS	Del. št.	Odobreno posojilo
1.	Azinovič Mladen	HV Bela	81613	250.000
2.	Ažman Daniel	KO-FI	31298	250.000
3.	Ažman Janez	KO-FI	22294	250.000
4.	Ažman-Jovičič Zinka	Upokojenka	—	100.000
5.	Babič Janez	ETN	28021	100.000
6.	Babič Marija	Vzdrževanje	80018	100.000
7.	Banko Branko	HV Bela	81460	100.000
8.	Bedn Janez	Remont. del.	81176	100.000
9.	Bernard Vojko	HV Bela	31294	250.000
10.	Bertoncelj Gabriel	Remont. del.	08347	10.000
11.	Biček Franc	Livarna	02844	100.000
12.	Blatnik Karmen	ETN	30607	100.000
13.	Bobič Almir	ETN	81505	100.000
14.	Bobič Rihard	Energetika	07017	100.000
15.	Brajič Nikola	Vzdrževanje	25591	250.000
16.	Bulovec Branko	ETN	31960	100.000
17.	Cvetko Blaž	Jeklarna	25653	60.000
18.	Čigoja Branislava	Upokojenka	—	250.000
19.	Čigoja Mirko	HV Jesenice	10150	250.000
20.	Čop Milan	KO-FI	23934	100.000
21.	Črv Franc	Upokojenec	—	100.000
22.	Črv Valentina	KO-FI	80082	100.000
23.	Faganel Metka	Žebljarna	21918	250.000
24.	Faletič Janez	Remont. del.	91192	60.000
25.	Gaser Dita	KO-FI	80613	10.000
26.	Gree Jolanda	KO-FI	80072	100.000
27.	Hajne Marjan	Remont. del.	30617	250.000
28.	Hajne Rozalija	KO-FI	27972	250.000
29.	Hmeljak Boris	Upokojenec	—	250.000
30.	Hmeljak Leopoldina	Družb. prehr.	60474	250.000
31.	Hrast Franc	Upokojenec	—	250.000
32.	Hribar Anton	Žičarna	24874	250.000
33.	Hudovernik Marija	Upokojenka	—	250.000
34.	Humar Martin-Sočan	Upokojenec	—	100.000
35.	Jazbec Ivan	Valj. bl. št.	18853	250.000

36.	Jekler Silvo	Upokojenec	—	250.000
37.	Jensterle Anton	Žičarna	15078	100.000
38.	Jezeršek Tilka	KO-FI	80035	100.000
39.	Jukič Martina	Vratni podb.	81486	250.000
40.	Junež Martin	Upokojenec	—	100.000
41.	Kalan Valentin	Energetika	10575	250.000
42.	Kavalir Miran	Remont. del.	28821	100.000
43.	Kavčič Edo	Vzdrževanje	81597	250.000
44.	Kejžar Peter	Žičarna	20334	20.000
45.	Kejžar Peter	Remont. del.	08605	100.000
46.	Klec Miran	Livarna	29542	250.000
47.	Kerin Milan	Livarna	03891	300.000
48.	Kernc Alenka	Družb. prehr.	31798	250.000
49.	Kernc Miloš	Transport	30235	250.000
50.	Kersnik Mitja	Remont. del.	30408	100.000
51.	Kikelj Ferdo	HV Bela	24540	250.000
52.	Klemenc Klemen	Remont. del.	32357	100.000
53.	Klemenc Marija	KO-FI	80701	100.000
54.	Klinar Bojan	ETN	31539	100.000
55.	Klinar Dušan	Remont. del.	31144	100.000
56.	Kocijančič Regina	ETN	80016	100.000
57.	Kocijančič Rudi	ETN	80226	100.000
58.	Kokalj Silvo	KSI	32811	250.000
59.	Kozmus Dominik	Upokojenec	—	250.000
60.	Krznarič Erika	HV Jesenice	30422	250.000
61.	Krznarič Karel	Stroj. del.	24855	250.000
62.	Lah Miroslav	Žebljarna	00291	20.000
63.	Legan Slavka	Upokojenka	—	100.000
64.	Legat Franc	Valj. deb. pl.	11690	250.000
65.	Legat Primož	HV Bela	19139	250.000
66.	Longar Slava	Družb. prehr.	60128	100.000
67.	Malej Slavko	Remont. del.	20322	250.000
68.	Maraž Dušan	Vzdrževanje	31204	250.000
69.	Maraž Marjan	Vzdrževanje	27271	50.000
70.	Marjanovič Polonca	ETN	32736	250.000
71.	Markelj Karolina	Upokojenka	—	250.000
72.	Mencinger Tomaž	Energetika	31499	100.000
73.	Mestek Alojz	ETN	32771	100.000
74.	Mežik Jože	ETN	27924	250.000
75.	Mikula Marija	Transport	32729	50.000
76.	Milosavljevič Drago	Remont. del.	24879	250.000
77.	Mravljica Mira	KSI	34378	250.000
78.	Nikolič Miloš	Energetika	81266	100.000
79.	Noč Ivan	Energetika	28311	250.000
80.	Noč Pavel	HV Jesenice	23696	100.000
81.	Noč Ludvik	Upokojenec	—	250.000
82.	Noč Viljem	Elektrode	33013	250.000
83.	Novkovič Savo	Energetika	18514	100.000
84.	Odlasek Ciril	Upokojenec	—	100.000
85.	Okrožnik Ljudmila	Upokojenka	—	100.000
86.	Omerzel Ivan	Transport	21927	250.000
87.	Oštr Vinko	HV Jesenice	04667	50.000
88.	Ovsenek Janez	Valj. bl. št.	12590	250.000
89.	Ovsenek Kristina	KSI	32986	100.000
90.	Paulus Majda	Žičarna	30043	250.000
91.	Pavlovič Džuro	Jeklarna	21038	250.000
92.	Pernuš Sašo	ETN	32473	250.000
93.	Pesjak Mirko	Remont. del.	26689	250.000
94.	Pezdirnik Alojz	Jeklarna	20448	250.000
95.	Pintar Jože	Remont. del.	19990	300.000
96.	Pintar Vojko	Valj. bl. št.	16339	100.000
97.	Pipanc Franc	Upokojenec	—	100.000
98.	Pirc Anton	Valj. deb. pl.	23565	60.000
99.	Pirc Vinko	Jeklovlek	20558	250.000

100.	Pirman Andrej	Vzdrževanje	18577	250.000
101.	Plesničar Cveto	Upokojenec	—	250.000
102.	Podbregar Metka	ETN	80340	250.000
103.	Pogačar Brigita	KSI	33497	150.000
104.	Pogačnik Franci	Vzdrževanje	15785	100.000
105.	Pogačnik Jernej	Upokojenec	—	250.000
106.	Potočnik Anton	Jeklarna	25148	250.000
107.	Potočnik Pavel	Jeklovlek	03601	250.000
108.	Praprotnik Feliks	ETN	81013	250.000
109.	Prjha Angelca	Jeklovlek	26918	100.000
110.	Rabič Valentin	Valj. bl. št.	81262	100.000
111.	Radinovič Rade	Livarna	30214	100.000
112.	Ravhekar Franc	Vzdrževanje	32263	250.000
113.	Ravnik Franc	Žičarna	06786	250.000
114.	Razinger Andrej	Livarna	22133	100.000
115.	Razinger Borut	HV Jesenice	81224	250.000
116.	Razinger Ciril	Vzdrževanje	29506	250.000
117.	Razinger Franc	Jeklovlek	22933	100.000
118.	Razinger Lado	Valj. deb. pl.	26752	140.000
119.	Razinger Vincenc	HV Jesenice	30913	100.000
120.	Rebolj Branka	ETN	29147	40.000
121.	Rekelj Jana	Energetika	31917	250.000
122.	Repovž Stanislav	KSI	26159	100.000
123.	Resman Marko	Jeklarna	33017	100.000
124.	Resman Bogomir	Jeklovlek	31083	250.000
125.	Rozman Borislava	Upokojenka	—	250.000
126.	Sadar Avguštin	HV Bela	20908	100.000
127.	Sigmund Jernej	Vzdrževanje	31222	250.000
128.	Sokol Cveta	Energetika	26363	100.000
129.	Sok Niko	ETN	14998	100.000
130.	Sterle Maks	Upokojenec	—	100.000
131.	Strmec Gvido	Transport	15341	100.000
132.	Svetič Albert	Valj. bl. št.	22217	250.000
133.	Svetina Aleksander	Stroj. del.	25585	100.000
134.	Svetina Anton	Upokojenec	—	100.000
135.	Svetina Marija	KO-FI	80522	100.000
136.	Svetina Marjana	KO-FI	30787	40.000
137.	Svetina Miloš	KSI	81606	250.000
138.	Svetina Sonja	KSI	29137	250.000
139.	Svetina Romana	KSI	26788	100.000
140.	Svetlin Bernard	Upokojenec	—	250.000
141.	Sega Ljudmila	ETN	81591	100.000
142.	Šimic Avgust	Remont. del.	20689	100.000
143.	Španovec Jože	Transport	17545	250.000
144.	Šparc Urška	HV Jesenice	30328	250.000
145.	Štenkler Franc	HV Jesenice	18182	250.000
146.	Šuligoj Milan	Remont. del.	11181	100.000
147.	Šveglj Franciška	Upokojenka	—	100.000
148.	Terseglav Simon	Transport	30933	250.000
149.	Tušar Anton	Upokojenec	—	250.000
150.	Tušek Julijana	Stroj. del.	26894	250.000
151.	Ureč Borut	Stroj. del.	31259	100.000
152.	Vengar Darja	Vratni podb.	30339	100.000
153.	Verdikon Ema	Remont. del.	24834	250.000
154.	Voga Franc	Plavž	25603	100.000
155.	Zalokar Vinko	Energetika	81524	100.000
156.	Zore Rudolf	HV Bela	19823	100.000
157.	Zorč Andrej	Remont. del.	29600	250.000
158.	Zupan Ernest	Energetika	25231	250.000
159.	Zupan Janez	Remont. del.	34299	250.000
160.	Zupan Milka	Valj. bl. št.	27911	100.000
161.	Zupan Mirko	Vzdrževanje	80642	300.000
162.	Zupančič Marjeta	Profilarna	30158	250.000
163.	Žemva Miha	Žebljarna	20525	100.000

KONSTITUANTNE SEJE SAMOUPRAVNIH INTERESNIH SKUPNOSTI

V tednu od 19. do 25. aprila so bile v jeseniški občini konstituantne seje skupščin samoupravnih interesnih skupnosti. V četrtek, 22. aprila, so bile na Jesenicah kar štiri seje.

Delegati skupščine skupnosti otroškega varstva so za predsednico skupščine izvolili Ireno Strajnar iz Iskre na Blejski Dobravi, za podpredsednico pa Olgo Prezelj iz Vzgojnovarstvene organizacije Jesenice. Predsednica zbora uporabnikov je Stanka Vulelija, njena namestnica pa Mojca Arh. Delo zbora izvajalcev bo vodila Pavla Klinar, njena namestnica pa je Cvetka Tarman.

Poleg tega so delegati skupščine skupnosti otroškega varstva na Jesenicah izvolili odbor za tekoče in splošne zadeve, komisijo za svobodno menjavo dela in komisijo za denarne pomoči, dva stalna delegata za skupščino otroškega varstva Slovenije, določili dva delegata za skupnost socialnega varstva Jesenice in določili podpisnike listin finančnega značaja.

Obraavnali so tudi osnutek poslovnika skupščine skupnosti otroškega varstva in imeli nanj nekaj pripomb. Sklenili so, da se dopolni in na prihodnjo sejo v obravnavo predložijo kot predlog.

Konferenca delegacij Gradbinca je tudi postavila delegatsko vprašanje – zakaj ni urejena okolica vrtcev v jeseniški občini. Odgovor bodo posredovali v pisni obliki.

Na prvi skupni seji obeh zborov skupščine izobraževalne skupnosti Jesenice so 22. aprila sprejeli poslovnik o delu skupnosti in izvolili Bojana Erjavška iz Železarnice za predsednika in Bredo Hiti iz osnovne šole Gorenjskega odreda iz Žirovnice za podpredsednico skupščine izobraževalne skupnosti. Predsednik zbora uporabnikov je Ivo Ščavničar, mlajši, njegov namestnik Boris Hafner, predsednik zbora izvajalcev je Ivan Borštnik in njegova namestnica Sonja Iskra.

Delegati obeh zborov skupščine izobraževalne skupnosti Jesenice so izvolili tudi člane petih komisij oziroma odborov za razvoj vzgoje in izobraževanja, za tekoče in splošne zadeve, za svobodno menjavo dela, za delegatski sistem ter za kadrovske zadeve in štipendiranje.

Določili so tudi pooblaščenice osebe za podpisovanje listin finančnega značaja in izvolili delegate, ki se bodo udeležili prve konference delegacij skupščin izobraževalnih skupnosti gorenjskega okoliša za skupščino izobraževalne skupnosti Slovenije.

Ob tem so se zahvalili dosedanjemu predsedniku skupščine Božidarju Bartliju in ostalim organom za dosedanje delo in zaželeli novim predsednikom obilo uspeha pri delu.

Na prvi seji obeh zborov občinske zdravstvene skupnosti Jesenice so novoizvoljeni delegati najprej obraavnali delo skupščine v zadnjem mandatnem obdobju. Dosedanji predsednik skupščine Stane Torkar je ob tem opozoril na področja dela, na katera so usmerili delo delegati v prejšnjem mandatnem obdobju. Te naloge so bile: čimprej zaključiti izgradnjo v jeseniški bolnici, zmanjševati bolnišnično zdravljenje in okrepiti učinkovito zdravljenje v osnovnem zdravstvu ter preusmeriti

paciente iz ostalih gorenjskih občin na Jesenice, če seveda narava bolezni ne zahteva storitev v osrednjih medicinskih ustanovah. Med nalogami, ki so jih reševali delegati občinske zdravstvene skupnosti Jesenice, so bile tudi nadaljnje zmanjševanje bolezenske odsotnosti z dela, kjer pa rezultati še vedno niso zadovoljivi. Tako je republiško poprečje bolezenske odsotnosti z dela 4,71 odstotka, regijsko 4,41 odstotka, občinsko 5,62 in v jeseniški železarni 7,10 odstotka. V reševanje te naloge se morajo vključiti vsi dejavniki, predvsem sindikat, kakor tudi ostale družbenopolitične organizacije, socialni delavci v delovnih kolektivih in zdravstvene delovne organizacije.

Vseskozi so se v občinski zdravstveni skupnosti Jesenice srečevali tudi s finančnimi težavami, ki so dosegle višek v lanskem letu, ko so se tudi razširile pravice do zdravstvenega varstva, oziroma se je povečal zagotovljeni obseg zdravstvenega varstva. Ob tem pa sredstev za tako povečane dejavnosti ni bilo več in znane finančne zagate so bile tu.

Na seji so sprejeli tudi poslovnik občinske zdravstvene skupnosti. Za predsednika skupščine so izvolili Zdravka Črva iz jeseniške Železarnice, za podpredsednika dr. Janeza Rojsa iz Zdravstvenega doma Jesenice, predsednik zbora uporabnikov občinske zdravstvene skupnosti Jesenice je Slavan Berlišk, njegov namestnik Janez Otrin, predsednik zbora izvajalcev je dr. Jernej Markež in njegov namestnik dr. Stanislava Šemrov-Novak.

Poleg tega so delegati skupščine občinske zdravstvene skupnosti Jesenice izvolili še člane koordinacijskega odbora za razvojne in druge naloge, odbora za svobodno menjavo dela, odbora za varstvo pravic uporabnikov, odbora za splošni ljudski odpor, komisije za vprašanja zdravstvenega varstva borcev NOV, člane odbora za samoupravni nadzor ter imenovali delegate v koordinacijski odbor za vprašanja borcev NOV pri skupnosti socialnega varstva Jesenice ter odbora za socialno varnost invalidov pri tej skupnosti. Imenovali so tudi delegate za skupščino medobčinske zdravstvene skupnosti Kranj in za prvo sejo skupščine zdravstvene skupnosti Slovenije.

Dobra udeležba je bila 22. aprila tudi na konstituantni seji obeh zborov skupščine skupnosti socialnega skrbstva, kjer so prav tako izvolili novo vodstvo skupščine. Predsednica je Jela Leštan iz krajevne skupnosti Plavž, podpredsednik pa Janez Benet iz Železarnice Jesenice. Predsednik zbora uporabnikov je Aleksander Pavliček, njegov namestnik Vida Fabjan, predsednica zbora izvajalcev je Jožica Bergel in njen namestnik Stefan Koblar.

Poleg tega so delegati izvolili tudi koordinacijski odbor ter svet za varstvo otrok, družine in odraslih, delegate skupnosti socialnega skrbstva za skupnost socialnega varstva, izvolili stalne delegate za skupščino skupnosti socialnega skrbstva Slovenije in delegate za prvo sejo te skupščine. Soglašali so tudi s spremembami delegatskih mest v zboru izvajalcev skupnosti socialnega

skrbstva in spregovorili o organiziranosti ter dejavnosti te samoupravne skupnosti.

RK

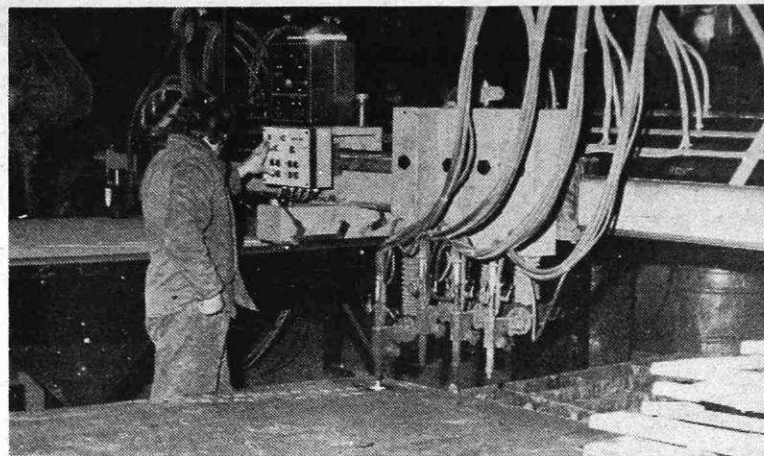
V četrtek, 22. aprila, je bila tudi prva seja zbora delegatov enote skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v občini Jesenice.

Na seji so obraavnali pravilnik o organiziranosti in nalogah enote skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v občini Jesenice, sklep o ustanovitvi skupnega odbora za uveljavljanje pravic iz invalidskega in pokojninskega zavarovanja za območje občine Jesenice in dela občine Radovljica (Bled, Bohinj). Poleg tega so obraavnali poročilo o organiziranosti in delovanju skupnosti ter izvolili novega predsednika in namestnika predsednika zbora delegatov, delegata v odbor samoupravne delavske kontrole skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji ter delegate v komisije in odbore skupnosti za občinsko in republiško skupnost.

Predsednik zbora skupnosti v občini Jesenice je Vitomir Ravhekar iz Podmežaklje, njegov namestnik pa Oto Pestotnik iz Železarnice. Predsednik odbora za varstvo delovnih invalidov, rehabilitacijo in zaposlovanje je Srečko Zima iz Mojstrane; predsednik komisije za spremljanje in pospeševanje rekreativne dejavnosti upokoencev je Jaka Svetina iz KS Javornik – Koroška Bela; predsednica komisije za reševanje stanovanjskih potreb upokoencev je Kati Hiti iz KS Sava; predsednik odbora za uveljavljanje pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja je Zdravko Pogačnik, upokojenec z Jesenic, njegova namestnica pa je Zora Kobentar iz občinske zdravstvene skupnosti Jesenice.

23. aprila je bila prva seja skupščine skupnosti za zaposlovanje, na kateri so obraavnali spremembe in dopolnitve statuta skupnosti, poročilo o delovanju občinskih skupnosti za zaposlovanje na Gorenjskem v obdobju od 1978. do 1982. leta ter poročilo o postopku usklajevanja kadrovskih načrtov. Na seji so oblikovali novo skupščino in njene organe.

Za predsednika skupščine so imenovali Janeza Pikona iz Železarnice, za njegovega namestnika pa Zdenko Erjavšek iz OS Tone Čufar. Predsednica odbora za planiranje, zaposlovanje, poklicno usmerjanje, izobraževanje in štipendiranje je Darja Kemperle s skupščine občine Jesenice, njena namestnica pa Cilka Ščavničar iz KS Sava. Predsednica odbora za socialno varnost brezposelnih oseb in problematiko invalidov je Damjana Muršec iz Železarnice, njen namestnik pa Anton Komic iz KS Podmežaklja. Odboru za kadrovske, finančne in administrativne zadeve predseduje Ivica Smolej iz Železarnice, njena namestnica pa je Danica Ambrož iz Železarnice. Predsednica odbora samoupravne delavske kontrole je Vera Pintar, zaposlena pri ŽG – postaja Jesenice, njena namestnica pa je Marica Kastelic iz KS Javornik – Koroška Bela. Predsednik odbora za SLO in družbeno samozaščito je Janez Pikon, namestnica pa Darja Kemperle.

Koordinatni sektor na foto celico v TOZD Monter Dravograd

Prva seja skupščine kulturne skupnosti je bila 28. aprila. Na njej so obraavnali program dela skupščine za leto 1982, izvolili predsednika in namestnika predsednika skupščine, skupnih organov skupščine ter predsednika in namestnika zbora uporabnikov in zbora izvajalcev. Na seji so imenovali tudi delegacijo zbora uporabnikov za republiško kulturno skupnost.

Za predsednika skupščine so izvolili Slavka Mežka iz KS Žirovnica, za njegovega namestnika pa Janka Rabiča iz KS Dovje-Mojstrana. Predsednik zbora uporabnikov je Pavel Dimitrov iz KS Žirovnica, predsednica zbora izvajalcev pa Vera Smukavec iz Železarnice in delegatka Zveze kulturnih organizacij Jesenice. Predsednik odbora za skladen razvoj in svobodno menjavo dela je Anton Avber iz Železarnice, odbora za načrtovanje Stanko Čop iz Železarnice, predsednik odbora samoupravne kontrole je Peter Simonetič iz KS Hrušica, predsednik odbora za SLO in družbeno samozaščito pa Slavko Mežek.

Skupščini samoupravne stanovanjske skupnosti in posebne raziskovalne skupnosti bosta v maju, in sicer 12. in 21. maja.

Na skupščini stanovanjske skupnosti bodo obraavnali samoupravni sporazum o ustanovitvi samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice in izvolili predsednika skupščine in obeh zborov ter skupne organe skupščine.

Za predsednika skupščine je predlagan Zoran Krejčič iz Železarnice, za predsednika zbora uporabnikov Aleksander Kotnik iz Mojstrane, za

predsednika zbora izvajalcev pa Boris Oitzel iz Kranjske gore. Za predsednike odborov pa so predlagali: odbora za planiranje, razvoj, splošne in finančne zadeve Ludvik Bergles iz Železarnice; odbora za gradnjo stanovanj Stefan Žemva iz SGP Gradis Jesenice; odbora za prenovno in gospodarjenje s stanovanji in stanovanjskimi hišami v družbeni lasti Rado Arh iz Železarnice in odbora za solidarnost v stanovanjskem gospodarstvu Jožica Bertalanč iz Železarnice.

Na skupščini posebne raziskovalne skupnosti za energetiko, mineralne surovine in metalurgijo, ki bo v Ljubljani 21. maja, pa bodo obraavnali: poročilo predsednika odbora za planiranje, pripravo programov in svobodno menjavo dela o rezultatih in kvaliteti opravljenih raziskav v letu 1981; predlog temeljnih določb samoupravnega sporazuma o ustanovitvi posebne raziskovalne skupnosti; predlog za spremembo in dopolnitev metodoloških izhodišč in informacijo o interdisciplinarnih projektih oziroma programih. Na seji bodo izvolili tudi novo predsedstvo skupščine in člane vseh odborov ter delegacijo za skupščino raziskovalne skupnosti Slovenije in delegacijo za skupščino enote za odkrivanje surovin splošnega pomena pri raziskovalni skupnosti Slovenije.

Predlogi za posamezne funkcije so naslednji: za predsednika skupščine je predlagan Bojan Marolt iz Cinkarne Celje, za predsednika zbora uporabnikov Janko Kušelj iz Rudnika svinca in topilnice Mežica, za predsednika zbora izvajalcev pa Borut Mavko z Inštituta Jožef Stefan. Delegat Železarnice Jesenice je Cveto Pohar, ki je v odboru za SLO in družbeno samozaščito.

Lilijana Kos

PRIZNANJA OF IN ZVEZE SINDIKATOV

V ponedeljek, 26. aprila, zvečer je bila v dvorani amaterskega gledališča Tone Čufar na Jesenicah osrednja proslava v počastitev 27. aprila – dneva OF in 1. maja – praznika dela. Tako kot več let doslej so tudi letos na osrednji proslavi podelili srebrna priznanja Osvobodilne fronte slovenskega naroda in srebrne znake Zveze sindikatov Slovenije zaslužnim družbenopolitičnim delavcem.

Priznanja Osvobodilne fronte so prejeli: Lovro Brce, Jože Kokalj, Janez Kozlevčar, Anton Požar in Slavko Humerca, srebrni znak Zveze sindikatov Slovenije pa so prejeli: Janez Rupar, Ema Mežnarec, Anica Hlebanja, Nadja Kilar, Jožica Berlišk, Dušan Ulčar, Hedvika Jalen, Anton Pene, Franc Zidar, Božena Černe, Ignac Brkič, Franc Katrašnik, Jure Novogradeč, Branka Doberšek, Bogdan Langus ter osnovne organizacije zveze sindikatov Lesno galanterijskega obrata Mojstrana, TOZD Hladna valjarna – Železarna, TOZD Željarna – Železarna, hotelsko turistična organizacija Gorenjka Jesenice in trgovska delovna organizacija Golica Jesenice.

V kulturnem programu v počastitev obeh praznikov so sodelovale pevke ženskega okteta Obir z Obirskega na avstrijskem Koroškem, vokalna okteta Šmartno in Žirovnica ter člani amaterskega gledališča Tone Čufar Jesenice.

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

ŽELEZARSKA INDUSTRIJA V LR KITAJSKI

V novembru preteklega leta je bila v Pekingu prva bilateralna železarska konferenca, katere se je udeležilo 41 strokovnjakov iz ZDA in 120 iz LR Kitajske. Udeleženci iz ZDA so si ogledali več kitajskih železarn in o svojih vtisih objavili sporočilo, ki ga objavljamo v nekoliko skrajšani obliki.

ŽELEZARNA V PEKINGU

Ta železarna je pričela obratovati leta 1917 in je imela samo en plavž, ki ga je projektiralo neko ameriško podjetje. Ko so Japonci leta 1937 zasedli to področje so zgradili še drugi plavž in pričeli z gradnjo tretjega, ki je bil dokončno zgrajen leta 1948. Leta 1972 je pričel obratovati še četrti plavž in leta 1979 so rekonstruirali drugega.

Z izdelavo jekla so v tej železarni pričeli leta 1958, in sicer v obločnih električnih pečeh, medtem ko so kisikovi konvertorji pričeli obratovati leta 1964. Leta 1958 je bila zgrajena valjarna bluming s premerom valjev 850 mm. Poleg tega imajo valjarno trakov, iz katerih izdelujejo valjane cevi, valjarno nosilec in profilov ter obrat za vlečenje palic. V okviru te železarnice je tudi koksarna in naprava za sintranje železove rude ter obrat za izdelavo litoželeznih cevi do premera 300 mm, medtem ko bodo kmalu začeli izdelovati cevi do premera 800 mm.

Železovo rudo kopljejo na dnevnem kopu v rudniku, oddaljenem 250 km in jo z magnetno separacijo obogatijo do 68,5 % vsebnosti železa.

V obratu za sintranje imajo tri naprave s sesalno površino 75 kv. m in tri z 62,5 kv. m, v katerih lahko skupno letno izdelajo 5 milijonov ton sintra. Koksarna ima letno zmogljivost 1,3 milijona ton in koks vsebuje 8,5 % pepela.

V štirih plavžih lahko letno izdelajo tri milijone ton grodlja, kar je milijon več, kot ga potrebujejo v železarni za lastne potrebe. Večji del izdelanega grodlja porabijo v jeklarni in manjši del kot sivi grodelj v livarni. Za prevažanje raztaljenega grodlja v jeklaro uporabljajo dva torpeda mešalca z zmogljivostjo 600 ton. Najbolj sodoben je plavž št. 2 s koristno prostornino 1327 kub. m in dnevno zmogljivostjo 3.500 ton grodlja.

V jeklarni so trije kisikovi konvertorji, ki so bili prvi v LR Kitajski in so pričeli obratovati leta 1964. Vsi trije obratujejo istočasno 70 % obratovalnega časa, medtem ko 30 % obratujeta dva in tako izdelajo letno 1,35 milijona ton surovega jekla. V tej jeklarni izdelujejo predvsem ogljikova jekla, odlita kot 4,5 tone težke ingote.

V jeklarni je tudi poskusna naprava za kontinuirno vlivanje jekla, za katero izdelujejo potrebno jeklo v pettonskem kisikovem konvertorju. Napravo, ki je bila zgrajena leta 1965 in vliiva blume s presekom 180 mm kvadrat, uporabljajo za raziskovalne in razvojne namene.

Valjarna bluming je bila projektirana za letno proizvodnjo 700.000 ton, vendar so s kasnejšo rekonstrukcijo povečali zmogljivost na 1,3 milijona ton. Na kontinuirni progi s 16 ogrodij valjajo ozke trakove, paličasto jeklo in razne profile v količini 400.000 ton letno.

V obratu za varjene cevi s premerom od 20 do 102 mm dosega letno količino 200.000 ton.

Trenutno imajo v tej železarni presežek grodlja. Zato je vodstvo železarnice predlagalo, da povečajo zmogljivosti za izdelavo jekla in valjarn ter izgradnjo naprave za kontinuirno vlivanje jekla. Dodatno k temu predvidevajo tudi izgradnjo hladne valjarne za valjanje trakov do širine 1,7 m, ki so potrebni predelovalni industriji na področju Pekinga.

ŽELEZARNA ANSHAN

Ta železarski kombinat je največji v LR Kitajski in ima 130.000 zaposlenih. Leta 1980 so izdelali 6,7 milij. ton grodlja, 7 milij. ton surovega jekla in 4,2 milij. ton raznih izdelkov. V svojem proizvodnem programu ima pločevino, paličasto in profilsko jeklo, tračnice, žico in brezživne ter varjene cevi.

Obiskovalci so videli največji plavž št. 7 s koristno prostornino 2500 kub. m, v katerem dnevno izdelajo 4200–4500 ton grodlja ob specifični porabi koka 530 kg/t grodlja. Na vseh plavžih so prenehali z dodajanjem mazuta in delajo poskuse z vpihavanjem premogovega prahu.

Ogledali so si tudi jeklaro št. 3, v kateri obratujejo tri 370-tonske in dve 500-tonski SM peči ter dva 150-tonska kisikova konvertorja, v katere zakladajo 15 % jeklenega odpadka. Pri izdelavi jekel v kisikovih konvertorjih uporabljajo tudi ponvično metalurgijo, ki so jo sami razvili. Za dodajanje zlitin v ponev uporabljajo argon in raziskujejo tudi dodatno možnost za odžveplanje in odstranjevanje nečistoč iz jekla. Grodelj, ki ga izdelujejo v plavžih, vsebuje običajno pod 0,03 % in jeklo pod 0,02 % žvepla. S ponvično metalurgijo predvidevajo znižanje pod 0,01 %.

V valjarni bluming št. 2 valjajo slabe in blume. Običajna praksa je tandem valjanje dveh ingotov. Slabe in blume čistijo z ročnim flemanjem.

V valjarni brezživnih cevi izdelujejo letno 160.000 ton cevi s premerom 55–168 mm in debelino stene 4 do 45 mm. Precejšen del cevi je namenjen za potrebe naftne industrije in za parne kotle.

Zaenkrat v tej železarni izdelujejo železniške tračnice navadne kvalitete, ker tistih z višjo trdnostjo kitajske železnice še ne uporabljajo.

(se nadaljuje)

Medtem, ko so vosovci čakali pod smreko, so Franca Planinca v pisarni obiskali Janko Soklič, Milutin Ludviger in partizanski dezertir Janko Trojar. Osrednje vprašanje je bilo, kako izkoristiti spisek aktivstov OF, ki ga je sestavil Trojar, bivši član komiteja jeseniškega okraja in odbora OF.

»Moramo se zmeniti, kdaj bomo začeli trebiti komuniste,« je rekel Ludviger, ki so ga srbeli prsti in bi bil rad čimprej pobil sto ljudi, kot se je bil zaobljubil, ko je zvedel za smrt prijatelja Draga Tomaziča.

»Ko bodo spoznali, kaj je črna roka, se bodo mnogi ustrašili in mi jim bomo postavili ultimati: ali z nami ali v smrt. Tretje pot ni,« je pribil Planinc. Trije možje so ponižno pokimali.

»Jovo (Ludviger) se mora zjutraj vrniti v Ljubljano in poročati, kaj smo sklenili. Zato moramo še nočjo sestaviti predlog, katere aktiviste bomo najprej odstranili,« je dodal Soklič in potrepljal pajdasa po rami.

»Kje se bomo dobili?« je bolj sebi kot drugim Planinc zastavil vprašanje. »Moja soba ni primerna, ker nikoli nimam obiskov in bi vaš prihod takoj opazili kot nekaj nevsakdanjega. Pri tebi, Trojar, ali pri tebi, Soklič, tudi ni varno, ker vaju imajo vosovci na piki.«

»Pojdimo k Mici Pivk na Javornik. Dobro pozna ljudi in je prav, da sodeluje. Dobimo se ob sedmih, to je čez dve uri.« Vsi so soglašali z Ludvigerjev predlogom.

Ob pol šestih: Zaupnik Janez se je z obhoda vrnil po vosovce. »Za menoj, drug za drugim.«

Domačin Janez jih je v cikcaku vodil po pobočju, čez ograjene vrtove, škarpe, ceste in poti. Včasih so se potuhnili, da je šel popotnik mimo, in nato hitro skočili čez cesto. Vselej šele na Janezovo znamenje.

Štefka jih je že čakala. Le s težavo je tešila nervozo. Ga bodo odpeljali ali ubili? kaj bodo rekli Nemci in kaj četniki? Kdo ve, koliko pristašev ima? Me bodo sumili? Se sploča tvegati in sodelovati?

Kavčičevi so stanovali v pritličju, ona zgoraj. Videla je, kako je nekdo narahlo pritisnil na ključko.

Vstopila sta Srgon in njen bratranec Črtomir. Ronko se je skril v veži pod stopnice, medtem ko se je Janez »sprehajal« okrog hiše in budno opazoval okolico in mimoidoče.

Štefka je odprla Planinčovo sobo. Vosovca sta opravila temeljito preiskavo. Iskala sta pištolo, a je nista dobila. Torej je mož danes oborožen. Menda je bil pred vojno prvak na nekem tekmovalju v streljanju s pištolo. To niso mačje solze, ampak dejstvo, na katerega je treba računati. Potihoma sta zapustila sobo. Kavčičevi še niso opazili nenavadnih gostov v hiši. Nadaljnji načrt za akcijo je bil:

Črtomir bo vstopil v Kavčičevo stanovanje in ukazal, da nihče ne sme zapustiti stanovanja ali kričati. Srgon in Ronko sta se razporedila v gornjem hodniku pred Planinčovo sobo. Štefko s sinom bodo na videz nasilno nagnali v Kavčičevo stanovanje, v katerem bo Črtomir na straži. Zaupnik Janez bo oprezal

okrog hiše vse do Planinčevega prihoda, nato pa bo po najkrajši poti pohitel domov.

Točno pet minut čez šesto bo Črtomir zapustil Kavčičevo stanovanje, stanovalcem pa ukazal, naj ostanejo mirni in tiho. Akcijo lahko prijavijo šele ob pol sedmih, ko bodo oni že v varstvu Mirce. Razen Štefke drugi stanovalci niso vedeli, o kakšni akciji je beseda.

Načrt so izpeljali brez ovir. V Kavčičevem stanovanju so otroci radovedno zrl v partizana z brzostrelko. Posebno živahen je bil Štefkin šestletni sin Vladimir.

»Mama, ali nisi rekla, da nočjo Miklavž in parkeljini hodijo po hišah. Je tale tukaj Miklavž ali parkelj?« V sobi so se zasmejali. Le kakšne šale zbija Črtomir, da se mu smejejo, sta v temnem hodniku razmišljala Ronko in Srgon. So ti trenutki primerni za smeh?

Saj res, danes je 6. december, je pomislil Črtomir. Kako nas je nekoč na ta dan razveseljeval Miklavž!

»Mama, kje ima tale Miklavž koš z darili?«

»Nisi bil priden, zato ti ni nič prinesel,« je skušala Štefka umiriti nagajivega sina. »Dobil boš darila,« se je Črtomir postavil v vlogo Miklavža, »preden boš šel spat, nastavi skorenj pred vrata. Nočjo bom nosil šele pozno ponoči, ko bodo otroci spali.«

»Na pehar gre več,« se je spet oglašil. »Mama, ali ni bil tale Miklavž zadnji pri nas?«

Kako je blebetav, je pomislila. Čutila je, kako ji mravljinci lezejo po telesu. Kavčičevi ne smejo zvedeti, da je ta partizan moj bratranec. Zlomka, zakaj nisem nočjo poslala otroka kam drugam!

Približno ob istem času je Planinc v pisarni pregledoval pištolo. Nočjo jo mora vzeti s seboj.

Dva delavca, ki sta vstopila, sta prekinila njegovo razmišljanje. Hitro je s papirjem pokril pištolo in jo vtaknil v predal.

Stroj ne dela. Že dva dni ga popravljajo. Naj poiščemo boljšega strokovnjaka. Planinc je obljubil pomoč in delavca sta zapustila pisarno.

Od 6.00 do 6.10: Črtomir je še enkrat zabičal vsem, da do pol sedmih nihče ne sme zapustiti hiše. Pobožal je otroke in se poslovil. V veži se je skril pod stopnišče.

Planinc se je napotil proti domu. Sredi poti se je nenadoma ustavil, pogledal na uro, se obrnil in napravil nekaj korakov nazaj proti železarni. Kako sta ga tista dva delavca zamotila! Pozabil je pištolo. Brez nje ne gre na Javornik. Spet se je ustavil. Ne, zdaj se ne bo vrnil. Vzel jo bo mimogrede, ko bo šel na sestanek.

Janez ga je prepoznal po postavi in hoji. Obvestil je vosovce in smuknil poprek čez vrtove naravnost domov. Njegova naloga je bila opravljena.

V Kavčičevi hiši je bilo vse tiho in mirno. Planinc je vstopil v temno vežo in s trdimi koraki šel po stopnicah. Črtomir je neslišno zlezal iz skričališča in ga spremljal z naperjeno brzostrelko. Če bo potrebno, bo streljal.

Planinc je prispel na vrh stopnic. Z nasprotni strani hodnika ga je Srgon osvetlil z baterijo.

»Roke kvišku!« je zadonel Srgonov glas.

Za trenutek je obstal kot vkopan. Ni videl neznanec in ni vedel, s kom ima opravka. Vse se je zgodilo v sekundi. Vosovca sta zrla v njegovo roko, ki jo je imel v žepu. Misleč, da bo usak hip iz žepa potegnil pištolo ali pa streljal kar iz žepa, sta začela nabijati s pištolo. Smrtno zadetega je prijel mrtvoudni krč in tako je nekaj časa obstal naslonjen na kuhinjska vrata. Pregledala sta mu vse žepa, toda pištole nista našla. Medtem je Planinc počasi zlezal skupaj in obsedel, še vedno naslonjen na vrata. V takem položaju je ostal vse do prihoda Nemcev.

Čez pol ure je prispela nemška policija. Obkolila je hišo, preiskala okolico in spraševala stanovalce.

»Pridite gor,« so poklicali Štefko iz Kavčičevega stanovanja.

»Ne upam si. Strah me je gledati mrtve.«

»Kako so bili oblečeni?«

»V novih civilnih oblekah.«

Vosovci so se srečno umaknili, preiskava je bila opravljena.

V stanovanju Mice Pivk so Ludviger, Trojar in Soklič zaman čakali svojega šefa.

»Ob osmih je z Jesenic prisopihal Jaka Pivk.«

»Planinca so ubili,« je izdaval. Črnorokci so se spogledali.

»Zdaj sva midva na vrsti,« je s tresočim glasom komaj slišno rekel Trojar in pogledal v Sokliča.

»Molči, strahopetec,« je vzrožil Soklič, togotno udaril z nogi ob tla, se potpal po pištoli, skrito v notranjem žepu sukričja, in nadaljeval: »Odslej jo bom držal v žepu, odpeto in pripravljeno na strel. Bodo že videli hudiča!« je zagrozil.

Ludviger je za en dan podaljšal bivanje na Jesenicah. S seboj v Ljubljano je nesel spisek desetih oseb, med katerimi naj bi izbrali žrtve za maščevanje.

»Najbolje je, da jih pobijemo vseh deset,« je dejal Ludviger pri slovesu in odhitel na železniško postajo.

Likvidacijski odsek pri državni obveščevalni službi je sklenil, da bodo ustrelili tri: Gustija Straussa, Viktorja Svetino in Leopolda Pajerja.

Od vosovcev in njihovih zaupnikov, ki so sodelovali v akciji, je aprila 1944. leta v Jesenjskih Rovah padel Franc Grobrotek-Črtomir, mesar, star 27 let, doma iz Bohinja. Vsi drugi še živijo.

SMRT KOSI IZDAJALCE

Uradnica jeseniške železarne Tinka zagotovo ne bo pozabila tistega decembrskega dne 1943. leta, ko sta njeno sobo napadla dva vosovca. Tinka in eden od teh dveh vosovcev sta še vedno zaposlena v železarni, toda o tem dogodoku nikoli po vojni nista spregovorila.

Dekle je imelo sobo v hiši nad železarskim industrijskim centrom blizu železniške proge Jesenice-Javornik. V tej stavbi je bilo več strank. Vhod v sobe teh stanovanj je bil s skupnega balkona, pod katerim so bile kleti in dvornice.

Tistega večera je Tinka večkrat prišla na balkon in se ozirala po mimoidočih. Pričakovala je prijatelja. Zaradi mraza se je vselej čez nekaj trenutkov spet vrnila v toplo sobo, pokukala skozi okno, pogledala na ogenj v peči in se spet pojavila na balkonu. (Se nadaljuje)

Preden so nas četrti dan zopet spustili, da smo šli, koder smo prišli, so pred odhodom še zažvižgali in nas nakričali za zaključni apel. Potem so nas prebrali po abecedi. Rečeno je bilo pri vsakem, kam naj odstopi — na levo k baraki ali na desno k parku. Drugega niso povedali. Iz trga sem opazil oba fanta v levi skupini. Pozneje, ko smo se bližali že domačim krajem, sem izvedel še za Ernsta Tovarnika, ki je bil tudi dodeljen v levo skupino. Pa še plavalasi Karli iz šentlpiške strani je bil v isti skupini. Razvil se je otroški pogovor med fanti. Johan, Ernst in Karli so bili glavnošolci. Beseda je prinesla besedo. Vsak je skušal pretirati vprašanja, ki so jih jim postavili, pa ni prišlo ničesar jasnega na dan. O glorijski domači, sem si mislil, kako pa si odgovarjal, ko niti vprašanja ne veš ponoviti? Sploh pa sta Ernst, ki je bil rejen dolgin, in Johan, ki se je očitno bahal, klepetala o drugih ničevostih tako na drobno, da bi pričakoval, da svoja vprašanja vendarle prineseta domov.

Vseeno pa je mene, ko sem se vračal domov, začelo nekaj gristi: Zakaj sem jaz bil sam dodeljen k desni skupini? Ko sta Ernst in Johan vendar glavnošolca, ki se toliko postavljajo po trgu? Po drugi strani sem brskal po spominu in prišel do zaključka, da nisem nobenemu spravevalcu ostal odgovora dolžan.

Zdajci je bilo rešilno pismo tukaj — Rešilno v marsikaterem pogledu: Najprej, ker je bil fant sedaj na jasnem. Zakaj hlepel je z vedno novimi srhljivimi občutki po učenju. Užitek mu je bilo, si prisvajati novo znanje, zbirati rešitve neke zavozljanosti, razumeti notranjo povezavo pisanega v raznih knjigah, ki jih je nadalje izposojeval v trgu. Doma pa je slovensko berilo prav rad poiskal. Pismo je bilo tudi rešitev nemirnih slutenj, ki so ga zavajale k sumničanju: Vse je prazen nič! Ne bodo me vzeli v šolo! Ko si prebraš! Ko nimaš nikogar, da bi imel besedo pri merodajnih v okolici ali v trgu ali v Celovcu. Bil je konec zoprnega zbadanja s strani gotovih tržanskih klincev hajotov iz bližine fenlajfirarja. Dregali so ga skozi ves september: V kakšno šolo pa boš

VALENTIN POLANŠEK

23

ROMAN

KRIŽ S KRIŽI

šel, ko se je drugod šolsko leto že začelo? Norčevali so se, kjer so se le mogli. Seveda le v varni oddaljenosti. Ali na mestih, kjer so vedeli, da jim hribovski fant ne more do uhljev in butic. Rešilo pa je učinkovalo pismo tudi na fantove domače. Oglašali so se pač tudi taki, ki so namenoma vedno in vedno prihajali na fantovo šolo in na čudno zadevščino, češ kakšna šola mora to biti, da ne začenja s poukom ob istem času kot druge šole. Nekateri kar niso mogli zadržati očitne škodoželjnosti, češ to ni kar tako, da bi vsak berač šel študirat; tudi v sedanjem času ne, kajti vedno je veljalo to, kar imaš, kakšne zveze imaš, in da vsaka reč nekaj stane...

Zdravko in njegovi so se oddahnili, ko so izvedeli točni dan odhoda. Babica so si zadnji teden izmislili dober načrt, kako bodo vodili vnuka do določenih ljudi, od katerih se naj fant spodobno poslovi. Zakaj sedaj se začne novo življenjsko obdobje! so babica opozarjali. Kakor bi sami bogvedi koliko sveta obhodili! Ko so vendar vse svoje življenje regarali v teh strminah! Nad petdeset let! A babica so bili načitana ženska. Vedno so imeli knjižno modrost v pogovorih v ustih. Tako so se lahko pogovarjali z marsikom. Tudi brati so se sami naučili. S pisanjem je šlo bolj počasi. Tako sta se vnuk in babica poslavljala od vseh tistih domačij, kjer je fant imel svoje velike dobrotnike. Pravzaprav je bilo teh zelo veliko. Babica so ugotavljali: To je z najinimi dobrotniki. Ko se bo treba od njih posloviti, šele opazi, da jih je še in še! Fantu se je ob babici vedno dobro godilo. Dasi ni bilo vedno samo sončno vreme med vnukom in starko. Tudi nevihte so bile in strela je bila. Vnuk je ob vsakem vremenu rastel za samostojno življenjsko pot.

V Prisoju so bile same priljubljene domačije. Tam so prebivali prijazni sorodniki ali dobri prijatelji.

Zdravko se je prišel posloviti na botrovo domačijo. Bil je zgodnji oktobrski dan. V teh krajih so oktobrski dnevi polni posebne prelesti. Toliko barve je razlite po leskovih parobkih, gručah sadnih dreves okoli domačij, po macesnovih višavah, po planjavih preprogah, da oko gleda in uživa in ne napolni strmeče duše do vrha...

Na vseh koncih in krajih zaživijo mladeničevi spomini: Pokimava mu cepljena česnja, ki je ob pšenični žetvi ponujala polni sočne rdeče bobke. Onstran groblje se žalosti osamljena ledina, kjer je fant začel pasti prvo leto. Ako je deževalo, je čepel pod velikim starosvetnim dežnikom in godel in godel na orglice. Hanzi mu jih je prinesel iz svoje pisane skrinje. Stari gospodar je stisnil fantu v slovo še star srebrenik 5 RM.

Pri drugi kmetiji so imeli zato več otrok, ker jih pri prvi niso imeli. Gospodinja pa je slovela po svoji prijetni zgornosti, prirodnosti in darežljivosti. Tudi ona je stisnila fantu večji denar v pest in je še dodala, da bo ob kolinah mislila seveda nanj.

Podpotnik stric pa so prikorakali iz svoje podstrešne shrambe z veliko posodo medu. Ujec in ostali domači so ga obdarili.

Ko sta babica in vnuk korakala drugi dan k Zaplazniku, je bilo še lepše vreme. Jesen je prečito tožno lepa. Kaj čuda, da pronicne prepojno v rahlo čutečo sanjavo dušo. In taka dušica je bil drugače sramežljivi fant! To je bila dediščina po mami strani: kadar sta uživala in občudovala krasoto življenja, takrat sta nehote zdrsnila v otožje...

(se nadaljuje)

MIROSLAV NIKOLIČ

3

ŽELEZARNA PRED 50 LETI

(FRAGMENTARNI PODATKI PO SPOMINU)

Delovodje:

- Janez Galobič, glavni delovodja hladne valjarne,
- Sebastijan Merlič, glavni delovodja žičarne,
- Janez Finžgar, glavni delovodja žebjarne, (v začetku je bil glavni delovodja žebjarne Blaž Strugar, toda kmalu je šel v pokoj),
- Florijan Sorgo, delovodja žarilnice,
- Franc Samonig, delovodja pocinkovalnice,
- Jože Ravnik, delovodja zavijalnice z odpremnim skladiščem žebjarne.

ORGANIZACIJA DELA

Poslovanje obratovstva je bilo, lahko rečem, mnogo bolj samoupravno, enostavno in učinkovito, pa bolj odgovorno kot sedaj.

Predstavljalo je celoto, ki jo je moral spoštovati in upoštevati ne samo neposredno nadrejeni tehnični direktor, temveč tudi vse druge instance v vodstvu železarne.

Obratovodja je odgovarjal za celotno delo in uspeh obrata oz. svojega proizvodnega področja: zadovoljitev kupcev v koli-

činskem, kakovostnem in časovnem pogledu, za ekonomičnost proizvodnje, za osvajanje novih izdelkov, za izboljšave, racionalizacije in investicije, tudi če so zahteve in spodbude za to prišle od komercialnega sektorja, direktorje KID, ali od samega predsednika Avgusta Westna.

Vsaj — kolikor vem — brez njegove privolitve noben vodilni ali pomemben uradnik ni bil nastavljen. Vse te višje instance so tudi vodile stalno evidenco o uspehih in neuspehih teh oseb. Če so se pomembnejše napake ali slabosti ponavljale, je sledilo »pranje glave«, a potem navadno razveza pogodbne ali diskretni odpust. Seveda so včasih odločale tudi subjektivne ocene.

Delavci so za oporo imeli vsaj kolektivno pogodbo delavske organizacije in zaupnike, toda »gospodje« uradniki razen zakonoma nameščencev — ničesar.

Ravnatelj Schuber je bil, menim, sudetski Nemec. Kot šef je bil sposoben in agilen, kot človek pa iskren in korekten. Drugače ne bi vzdržal z njim skoraj devet let. Iskreno sva sodelovala, se včasih tudi sporekla, toda vedno spoštovala. Bil je strasten lovec in mislim, da ga imajo tudi starejši lovci v dobrem spominu. Umrl je septembra 1940.

Moje delo: V skladu s prakso, ki sem jo želel opraviti, sem bil dodeljen vodstvu predelovalnih obratov glede na perspektivno rekonstrukcijo in modernizacijo hladne valjarne, žičarne in žarilnice, za kar je bilo treba pripraviti načrte, obratovodja pa ni imel nobenega tehničnega sodelavca.

Obenem sem seveda prevzel tudi skrb za vzdrževanje. Na tem področju je bila organizacija v obratih naslednja: žebjarne je za strojno vzdrževanje imela svojo skupino in manjšo obratno mehanično delavnico, za orodje pa skupino orodnih ključavničarjev z ustreznimi delavnico.

Za tekoče strojno vzdrževanje hladne valjarne in žičarne s pomožnimi obrati je skrbela obratna skupina ključavničarjev, razdeljena na tri dneve. Vodilni dninski ključavničarji so bili: Franc Zelenjak, Joža Ravnik in Ludvik Korantar. Bili so odlični strokovnjaki in obenem vsi trije tudi odlični glasbeniki in desettletja člani godbe na pihala. Sicer je bilo v predelovalnih obratih nasprotno veliko glasbenikov, tako pevcev kot godbenikov.

Za elektrovzdrževanje je skrbel Adolf Sorgo, sin delovodje žarilnice-Florijana.

Za večja popravila in rekonstrukcije so bile angažirane tudi skupine centralnega vzdrževanja pod vodstvom Krapeza, Cenčka ali Franca, kolikor se imen spominjam, ki so bili tudi kot strokovnjaki v čast železarne.

Pristojno za iniciativo in koordinacijo je bilo vedno samo vodstvo obrata, oziroma tedaj jaz kot asistent.

Mimogrede bi se zadržal pri večnem vprašanju ali dilemi: centralizacija ali decentralizacija vzdrževanja? Moje mišljenje na osnovi dolgoletnih izkušenj je: kombinacija!

Toda za optimalno uspešno delo je ključ v pravilni razmejitvi med področjem ali nalogami obratne vzdrževalne organizacije in centralnim vzdrževanjem. Ta pa je od primera do primera različna!

Za mejni primer vzemimo tedanje žebjarne: en stalni obratni elektrikar v njej bi bil nesmisel, ker sta ves pogonski sistem transmisij gnala dva častitljivo velika stara motorja, ki nista rabila skoraj nobenega nadzora ali popravil.

Nasprotno pa je bogata in občutljiva elektro-oprema v kompleksu hladne valjarne in žičarne brezpogojno zahtevala stalni nadzor in tekoča popravila, torej obratnega elektrika. Za velike okvare in obsežne reparature pa je prišla v poštev le centralna elektro delavnica s svojimi zmoglostmi.

Podobno kot v zdravstvu: stalni domači zdravnik na eni strani, na drugi pa specialistične ambulante in bolnice. Dober domači zdravnik pozna stalnega pacienta do podrobnosti. Če je z njim kaj narobe, ne rabi obsežne dokumentacijske kartoteke in dragih raziskav, da ugotovi, kaj mu je in da mu pomaga. Če pa česa sam ne zmore, ga pošlje k specialistu ali v bolnico. Torej optimalna rešitev, pa tudi najcenejša je v usklajenem sodelovanju in ustreznem dopolnjevanju.

Vzdrževalci so bili torej prva delovna skupina, s katero sem prišel v ožji stik. Takoj sem čutil, da me tehtajo. Toda dobro smo se ujeli in sodelovali. Pomenili smo se o vsakem problemu, upošteval sem njihova mišljenja in predloge, v marsičem sem se odkrito od njih učil, toda če sem po vojaško kratko in jasno kaj odredil, sem obenem pojasnil kako in razložil zakaj.

NOVICE IZ RADOVLJSKE OBČINE

Predsedstvo OK SZDL Radovljica je na 25. seji 20. aprila podrobno razčlenilo problematiko oskrbe s pitno vodo naselij v KS Gorje. O nevdržnih razmerah in kako bi ta pereči problem rešili, sta poročala predstavnika KS Gorje in Komunalnega gospodarstva. Na seji je tekla beseda tudi o osnutku samoupravnega sporazuma o minimalnem poslovnem času. Osnutek je bil poslan že v vse KO SZDL na razpravo. V nadaljevanju so člani predsedstva obravnavali predloge dobitnikov letošnjih občinskih priznanj OF in predlog prenosa pravice uporabe zemljišča za turistično avtošotorske Šobec v Lescah. Na dnevnem redu so bila tudi nekatera kadrovska vprašanja.

Na prvi seji predsedstva občinske organizacije ZZB NOV Radovljica v aprilu so v razpravi o pripravi na letošnjo akcijo NNNP sprejeli sklep, da je potrebno v vseh KO ZZB NOV pritegniti v akcijo vse zdrave borce, vendar naj ne bi bili nosilci akcije, ampak le svetovalci ali mentorji v KK SZDL. Računajo, da je za te dolžnosti od okoli 3200 članov ZZB NOV v občini še vedno nad 1.500 zdravstveno in fizično sposobnih za neposredno sodelovanje v akciji.

Na 17. seji predsedstva in sekretariata OK ZSMS Radovljica 22. aprila so se pogovorili o organizacijsko tehničnih pripravah in izvedbi svečanega sprejema zvezne štafete mladosti, ki je prispela v radovljsko občino 26. aprila ter o sprejemu lokalne jelovske štafete. Dogovorili so se tudi o vključevanju KO ZSMS in mladih v prvomajске prireditve in tekmovanja v okviru priprav na 11. kongres ZSMS, ki bo oktobra v Novem mestu. Pregledali so pripombe na tisti del osnutka programske usmeritve ZSMS, za katerega so bili določeni člani sekretariata v javnih razpravah. Na seji so sklenili, da bodo zaradi kratkega časovnega roka in kadrovskih težav preložili sklic občinske programske volilne konference na prihodnji mesec.

22. aprila so bile sklicane prve seje novoizvoljenih delegatov skupščin vseh SIS družbenih dejavnosti v radovljski občini. Izvolili so predsednike skupščin, predsednike zborov ter posameznih skupnih organov in njihove člane. Na vseh zasedanjih so obravnavali tudi poročila o delu SIS in njenih organov za preteklo štiriletno mandatno obdobje. Naslednje, bolj delovne seje, bodo sredi maja.

Aprila je izvršni svet OS Radovljica podprl predlog o investicijskih programih delovnih organizacij za leto 1982, ki so ocenjeni v skupni vrednosti 1.249.212 din; od tega je predviden kredit LB Temeljne banke Gorenjske v skupnem znesku 536.850 din. Naložbe, ki so več kot 50 % usmerjene za izvozno dejavnost, planirajo na LIP Bled, GG Bled, Kreda Bled, ŽITO TOZD Triglav, Gorenjka Lesce in Iskra Otoče.

Delegati vseh treh zborov občinske skupščine Radovljica so na 1. skupnem zasedanju za naslednje mandatno obdobje izvolili v skupno delegatov skupščine občine Radovljica v zbor občin skupščine SR Slovenije: Katarino Bem, Borisa Čebulja, Nika Fabjana, Stanka Kajdiža, Valentina Knafliča, Mirka Rimahazija, Zdenka Raceta, Nika Soka, Slavka Staroverskega,

Borisa Šetino, Danico Šlegelj, Pavla Tolarja in Mirka Zlatnarja.

Delegati občinske konference ZK Radovljica so na zadnjem zasedanju v aprilu izvolili za izvršnega sekretarja komiteja OK ZK Radovljica Zvoneta Špeca, ki je do sedaj opravljal dolžnost vodje splošnega sektorja Hotelsko turističnega podjetja Bled.

Občinska konferenca ZRVS Radovljica je v sodelovanju z občinskim sekretariatom za ljudsko obrambo od 14. do 22. aprila organizirala obrambno samozaščitno usposabljanje za vse rezervne starešine v občini. Predavanja so za več krajevnih organizacij ZRVS pripravili v devetih krajih, s čimer so zajeli člane iz vseh 20 organizacij. Na programu so bila predavanja o protidiverzantskem in protiterorističnem delovanju po zamisli SLO in DS s predvajanjem poučnih filmov. Obravnavali so tudi temo o okupacijskih sistemih v sodobnih razmerah.

V preteklem letu so v radovljski občini uspešno izvedli dokaj obsežen program pouka obrambe in zaštite za prebivalce. V spomladanskem času je bilo opravljenih po 39 predavanj na temo o narodni zaščiti oz. zračnem desantu, po 38 predavanj o vojaško-političnem položaju v svetu in o subverzivni propagandi ter 36 predavanj o službi obveščanja, javljanja, opazovanja in alarmiranja. Lansko jesen so izvedli 175 predavanj o družbenopolitičnem in družbenoekonomskem položaju KS in TOZD in prav toliko o protiklopnem boju. Vsa predavanja je po podatkih sekretariata za LO poslušalo nad 13 tisoč občanov.

Kot vsako leto so učenci osnovnih šol v radovljski občini organizirali nošenje Kurirčkove pošte. Prvič je prispela torbica s kurirčkovo pošto iz tržiške občine že 5. aprila, ko so jo učenci iz Begunj sprejeli in nato oddali leškim, ki so jo izročili nosilcem iz jeseniške občine. Ponovno se je torbica vrnila iz jeseniške občine 12. aprila, ko je po skrivnih poteh obšla kraje radovljske občine.

Koordinacijski odbor za izvedbo občinskih tekmovanj SLO in DS pri predsedstvu OK SZDL Radovljica je na 3. seji 12. aprila določil komisije za vodenje in spremljanje tekmovanj. Na seji so se dogovorili o tekmovanju učencev srednjih šol za usmerjeno izobraževanje in o pripravah za oblikovanje občinske ekipe mladine, ki ne obiskuje srednjih šol usmerjenega izobraževanja.

Po sklepu zbora uporabnikov skupščine samoupravne stanovanjske skupnosti Radovljica je bil v aprilu razpisan natečaj zbiranja vlog za delno nadomestitev stanarine za leto 1982, do maksimalno 80 %. Delna nadomestila so odvisna od površine stanovanj in števil stanovalcev, ki nimajo zagotovljenih dovolj finančnih sredstev. To je določeno v posebnem pravilniku stanovanjske skupnosti.

V prvi polovici aprila je bil v izobraževalnem centru republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije v Radovljici štiridnevni seminar za učitelje, vzgojitelje, kulturne animatorje in strokovne vodje slovenskih društev in klubov, ki delujejo na tujem. Udeležilo se ga je 43 slušateljev iz ZR Nemčije.

Po podatkih zavoda za statistiko SRS je bil povprečni mesečni čisti osebni dohodek na zaposlenega delavca v naši republiki lani 11.404 din, v radovljski občini pa je dosegel vrednost

11.190 din. V letošnjem januarju je znašal povprečni čisti osebni dohodek v radovljski občini 12.379 din, kar je za 28,7 % več kot v lanskem januarju. V radovljskem gospodarstvu je znašalo to poprečje OD 12.370, lani 9.506 din, v negospodarstvu, kjer je bilo lanske leto poprečje 10.563, pa je znašalo poprečje 12.699 din.

Po statističnih podatkih komiteja za družbeno planiranje in gospodarstvo pri OS Radovljica je v prvih dveh mesecih leta 1982 obiskalo radovljsko občino skupaj 32.996 gostov, ki so ustvarili 179.122 nočitev, od teh je bilo pretežno ali 92,8 % domačih gostov. V primerjavi z lanskim letom v enakem času se je število gostov v občini letos povečalo za skoraj 17 %, število nočitev pa celo za 20,8 %. Največ nočitev je bilo po pričakovanju na Bledu, skoraj polovica vseh, poprečna doba bivanja pa je bila pri domačih gostih 5,5, pri tujih pa 4,5 dni. Največ nočitev je bilo zaradi razmeroma ugodne zimske sezone.

Predstavniki Elana, TOZD Športno orodje, so pred kratkim v Zagrebu podpisali dogovor o sodelovanju pri organizaciji in izvedbi tekmovanja za svetovni pokal »GIMNASTIKA 82«. To veliko mednarodno tekmovanje bo oktobra 1982 v Zagrebu. Elan bo izključni dobavitelj vsega športnega orodja in športnih rekvizitov.

V veliki sejni dvorani občinske skupščine Radovljica je bilo 20. aprila 4. zasedanje skupščine krajevnih skupnosti Radovljica. Delegati so poslušali obsežno poročilo o delu sveta in drugih organov KS, potrdili zaključni račun za leto 1981 in finančno poročilo o financiranju asfaltiranja cest, poročilo komiteja za SLO in DS ter potrdili program dela KS Radovljica v letu 1982, predlog sprememb in dopolnitev statuta KS Radovljica ter izvolili predsednike nekaterih organov krajevnih skupnosti.

Slovensko športno kulturno društvo Bled iz Essna, ki so ga ustanovili naši delavci na začasnem delu v Porurju v ZRN, praznuje letos 10-letnico obstoja. Osrednja proslava jubilejne obletnice bo 1. maja v Essnu, kamor so povabili tudi predstavnike občine Radovljica. Ta ima že od vsega začetka tesne stike in pokroviteljstvo nad društvom.

Na slovesnosti ob 20-letnici skupnosti slovenskih občin 8. aprila v Ljubljani so šestim krajevnim skupnostim iz Slovenije podelili listine samoupravljanja, posebno priznanje Zvezne konference SZDL Jugoslavije. Za uspešno delo in uveljavitev krajevne samouprave je to priznanje prejela tudi krajevna skupnost Lesce.

Moški pevski zbor KUD Zasip, v katerem prepeva 18 pevcev pod vodstvom prof. Janeza Boleta, je v zadnjih mesecih pospešeno vadil program slovenskih narodnih, borbenih in umetnih pesmi. Do junija bo nastopil s samostojnimi koncerti v 14 krajih radovljske občine. Večji del svojih nastopov v aprilu je posvetil počastitvi IX. kongresa ZKS. Dva koncerta bosta namenjena kulturni akciji za delovne kolektive.

Po programu kulturne akcije za delovne kolektive je jeseniško gledališče Tone Cufar 14. aprila gostovalo s komedijo Smrt predsednika hišnega sveta v domu Joža Azmana v Bohinjski Bistrici, 16. aprila zvečer pa so gostovali igralci DPD Svoboda Tomaž Godec iz Bohinjske Bistrice v Radovljici z igro Žensko vprašanje.

SKUPNOST SOCIALNEGA VARSTVA

Večkrat govorimo o skupnosti socialnega varstva, pa verjetno mnogi ne vedo, kaj je pravzaprav delo te samoupravne interesne skupnosti. Večkrat jo tudi zamenjujejo s skupnostjo socialnega skrbstva ali s kakšno drugo.

Skupščina skupnosti socialnega varstva združuje delegate petih samoupravnih interesnih skupnosti, katerih področje dela je obravnavanje socialne varnosti občanov. Po novem zakonu o skupnostih socialnega varstva iz leta 1980 je skupščina te skupnosti enodolna, sestavlja pa jo po šest delegatov skupnosti ustanovitelj skupnosti socialnega varstva. Te skupnosti so: skupnost otroškega varstva, skupnost socialnega skrbstva, samoupravna stanovanjska skupnost, skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja in skupnost za zaposlovanje. Ob tem skupnost socialnega varstva sodeluje tudi kot četrti zbor v skupščinskem sistemu.

V jeseniški občini je bila skupnost socialnega varstva ustanovljena marca leta 1975 na osnovi samoupravnega sporazuma. Dejavnost je posebnega družbenega pomena, povezuje pa se tudi v skupnost socialnega varstva Slovenije.

Ta skupnost deluje na osnovi ustave, zakonov, družbenih dogovorov, samoupravnih sporazumov in drugih samoupravnih listin. V tej skupnosti se usklajujejo deli programov samoupravnih interesnih skupnosti, ki obravnavajo socialno varnost občanov. Le-ti so: izhodišča za uresničevanje dogovorjenih oblik varstva borcev, vojaških ter civilnih invalidov, programi za izgradnjo socialnih zavodov in invalidskih delavnic, načrtovanje in izvajanje usposabljanja, varstva in zaposlovanja otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju ter odraslih invalidnih oseb. Poleg tega v skupnosti socialnega varstva usklajujejo tudi kriterije za gradnjo ter osnove in merila za delitev stanovanj, zgradnih s sredstvi za družbeno pomoč, minimalne življenjske standarde pri zaposlovanju delavcev, osnove in merila za uveljavljanje pravic občanov do pomoči k plačilu za storitve vzgojno-varstvenih organizacij, osnovnih šol, domov učencev in študentov ter socialnih zavodov, do subvencij k stanarinam in za druga delna nadomestila občanom z nižjimi osebnimi dohodki, osnove in merila za uveljavljanje socialnih pravic, odvisnih od dohodka in socialnih razmer posameznika ali družin.

Poleg tega tudi osnove in merila za nadomestila osebnih dohodkov za čas odsotnosti z dela zaradi bolezni, poškodb, poroda in nege otroka ter nadomestila in pomoči za čas brezposelnosti, merila za prispevke uporabnikov k stroškom zdravstvenih storitev, osnove in merila za odpis ali znižanje prispevka kmetov za starostno zavarovanje, naloge v zvezi z delom na področju preprečevanja vzrokov in odpravljanje posledic alkoholizma in drugih zasvojenosti.

Poleg tega v okviru skupnosti socialnega varstva tudi usklajujejo financiranje humanitarnih organizacij v jeseniški občini, sedaj pa bodo v okviru skupnosti tudi vodili enotno skupno evidenco prejemnikov socialnovarstvenih pomoči. Prav ta skupnost je bila pobudnik za uvedbo te skupne evidence.

V skupščini je 30 delegatov, njeni skupni organi pa so: koordinacijska odbora za vprašanja socialne varnosti borcev NOV ter za usklajevanje programov in splošne zadeve, komisija za vprašanja socialne varnosti invalidov, odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozashito in odbor samoupravne kontrole, štejejo pa od pet do devet članov.

V koordinacijskem odboru za vprašanje socialne varnosti borcev NOV so delegati skupnosti socialnega varstva, skrbstva, stanovanjske, zdravstvene skupnosti, skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, dva delegata združenja borcev NOV in delegat občinske konference socialistične zveze.

rovanja, dva delegata združenja borcev NOV in delegat občinske konference socialistične zveze.

Koordinacijski odbor za usklajevanje programov in splošne zadeve sestavljajo delegati skupnosti ustanovitelj skupnosti socialnega varstva. Med drugim odbor pripravlja predloge za pripravo strokovnih izhodišč in meril za uveljavljanje socialnih pravic, predloge za opredelitev prednostnih nalog socialnega varstva, proučuje probleme socialnega varstva, pripravlja strokovne podlage za izpeljavo sistemov solidarnosti v socialnem varstvu ter ugotavlja usklajenost posameznih ukrepov in programov skupnosti.

Komisijo za vprašanja socialne varnosti invalidov sestavljajo poleg delegatov skupnosti ustanovitelj socialnega varstva tudi delegati občinske izobraževalne skupnosti, zdravstvene skupnosti, občinskega odbora Rdečega križa in invalidske organizacije, med drugim pa so njene naloge tudi spremljanje programov usposabljanja in zaposlovanja invalidov, delo invalidskih delavnic, delavnic za delo pod posebnimi pogoji in zavodov za usposabljanje ter programi dela invalidskih organizacij in društev.

K temu velja le še dodati, da je namen dela skupnosti socialnega varstva oblikovanje, usklajevanje in spremljanje uresničevanja politike na področju socialnega varstva. Zagotoviti socialno varnost občanom na vseh področjih socialnega varstva, osnova za zagotovitev socialno varstvenih pravic pa je lastno delo.

Rk.

Invalidi so praznovali (Foto B. Čušin)

SREČANJE BORCEV PROSTOVOLJCEV ZA SEVERNO MEJO V LJUBLJANI

Ko je tajnik republiškega odbora zveze prostovoljcev borcev za severno mejo 1918/19 poročal o delu odbora v zadnjih dveh letih, je omenjal tudi sodelovanje z občinskimi odbori ZTB NOV. Pri tem je posebno poudaril sodelovanje na Jesenicah. Dejal je, da je le malokje toliko zanimanja za ostarele prostovoljce s strani zveze združenj borcev NOV in drugih družbenopolitičnih organizacij in občinske skupščine kakor na Jesenicah.

Širše seje republiškega odbora zveze prostovoljcev borcev za severno mejo 1918/19, ki je bila 22. aprila v Ljubljani, se mnogi niso udeležili. Več jih je v zadnjih letih umrlo, med temi tudi trije iz izvršnega odbora zveze in med njimi dolgoletni predsednik Lojze Ude. Veliko pa je tudi takih, ki zaradi starosti in šibkega zdravja ne morejo več od doma.

Dosedanji podpredsednik tov. Rupnik je na kratko poročal o težavah ne le pri republiškem odboru zveze, ampak tudi pri večini občinskih odborov zveze prostovoljcev. Te težave so povezane z naglim upadanjem članstva, njihovo starostjo in obolenostjo. Tako organizacija polagoma prehaja v zaton. V nekaterih občinah žive le še posamezni člani in zato je bil mnenja, da bi se taki vključevali v občinske organizacije, katere imajo še možnost obstoja.

Tajnik tov. Grad je omenjal, da je bilo delo republiškega odbora, predno je umrl predsednik Lojze Ude, še dokaj živahno. Tesna je bila tudi povezava med organizacijo in republiškim odborom ZTB NOV, kjer smo prostovoljci dobili podporo. Navedel je tudi številčno stanje še živčih prostovoljcev v posameznih občinah. Tako je omenil za jeseniško občino 36 še živčih, pravilno je 32, oziroma danes še 31.

Na seji je bil navzoč tudi član republiškega odbora ZTB NOV, ki je pozdravil vse navzoče veterane. Poudaril je njihove zasluge v času, ko je bila nevarnost, da izgubimo Maribor in druge kraje in tudi to, da so mnogi od teh borcev sodelovali tudi v času narodnoosvobodilne vojne v boju proti okupatorju. Navzoča je bila tudi članica komisije za zadeve borcev NOV in VVI pri skupščini Slovenije in zagotovila vso pomoč pri reševanju zadev prostovoljcev.

Ker so od sedmih članov izvršnega odbora med tem časom trije umrli, so kooptirali v izvršni odbor tri nove, in sicer enega z Jesenic, enega iz Gorice in Trebejga z Dolenjske. Za predsednika so imenovali tov. Rupnika.

ss

DOPOLNITEV SESTAVKA O RADIOAMATERJIH

Zaradi natančne informacije članka NA JESENICAH USTANOVLJEN CB KLUB JE »KOM-PAS« popravljamo stavka: »To je še do nedavnega počel lastnik CB postaje s Koroške Bele, ki je bil že večkrat opozorjen in mu prihodnjost sledi disciplinski ukrep. Zaradi velike aktivnosti fantov z jeseniškega območja ne ostane nobena piratska postaja skrita, zato je bila doslej le dobra volja vestnih operaterjev CB postaj »kriva«, da lastnik navedene piratske postaje ni prejel opozorila ali morda že kar ukrepa od republiškega komiteja za promet in zveze.« (črtani sta besedi radioamater in radioamaterjev).

Tomaž Iskra

Dopisujte v Železarja

SAMOZAŠČITA IN SOLIDARNOST

Že precej dni je preteklo, odkar smo zvedeli za nesrečo z veliko gmotno škodo, ki se je zgodila v garažni hiši na Plavžu.

Lahko trdim, da je bila to bolj sreča v nesreči, saj ni bil nihče poškodovan ali celo izgubljen življenje. Ob takih ali podobnih nesrečah sem vedno najprej vprašal za žrtve in vedno sem zamahnil z roko, če je šlo za pločevino in podobno. Menim, da vsaka taka nesreča pomeni velikokrat dobro šolo in izkušnje, ki krivcu ali nekemu drugemu drugi lahko reši življenje, ker zaradi previdnosti do nesreče ne bo prišlo. Tudi ta nesreča bo verjetno pripomogla, da se kaj takega ne bo več zgodilo.

Pri tej nesreči lahko ugotovimo, da je precej zatajila naša družbena samozaščita in preventiva. Sedaj ugotavljamo, da bi se to lahko zgodilo že prej, ker je prizadeti tovariš le eden od množice tistih, ki so jim garaže še vse kaj drugega kot samo prostor za avto.

Osebo menim, da bi morale biti te »moderne« garaže med seboj ločene z negorljivo steno, saj lahko pride tudi do samovžiga in požara, kot je bil to primer v garaži stanovanjskega bloka na Koroški Beli.

Aparatov za gašenje bi bilo bolje, da jih ne bi bilo, saj so bili prazni in bi se nesrečni lahko sam poškodoval, ko je z njimi skušal gasiti.

Najprej pustim iskanje vzrokov strokovnjakom. Nesreča je tu in z njo tudi posledice. Čeprav fizično ni bil nihče poškodovan, vemo, da bodo posledice pustile sledi na človeku »krivcu« in članih njegove družine. Prav tako so prizadeti pri vsem prav nič krivi sostanovalci nesrečnega tovariša, ko jim je zgorelo ali bilo poškodovano vozilo, garaža in druga oprema, ki so hranili v garažah. Verjetno jim je ogenj uničil leta odrekanih in zbiranja prihrankov.

Premišljujem, koliko časa bomo o tem še govorili? Ali naj pozabimo? Ne, ne eno ne drugo! Mislim, da moramo pomagati. Ne smemo pustiti prizadetih samih v nesreči. Dokazimo našo solidarnost tako, kot smo jo že tolikokrat doslej.

Omenjena nesreča bi se lahko zgodila tudi komu izmed nas. Ni se nam. Ne meni, ne tebi, tovariš! Srečo sva imela. Ta nesreča pa nama bo šola, da bova bolj previdna, da

bova preventivi in družbeni samozaščiti posvetila večjo pozornost. Vsaka šola pa tudi stane. Predlagam, da vsi nekaj prispevamo, saj bi drugače že jutri prav zaradi take napake nekdo izmed nas izgubil tudi življenje.

Priznajmo, da je naše življenje lepo in brezskrbno tudi zato, ker vemo, da v nesreči ne bomo ostali osamljeni, saj se je družbena pomoč pri nas do danes že tolikokrat manifestirala. Zvest, da nismo in ne bomo osamljeni v naši socialistični skupnosti, nam vliva moč in vero v prihodnost.

Škoda v garažni hiši je ocenjena na več kakor 100 starih milijonov. Ali je mogoče, da jo v življenju povrne človek — delavec. Ne, ni mogoče. Ne smemo dopustiti, da bi to breme nosil sam in njegova družina. Če bomo pomagali vsi,

breme ne bo tako težko in več kot prispevan denar nam bo pomenila naša solidarnost, občutek varnosti, tovarštva in zveste, da nismo tako osamljeni, kot se nam dozdeva danes v tem hitrem utripu življenja, ko se nam vedno samo nekam mudi. Tovariša, ki ga je doletela nesreča, osebno ne poznam. Vendar, ali je to pomembno? Pomagal mu bom, kot mu bodo vsi tisti, s katerimi sem se pogovarjal in prav to me je spodbudilo, da preko našega časopisa Železar predlagam vsem občanom, da se pridružijo akciji solidarnosti.

Predlagam, da tovariš Beguš v Železaru objavi številko žiro računa na katerega bomo pomoč lahko pošiljali.

Če je že zatajila samozaščita, naj ne zataji solidarnost!

JK

PRVOMAJSKO SLAVJE NA POLJANAH

Za letošnji 1. maj — praznik dela so se v jeseniški občini odločili, da ponovno oživijo praznovanje na Poljanah nad Jesenicami, kjer so se pred leti, pa tudi že med obema vojnama, zbirali delavci in drugi občani železarskih Jesenic in okolice.

Čeprav letošnja prvomajska sobota ni obetala najlepšega vremena, so se v dopoldanskih urah na Poljane podali nekdanji aktivisti, borci, predstavniki družbenopolitičnih organizacij in številni drugi delovni ljudje in občani z Jesenic in okolice. Nekateri so prišli, tako kot včasih, z rečnimi nageljni v gumbnicah kot simbolom delavskega praznika.

Na prazniku, ki je bila na prireditvenem prostoru pri domu DPM na Poljanah, je zbrane najprej pozdravil Branko Iskra, predsednik občinskega sveta zveze sindikatov Jesenice, slavnostna govornica pa je bila Ivanka Šulgaj, predsednica medobčinskega sveta zveze sindikatov za Gorenjsko. Med drugim je poudarila, da letošnji prvi maj slavimo resnično v delovnem vzdušju, s prizadevanjem vseh delavcev, da premostimo težave v sedanjih zapletenih gospodarskih in ekonomskih situaciji. Ivanka Šulgaj je v nadaljevanju še posebno poudarila pomen delavskih Poljan, kjer se je začela izražati moč jeseniškega proletariata, kjer se je kovala in skovala

akcijska enostnost delavcev pod vodstvom komunistov. Govorila je še o številnih izbojevanih delavskih zmagah, o delavskem samoupravljanju in naši nadaljnji poti Titove in Kardeljeve Jugoslavije.

Sledil je bogat kulturni program, v katerem so sodelovali: ženski pevski zbor Jesenice, pihalni orkester Jeseniških železarjev, moški pevski zbor Vintgar z Blejske Dobrave in folklorna skupina društva upokojencev Javornik-Koroška Bela.

Po proslavi se je tja do večernih ur nadaljevalo veselo praznično vzdušje. Obiskovalce so v popoldanskih urah pozdravili tudi godbeniki iz Gorij, ki so zaigrali nekaj veselih koračnic, nekaj ubranih pa so zaigrali tudi skupaj z jeseniškimi godbeniki.

Za obiskovalce so pripravili tudi tekmovanje v streljanju z zračno puško, najboljšim pa je sindikat Železarne namenil knjižne nagrade. Člani TVD Partizan Blejska Dobrava pa so pripravili srečelov.

Ob zaključku velja vsekakor zapisati še naslednje. Od številnih obiskovalcev prazničnih Poljan smo lahko slišali več pohvalnih besed o letošnjem praznovanju, ki je bilo po dolgih letih ponovno organizirano na delavskih Poljanah. Organizator srečanja — konferenca osnovnih organizacij sindikata Železarne, je v zelo kratkem času naredil veliko, da je praznovanje lepo uspelo, morebitne pomanjkljivosti pa bodo brez dvoma vodilo za še boljšo organizacijo prihodnjega leta. Svoj delež so dodali Gradis — TOZD Jesenice in INTEGRAL — TOZD Potniški promet Jesenice, krajani Blejske Dobrave, delavci Železarne in drugi.

J. R.

riškega srečanja po skupščini bodo pripravili piknik ob odkritju spominske plošče kurirjem.

B. B.

»GORENJSKA OBLAČILA KRAJANOM«

Delo je temeljna sestavina življenja, pa se tega žal mnogokrat ne zavedamo. Velikokrat tarnamo, da ni pravega povezovanja med delovnimi organizacijami in krajevnimi skupnostmi, pravimo, da živimo drug mimo drugega, ne drug z drugim. Delavci temeljne organizacije Gorenjska oblačila — Konfekcija na Javorniku so zaorali ledino na tem področju.

V petek, 25. aprila, so v dvorani delavskega doma Julke in Albina Pičnika na Javorniku pripravili uspelo prisočno proslavo pod naslovom: »Gorenjska oblačila krajanom.« Dvorana je bila premajhna za vse, ki so hoteli sedeti in tako so pešter program in tudi lepo modno revijo mnogi spremljali kar stoje. Osnovna organizacija sindikata v tej temeljni organizaciji, kjer je med 264 zaposlenimi le osem moških in kjer vsa vodila, vodstvena in odgovorna dela opravljajo ženske, je bila pobudnik te proslave, iskanja stikov s krajevno skupnostjo, novih poti za povezavo življenja in dela.

V temeljni organizaciji je povprečna starost delavcev 32 let, lani pa so v prostorih na Javorniku, kamor so se preselili pred petimi leti, izdelali 140.000 oblek in kril, od tega 13.500 večernih in poročnih oblek. Nove prostore so zgradili z lastnimi sredstvi brez kreditov.

V kulturnem programu so na proslavi na Javorniku poleg delavk iz Gorenjskih oblačil, temeljne organizacije Konfekcija Jesenice, sodelovali še učenci osnovne šole Karavanških kurirjev NOB s Koroške Bele in vojaki s karavle s istim imenom, člani folklorne skupine kulturno umetniškega društva Jaka Rabič Dvoje-Mojstrana in instrumentalni trio Triglav.

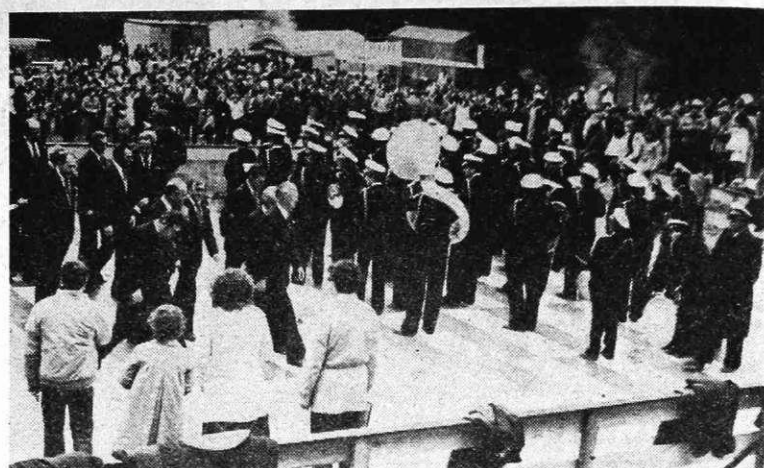
Po proslavi so pripravili še modno revijo, za katero so kreatorke Gorenjskih oblačil oblikovale oblačila po zadnji modi. V soboto dopoldne, so si številni občani pod strokovnim vodstvom ogledali proizvodne prostore Gorenjskih oblačil na Javorniku in nastajanje njihovih izdelkov, po katerih slovijo ne samo v domovini ampak tudi izven naših meja.

Zgledu te temeljne organizacije pri navezovanju stikov s krajevno skupnostjo bi lahko sledili tudi druge.

Rk

»Gorenjska oblačila krajanom« za 27. april in 1. maja (Foto B. Čušin)

Letošnje prvomajsko srečanje na Poljanah (Foto B. Blenkuš)

POKLONILI SMO SE ŽRTVAM V MAUTHAUSNU

V organizaciji komisije za bivše politične zapornike, internirance, izgnance in vojne ujetnike pri občinskem odboru ZZB NOV Jesenice, je v torek, 27. aprila, na dan Osvobodilne fronte 250 prebivalcev občine Jesenice obiskalo zloglasno taborišče Mathausen in se poklonilo spomenu žrtvam tega taborišča. Tja smo se ta dan ob petih jutraj odpeljali s petimi Kompasovimi avtobusi.

Po osmih urah vožnje smo se po cesti ob Donavi pripeljali na grič, od koder smo v daljavi zagledali iz sivozelenočrnega kamna zgrajeno taborišče z obzidjem in okroglimi stražnimi stolpi, podobno srednjeveški trdnjavi. Tu so umirali desettisoči Jugoslovanci, Čehov, Slovakov, Francozov, Italijanov, Madžarov, Bolgarov in drugih, katerim so po vojni postavili lepe spomenike. Na zahodni strani taborišča, kjer so spomeniki, se globoko spodaj z navpično steno dviga znani kamnolom mrtvaško temnega kamna, ki je večino internirancev zlomil, da so se stradani in izmučeni pod njegovo težo omahnili za zmeraj.

Ob spominskem obeležju v taborišču umrlih Jugoslovancev smo se vsi udeleženci poklonili njihovemu spo-

minu. Položili smo vence, krašjemu govoru pa je sledil kulturni program, ki so ga izvajali vokalni oktet in recitatorji iz Žirovnice. Vsem je bilo hudo pri srcih, za kar je poskrbela še narava. Prav takrat je s severozahoda prijadral velik črn oblak, ki je nosil s seboj leden hlad in dež. K sreči je najhuje šlo bolj severno in delno prizaneslo udeležencem, ki so vsi do konca vztrajali ob spomeniku.

Večina si je nato ogledala taborišče. Že ob pol štirih pa smo morali oditi, da bi se pravočasno vrnili na Jesenice.

Mathausen ob Donavi je živa priča nacističnih grozot druge svetovne vojne. To mučilnico narodov skrbno vzdržujejo kot spomin in opomin, da se takšne grozote ne bi več ponovile.

B. B.

Občani naše občine so se poklonili žrtvam v koncentracijskem taborišču Mathausen (Foto B. Blenkuš)

SOŽITJE ALI POŽRTJE?

V začetku aprila smo imeli po televiziji priložnost videti in slišati novo zasedbo popularnega ansambla Pepel in kri in v premoru med dvema popevcema se je njegov vodja Tadej Hrušovar mračno pošalil na račun naše prihodnosti, češ da leta 2000 Slovenci kot narod morda sploh ne bomo več obstajali. Ni bilo težko uganiti, kam pes tace moli; popularni Dejvi je imel prav gotovo v mislih naraščajoče število doseljencev iz drugih republik in pokrajin, ki je baje že preseglo mejo desetih odstotkov celotne populacije na ozemlju SR Slovenije. Na drugi strani pa nas Stane Saksida, direktor Sociološkega inštituta v Ljubljani, tolaži, naj se ne počutimo ogrožene zaradi južnjakov pri nas, češ da se bodo sčasoma tako in tako vsi asimilirali in postali Slovenci.

Obe, sicer skrajno nasprotujoči si mnenji, pa imata isti izvor: nacionalno nestrpnost, fašistoidno prepričanje, da sožitje ni mogoče, da dva naroda ne moreta živeti skupaj na istem ozemlju, ne da bi eden požrl drugega. Bojim se, da ima Miodrag Bulatović prav, ko nas zmerja z arijci. V dolgih stoletjih, ki smo jih preživeli pod germanskim jarom, smo sicer res znali ohraniti svoj jezik in narodno zavest, hkrati pa smo si zastrupili kri z okzorsko-nostjo in samovšečnostjo tirolskih purgarjev. Dokler se poprečni krajski Janez ne bo osvobodil predsodkov, da »Bosanci« odžirajo Slovence delovna mesta in stanovanja, da zaslужijo preveč denarja za premalo dela, da so nekulturni in podobno, bodo gesla o bratstvu in enotnosti le papirnate fraze v govorih političnih funkcionarjev.

Medtem ko se vztrajno zavzemamo za pravice naših manjšin v zamejstvu in smo italijanski in madžarski manjšini pri nas omogočili dvojezično šolanje in zagotovili druge manjšinske pravice, smo dali več desetstisočglavi armadi otrok delavcev z juga le eno samo samcato osnovno šolo s srbskim oz. hrvaškim učnim jezikom. Ali če se omejim samo na jeseniško občino: če so viri, iz katerih črpam, zanesljivi, je od 3500 šolobveznih otrok v občini vsaj 700 ali ena petina takih, ki jim je materin jezik srbski, hrvaški ali makedonski. Predlog Janeza Svovjška, naj bi na jeseniških osnovnih šolah ustanovili oddelke za dopolnilni pouk srbohrvaškega jezika, je ostal klic vpijočega v puščavi. Men-

da med starši teh otrok za take oddelke ni bilo dovolj zanimanja. Naredili so anketo, prešteli glasove in za prizadete je bil problem rešen. Ampak če pogledamo malo globlje, bomo spredeli, da se na tej točki pravi problem šele odpre. Želja po asimilaciji, po spojitvi z večinskim narodom? Že, že — ampak zakaj? Manjšinski narod, ki se ob večinskem počuti zares enakopravnega in enakovrednega, ne bo nikoli težil k asimilaciji. Manjšina se hoče asimilirati takrat, ko spozna, da je večina ne sprejme in se počuti manjvredno in onemogočeno, da bi dosegla še kaj več kot golo preživetje.

Več kot tisoč let smo vzdržali na tem koščku zemlje med Triglavom in Jadranom, vključeni med večje, močnejše in oblastne še sosedje, ki so si na naših tleh zidali mesta in gradove, nam grabili zemljo in ljudi; zdaj, ko smo si nazadnje le izborili lastno državo, ko imamo svojo jedrsko elektrarno, svoje trgovsko ladje, Cankarjev dom, dve univerzi... in nam dvesto tisoč delavcev iz bratskih republik in pokrajin postori vse tisto, kar nam smrdi delati, da se imamo medtem čas ukvarjati z neakadsko filozofijo in ekonomijo, da se lahko po pisarnah nacejamo s kavo, prebiramo Janez in Nedeljskega, poslušamo Moped show na Valu 202, se po službenih telefonih privatno pogovarjamo in zapravljamo delovni čas na brezplodnih sestankih; zdaj, ko smo vse to dosegli, se pojavi na televiziji neka ugasla estradna zvezda, se morbidno zareži v mikrofoni in se vpraša, če nas bo leta 2000 sploh še kaj.

Edo Torkar

TEKMOVANJE ZA CANKARJEVO NAGRADO 1982

Slavistično društvo Jesenice je letos že tretjič zapored organiziralo tekmovanje v znanju materniščine za Cankarjevo nagrado. Sedemnajstega aprila se je 44 mladih iz osnovnih in srednjih šol radovljanske in jeseniške občine zbralo v osnovni šoli Anton Tomaž Linhart v Radovljici. Vsi sodelujoči so pokazali dobro znanje jezika in poznavanje zahtevanih literarnih del. Zato so vsi prejeli priznanja. Na republiško tekmovanje za Cankarjevo nagrado, ki bo 5. junija v Kranju, bo šlo šest najbolje uvrščenih, in sicer:

Iz skupine prve stopnje — Andrejka Ilenič, OŠ Tone Čufar Jesenice, Zalka Mubi, OŠ A. T. Linhart Radovljica, Maja Bračič OŠ A. T. Linhart Radovljica.

Iz skupine druge stopnje — Jasna Volfand, Center srednjih šol Jesenice, Vesna Filipovič, Center srednjih šol Jesenice in Darja Sodja, Šola za zdravstvene delavce Jesenice.

Najboljše tri spise iz skupine prve stopnje v nadaljevanju tudi objavljamo.

JURČIČEVE KMEČKE UPOVEDENE OSEBE PRI ISKANJU SREČE

(PRVA IZ SKUPINE PRVE STOPNJE)

Noč se je zgrnila nad pokrajino, vse je tiho in mirno, le tu in tam se oglasi lajež tankosluhega psa. Kdaj pa kdaj se med oblaki pokaže luna in prodre v temno noč. Narava molči, le veter, kot gluhi stražar, veje od gozda med hišami. Kmet si nabira novih moči za naslednji žuljavi dan...

Nenadoma se v tiho noč zaslišijo pritajeni koraki. Le kdo kljub pozni uri še ni legel k počitku? Kdo si v samotni noči hladi srce in temne probleme, ki mu ležijo na duši? Je to malopridnež, razbojnik, obupanec?

Po pobožju počasi prihajata dve moški postavi, veliki, močni, mrko sključeni. Prvi je še mlad, drugi jih ima kakih štirideset na plečih, a mu hrbet že leze v dve gubi. Njuna obraza sta žalostna, besede tihe, pridružene.

»Vidiš, Domen, le midva svoje sreče ne moreva najti. Nezakonska otroka sva, s pankrti naju psujejo. Najini materi sta zaničevani, izkoristeni, a v najinih srcih sta svetnici. V današnjem svetu za naju ni bodočnosti, smeja biti le hlapca ali berača. A potrpi... novi Domni, Martinko Spaki se bodo rojevali. Iz naših žuljev, krvi, poštenosti, bo zrasel nov, lepši svet, kjer bodo tudi nezakonski otroci našli srečo, ki jim jo je že Bog namenil...«

Kako modre so tvoje besede, Martinek. Kdo ve, kaj vse bi postal, če bi živel v mojem času?

Razmišljam... Bi se potikal naokoli kot deseti brat, če bi te skupušni in lakomni oče drobnega otročička priznal za svojega? S svojim znanjem ter modrostjo bi koristil ljudem, za srečo se ti ne bi bilo treba tako pehati. Tvoja postelja bi ne bila strelja in tvoja hrana ne dobrot ali pravični strah vaščanov. Svoj kos kruha bi si rezal s pridnim delom na očetovem domu.

In ti, Domen... Danes bi tvoja mati Meta lahko spregovorila resnico. Ne bi ji je bilo potrebno zapirati v predal, da bi bil ti srečen, ko nje ne bi bilo. Bogati očetje, ki svojo »sramoto« zavijejo v plašč trpljenja nezakonskega otroka, bi svoje razvratno življenje morali prevzeti same...

Je bil v tej neumljivi igri usode sploh kdo srečen, je bil kdo srečen zaradi Domnove nesreče? In vendar sem prepričana, da bi ob spletu bolj človeških okoliščin tudi Domen lahko zaživel srečno.

...pa vzemite mene za zeta, oče sosedov, nikdar se ne boste kesali, do smrti...

Le kaj ti je padlo na um, Štefan, da si si upal spregovoriti kaj takega? Hudo si razburil Smrekarja s temi besedami. Kje pa si že videl, da bi sin zapitega in revnega očeta dobil za ženo hčer najbogatejšega kmeta v vasi? Roke si lahko odrgneš do kosti, tako garaš, v Smrekarjevih očeh boš vedno le sin berača... Ljudje imajo tvojo poštenost in pridnost za zgled, zanj si le sin zapitega sovaščana, ki nima ničesar... Kdo pa se meni za srečo, ki jo da ljubezen? Mar ni velika, bogata kmetija za vsakogar največja sreča?

A kaj je sedaj to? Konj stoji vprežen pred hišo, ob njej sedi Smrekar in pestuje lepega fantiča. In kdo je mladi mož v prazni obleki, ki je stopil k njima?

Kar ne morem verjeti! Smrekar daje Štefanu nasvete, kako naj kupuje na sejmu. Gledam, poslušam, se čudim in spoznam: Smrekarju je bila hčerina sreča najpomembnejša.

MARTINEK SPAK — DESETI BRAT

(DRUGA IZ SKUPINE PRVE STOPNJE)

»Punca, zaspi! Ura je že devet!«
»Saj bom! Samo še eno stran preberem!«

»Ampak reš — samo eno stran še!«

»Ja, ja...«

»Uh, pa ravno zdaj je morala priti. Ravno zdaj, ko je zgodba najbolj zanimiva. Mogoče ima pa danes hudir mlade, da se me taka smola drži.«

»A po hudirju sprašuješ? Kaj ti že nisem povedal, kako sem ga na pol presekal?«

»Seveda si! Sva že tukaj! Lahko noč! Dobro spi!«

»Stara baba iskrca, jedla sok iz piskrca! Juhuhuhu!...«

»O joj! Kdo si ti? Od kod si se vzel?«

»Vrabcem na strehi! Odpri mi vendar že to knjigo, da bom vsaj ven lahko zlezal!«

Počasi se pokaže najprej klobuk, potem velik privihan nos, pa še čevlji na rami.

»Martinek, si ti? Deseti brat?«

»Hudimana! Si me šele sedaj spoznala?«

»Ne jezi se, Martinek! Veš, mislila sem, da je Krjavelj! Toda čevlji na rami... Takoj sem vedela, kdo si. Zakaj pa pravzaprav ne obuješ čevljev?«

»V tvojem času bi se temu reklo, »stabilizacija«. V našem jeziku, pa

MARTINEK SPAK — DESETI BRAT

(TRETJA IZ SKUPINE PRVE STOPNJE)

Sedim v modernem tiskovnem središču. Slišim enakomerno polgasno šepetanje in udarjanje tipk. Proti meni prihaja urednik. Le kaj hoče?

»Poslušaj, napiši kak članek v zvezi z Desetim bratom. Saj veš, da ga bodo sedaj ponovno izdali, mi pravi ter jadrno odide.«

»Ah, kaj pa sedaj? Le kaj naj napišem?« premišljuje in grem na svež zrak. Da bi se mi misli zbistrile, sedem na klop v parku. Nenadoma se pred menoj v nejasnih obrisih pokaže kaj čuden možak, kakih petdeset let bi mu prisodila, čeprav mu hrbet že leze v dve gubi. Nosi suknjo iz debelega platna in stare, razcefrane hlače. O, tudi čevlje ima, a ne na nogah, temveč mu vise čez ramo.

Na okrogli glavi tiči klobuk s širokimi kraji. Njegovo lice je poraščeno in sive oči se komajda vidijo izpod dolgih las.

»Kaj nisi ti Martinek Spak?« ga zvedavo vprašam.

»Seveda, jaz sem, iz mesa in kosti!«

»Le kaj je sedaj to? Kolikor jaz vem, je Martinek že dolgo vrsto let pod zemljo.«

»Ta je pa bosa. Še sem živ in upam, da mi ne bodo še tako kmalu k pogrebu zvonili.«

Tedaj pa pomislim: »Kaj ne bi bilo krasno objaviti intervju s Spakom?« Upam, da bo prijel v to.

rad jo je imel, zato je vzela Štefana za moža.

Ob njuni sreči ostanem brez besed. Obrnem se k staremu sosedu, ki prihaja mimo in nekaj mrmra sam pri sebi. Njegovo mrmranje so tudi moje misli:

»Pa kako se zdaj vse rado ima in se ima!«

Sreča — opoteča! Jurčič, zdš se mi naiven, ko opisuje srečo ljudi le v ljubezni. Bolj ko premišljuje, bolj se mi zdi, da je sreč toliko, kolikor je misli v človeku. Beseda je kratka, komaj pet črk ima, njenih pomenov pa je ničkoliko, žal včasih tudi takih, da je moja sreča nekomu lahko tudi nesreča ali obratno...

Jutranja zarja prepodi temno noč in nit mojih misli se pretrga. Žaželim si le to, da bi bila moja in Jurčičeva sreča nekoč sreča vseh ljudi na kateremkoli koncu sveta.

Andrejka Ilenič
O.Š. Tone Čufar
Jesenice

Sprejem letošnje zvezne štafete mladosti na Jesenicah (Foto B. Čušin)

UČENCI CENTRA SREDNJIH ŠOL SO ŽE SEDMIČ TEKMOVALI ZA CANKARJEVO BRALNO ZNAČKO

Rada bi najprej povedala nekaj o branju na srednji šoli sploh. Z zanimanjem beremo novejšo literaturo, posebno zadnjih 20 let. A treba se je tudi sistematično seznaniti z domačo in evropsko — nekoliko celo tudi s svetovno literaturo. Zato imamo tako imenovano domače čtivo, po osem knjig na leto. K temu branju se moramo dostikrat tudi prisiliti, a obžalovali tega vloženega dela nismo še nikoli.

Radi pa imamo referate. To so naši govorni nastopi, ko v okviru načrta sami izbiramo dela, ki jih potem predstavimo razredu. Tu včasih kar tekmujejo med seboj, kdo bo bolj zanimiv. Nekatere referate pa opremimo tudi s primernimi glasbenimi vložki.

Bralna značka je izven učnega programa in se zanjo prijavijo učenci prostovoljno — pač tisti, ki radi berejo. Na naši šoli je bilo tekmovanje uvedeno pred sedmimi leti, torej pet let prej kot na ostalih srednjih šolah v Sloveniji. Program je vsako leto drugačen, le Cankarjeva dela so vedno prisotna, saj po njem značka nosi ime. Letos sta bila poleg Cankarja na programu še Levstik in Jurčič, katerih obletnice smo praznovali.

Zaradi velikega števila tekmovalcev poteka tekmovanje pisno, v obliki testov z 18 vprašanji, posebej za nižjo in višjo stopnjo. Nekatera vprašanja so bila lahka — za tiste, ki so dela res prebrali. Nekatera pa so bile zahtevnejša — kot oznaka značaje, prepoznavanje temeljnega avtorjevega sporočila, navedbe glavnih motivov in podobno.

Na tekmovanju so sodelovali učenci ekonomske šole, gimnazije in pedagoške gimnazije, skupno 138 tekmovalcev iz desetih razredov. Največ tekmovalcev je bilo prijavljenih v 1. b razredu, kar 26. Za njimi bistveno ne zaostajajo tekmovalci iz 1. a, bilo jih je 23. Nato sledi 2. e z 22 tekmovalci ter 2. c z 21 tekmovalci. V ostalih razredih jih je bilo manj.

POZDRAVILI SMO ŠTAFETO MLADOSTI

Učenci osnovne šole Karavanskih kurirjev NOB s Koroške Bele smo letošnjo štafeto mladosti najprej pozdravili v soboto, 24. aprila, v Završnici pri Milovanovičevem spomeniku. To je bila lokalna štafeta karavanskih kurirjev. Iz Završnice je nadaljevala pot po Karavankah, skozi Javorniški rovt in v ponedeljek, 26. aprila, smo jo sprejeli v parku talcev na Koroški Beli. Učenci naše šole so pripravili kulturni program, na katerem so tudi prebrali pozdravno pismo predsedstvu SFRJ.

Povedali smo, da se s pozdravi ponosno pridružujemo štafeti mladosti. Nam, mladincem in pionirjem, pomeni simbol brezmejnje ljubezni in vdanosti Titu in njegovemu zgodovinskemu delu. Obljubljamo, da bomo dosledno nadaljevali pot socializma, samoupravljanja, človekove sreče in miru — pot, ki smo jo izbrali, ko smo uresničevali stoletne

želje in težnje naših narodov in narodnosti ter interese delavstva.

Dan mladosti proslavljamo brez tovarša Tita, ljubljenega človeka, našega največjega sina, ki nas je učil ljubezni in nam jo tudi dajal. Ponosni smo, da živimo v Titovi Jugoslaviji in obljubljam, da bomo častno nadaljevali njegovo pot, pot bratstva in enotnosti, neodvisnosti in neuvrčenosti naše domovine.

Po končanem programu se je štafeta karavanskih kurirjev pridružila zvezni štafeti, ki so jo prinesli skozi naš kraj. Tudi mi smo se pridružili nosilec in jo varno predali jeseniškim vrstnikom.

Mojca Kobal
literarno-novinarski
krožek OŠ Karavanskih
kurirjev NOB Koroška Bela

ZA ULTRAZOČNO RENTGENSKO APARATURO SO DAROVALI

V mesecu aprilu so za nakup ULTRAZOČNE RENTGEN-SKE APARATURE v jeseniški bolnišnici darovali:

— po sklepu komisije za šport in rekreacijo pri izvršnem odboru konference osnovnih organizacij sindikata Železarne namesto venca za pokojnega Jožeta Jelovčana 1.500,00 din,

— Alojz Tišov, Jesenice, Mladinska 4, namesto cvetja na grob Karlu Poklškemu 500,00 din.

Doslej se je zbralo na posebnem računu 51.515,00 dinarjev. Pridružite se tudi vi in prispevek namesto vencev in cvetja na grob pokojnim ali namesto drugih volil, čestitk in podobno nakazite na žiro račun: SPLOŠNA BOLNICA JESENICE, štev.: 51530-603-31205 z navedbo namena nakazila.

Delavci Splošne bolnice Jesenice in uredništvo Železarja se vsem darovalcem zahvaljujejo za prispevke.

PARTIZANSKI OBRAZI BOŽIDARJA JAKCA V RADOVLJICI

V počastitev minulih praznikov so v galeriji Šivčeve hiše v Radovljici odprli razstavo Partizanski obrazi Božidarja Jakca, ki si jo lahko ogledate še do nedelje, 9. maja, vsak dan od 10. do 12. ure in od 16. do 18. ure. Za to priložnost je v ličnem katalogu umetnostna zgodovinarica Maruša Avguštin predstavila življenjsko in umetniško pot našega uglednega umetnika Božidarja Jakca z naslednjimi besedami:

Ime Božidarja Jakca je globoko zasidrano v kulturni zavesti Slovencev, poznajo in cenijo ga mnogi Jugoslovani, njegovo mesto v evropskem kulturnem prostoru pa zgovorno potrjuje dejstvo, da je v letošnjem letu Božidar Jakac kot prvi Jugoslovane postal redni član evropske akademije znanosti, umetnosti in književnosti. Poudariti moramo vsaj še poznavanje slikarjeve umetnosti v ZDA, saj je po njegovih ameriških potovanjih ostalo samo v Clevelandu preko 90 njegovih del.

O življenju in delu Božidarja Jakca so pisali najuglednejši slovenski umetnostni zgodovinarji (Vojislav Mole, France Stele, Karel Dobida, Stane Mikuž, Luc Menaše itd.), umetnikova bibliografija razpolaga z več kot 1000 kritikami, zapisi in članki o njegovi izjemno bogati in pestri umetniški, pedagoški, kulturno-politični in ostali dejavnosti, film in televizija sta mu posvetila več oddaj.

Jakčev opus je skoraj nepreštev. V dobrih šestih desetletjih njegovega umetniškega ustvarjanja je nastalo tisoče risb in skic, grafik in slik v najrazličnejših tehnikah, ilustracije, ex librisi, osnutki za znamke, gledališke scene itd. Tudi fotoaparati in filmska kamera sodita kot skicirka med stalna Jakčeva spremljevalca.

Jakčeva življenjska pot vodi od njegovega rojstva leta 1899 v Novem mestu, osnovne šole (1905) in gimnazije v Novem mestu (1909) in Idriji (1913) k odločno zastavljenemu cilju postati slikar. Iz leta 1913 imamo njegov prvi portret prijatelja Mirana Jarca, iz leta 1915 najstarejši ohranjeni avtoportret, leta 1918 se predstavi z dvema risbama iz skicirke, ki mu ju je oddal Rihard Jakopič na razstavi v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani. Z dvajsetimi leti je njegov umetniški lik začrtan.

Po zlomu Avstro-ogrske monarhije gre Jakčeva pot hitro navzgor. Rihard Jakopič ocenjuje njegova dela. Poleg drugih slik, med katerimi ima posebno mesto Novo mesto, se vrstijo portreti in avtoportreti. Leta 1919 se odpravi s priporočili slikarjev, predvsem pa z lastnimi deli na likovno akademijo v Prago. Akademijo s specialko za grafiko konča z odličnim uspehom in posebno pohvalo profesorskega kolegija leta 1923 in ima kot najboljši učenec razstavo v nekdanji Rudolfski palači, za katero požanje odlične kritike. Praško obdobje predstavlja najbolj razgibano, umetniško najbolj impulzivno slikarjevo obdobje. V tem času se Jakac razvija v odličnega slikarja in grafika. Iz leta 1923 izvira prva slovenska originalna grafična mapa z Jakčevimi lesorezi h Gradnikovim pesniški zbirki Pisma. Tudi oljni portret skladatelja in slikarjevega prijatelja Heralda Saeveruda, ki je

eden najboljših Jakčevih portretov, sodi v to obdobje.

Vrnitev v domovino leta 1923 pomeni veliko prelomnico v umetniškem življenju in delu. Leta 1924 sprejme službo ilustratorja lesorezca pri Jutru, kjer z muklo vztraja sedem mesecev. Iz tega obdobja poznamo poleg drugih del 77 avtoportretov! V službi na II. državnim gimnaziji na Poljanah poučuje dve leti in pol. Tu so njegovi učenci med drugimi Ivan Sedej, Marij Pregelj, Zdenko Kalin, Stane Mikuž. Leta 1926 postane svobodni umetnik. Potuje po Evropi, Afriki in Ameriki (1929–31) in neumorno slika, fotografira, snema in razstavlja. Grafika stopi v tem času v ozadje.

Druga svetovna vojna najde slikarja v Ljubljani z ženo Tatjano, nečakom Janezkom in očetom, ki je od leta 1937 do svoje smrti 1942 živel kot težak invalid pri sinu Božidarju. Mati mu je umrla leta 1937. V tem obdobju se slikar spet intenzivneje opremlja grafiki. Ob skupnem nastopu Rika Debenjaka, Božidarja Jakca in Franceta Miheliča decembra 1941 v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani ugotavlja kritika umetniško prepričljivost Jakčevih pastelov in sintezo v njegovem ustvarjanju.

Leta 1943, kmalu po očetovi smrti, odide Jakac s svojo ženo Tatjano v partizane in začne svojo veliko likovno kroniko zgodovinskega obdobja. Slika dogajanja in člane vrhovnega štaba v Kočevskem Rogu, zbor poslancev slovenskega naroda v Kočevju, na poti na II. zasedanje AVNOJ v Jajce izdela okoli 150 skic in risb. V tem času nastane portret tovariša Tita, ki ga do konca vojne slikar nosi s seboj v torbi in na ta način ohrani edini maršalov umetniški portret iz vojnega obdobja. Po vrnitvi z avnojske poti je Jakac eden od sklicateljev I. kongresa slovenskih kulturnih delavcev v Semiču; na ustanovni skupščini Slovenskega umetniškega kluba v Semiču postane na Kidričev predlog njegov predsednik. Jakac je med vodilnimi osebnostmi, ki leta 1944 vodijo priprave za ustanovitev Akademije likovnih umetnosti, Društva slovenskih likovnih umetnikov in Umetniške zadruge po vojni v Ljubljani. Konec leta 1944, oz. v začetku leta 1945 pripravi v Črnomlju I. skupinsko razstavo partizanskih umetnikov. V tem času se slikar posveti izdelavi velikega niza portretov v visoki jedkanici, ki jo je pri nas vpeljal prav Božidar Jakac in jo razvil do redke izbrusnosti. Boris Kidrič je dal slikarju pobudo za grafično mapo in predlagal seznam borcev, ki naj bi jih upodobil. Tako je nastala zbirka petdesetih pomembnih udeležencev NOB in mladih partizanov. Grafična mapa, ki je predmet naše razstave, je dočkala rojstvo ob 30. obletnici osvoboditve. Zbirki grafik ki so zvečine nastale v letu 1944, sta dodani dve kasnejši jedkanici: maršal Tito in narodni heroj Binčec.

Po vojni ima Božidar Jakac velike kulturne in politične zadolžitve: pripravi razstavo slovenskih umetnikov partizanov v Ljubljani in Zagrebu (julij/avgust 1945), spominsko razstavo Umetniki, padli za svobodo v Ljubljani (1945), sodeluje na 3. zasedanju AVNOJ v Beogradu. 27. oktobra 1945 je z dekretom ljudske oblasti ustanovljena slovenska likovna akademija (ALU) v Ljubljani, Jakac postane eden njenih rednih profesorjev in njen predstojnik. Leta 1946 se je slikar skupaj s 55 umetniki iz vse Jugoslavije udeležil ekscurzije po Bosni, Hercegovini in Črni gori in se vrnil s številnimi upodobitvami krajev, kjer so potekali boji med 4. in 5. sovražnikovo ofenzivo. 1946. postane republiški poslanec. Decembra 1946 drugi portret Tita v Beogradu. V teh letih izpopolnjuje Jakac svoj predvojni in medvojni

načrt portretov znamenitih Slovencev, pojavijo se avtoportreti.

V razgiban čas slikarjevih velikih javnih zadolžitve in potovanj sodi nov razcvet njegove umetniške grafike, ki se navezuje na njegovo mladostno obdobje. Od Jakčevih znamk, ki sodijo pretežno v 60. in 70. leta in so bile med najuspešnejše objavljene v svetovnem tisku, omenjamo v zvezi s Čebelarškim muzejem značko z likom čebelarja Antona Janše (1734–1773) iz leta 1973.

Leta 1961, ko Jakac na lastno željo stopi v pokoj, rodi njegovo pedagoško in likovno organizacijsko delo že vidne sadove, njegova zamisel o mednarodnih grafičnih razstavah v Ljubljani je uresničena (1955), slovensko glavno mesto postaja mednarodni grafični center. Upokojitev razume slikar kot možnost za še intenzivnejše umetniško ustvarjanje in za študijska potovanja. Leta 1966 Jakac tretjič portretira Tita, tokrat na otoku Vangi na Brionih. Po odličnih risbah en face in v profilu se v letu 1967 pojavijo znamke s Titovim likom.

Od leta 1969 do 1974 se vrstijo po slovenskih in jugoslovanskih mestih retrospektivne in tematske razstave Jakčevih del. Leta 1971 doživi retrospektivno razstavo grafike v Moskvi, leta 1974 je v novoustanovljeni galeriji Božidar Jakac v Kostanjevici na Krki odprta stalna zbirka avtorjevih slikarskih in grafičnih del. Slikarjevo 80-letnico spremlja vrsta likovnih prireditve, med njimi razstava v Moderni galeriji v Ljubljani, v Kostanjevici na Krki, otvoritev stalne zbirke Jakčevih del iz obdobja NOB v Muzeju NOB v Novem mestu itd. Kaže, da mojster ureja in deli svoj ogromni opus, vendar ves čas nastajajo tudi nova dela. Kako neumorna je slikarjeva ustvarjalnost, nam dokazuje letošnja velika razstava njegovih portretov kulturnih delavcev v Mestni galeriji v Ljubljani, na kateri je kar precej portretov iz najnovejšega obdobja.

Celotno Jakčevo delo odlikuje izredna tehnična dovršenost, rahla idealizacija motiva, zunanja podobnost in psihična karakteristika upodobljenca. Najbližji mu je portret, največjo oblikovno doganost pa je unetnik dosegel v grafiki.

Grafična mapa Partizanski obrazi, s katero se srečujemo na razstavi, predstavlja le majhen del njegove umetniške produkcije, pomeni pa kulturno-zgodovinsko in umetniško zelo dragocen dokument Jakčeve izredno bogate partizanske likovne ustvarjalnosti.

Prostor nam ne dopušča navedbe vseh nagrad, odlikovanj, razstav in častnih naslovov, ki jih je mojster prejel doma in v tujini. Tri nagrade je prejel že pred vojno (1925 v Parizu, 1931 dve v Clevelandu). Od leta 1947 se nizajo nagrade, odlikovanja, priznanja in imenovanja. Jakac prejme štiri Prešernove nagrade (1947, 1948, 1949, 1980), trikrat je rektor Akademije likovnih umetnosti (1947, 1949, 1959), leta 1948 prejme nagrado komiteja za kulturo in prosveto FLRJ za pedagoško delo, 1949. leta prvo nagrado zvezne vlade za grafiko, Trdinovo nagrado (1956), nagrado AVNOJ (1967 za življenjsko delo), orden zaslug za narod z zlato zvezdo (1968), zlato medaljo norveškega grafičnega bienala Frederikstads Bibliotek (1974), orden jugoslovanske zastave z lentjo (1979 ob 80-letnici rojstva) itd. Jakac je član SAZU in dopisni član večine jugoslovanskih akademij znanosti in umetnosti, »Accademico onorario« Akademie Fiorentine delle Arti del Disegno v Firenci, član evropske akademije znanosti, umetnosti in književnosti, častni meščan Novega mesta, Kostanjevice itd. Katalog Mestne galerije v Ljubljani iz leta 1982 navaja mojstrovih 166 samostojnih razstav in 62 nagrad in priznanj.

Jakčeva dela hranijo v številnih javnih in privatnih zbirkah v Sloveniji, Jugoslaviji, Evropi, Ameriki in na Kitajskem.

Kipar Slavko Ferkolj, ki te dni razstavlja svoja dela v delavskem domu na Jesenicah, v razgovoru s pesnikom Valentinom Cundričem (Foto B. Blenkuš)

Prvomajska budnica na Jesenicah (Foto I. Kučina)

PLESNI VENČEK

Zadnja dva tedna je v osnovni šoli Prežihov Voranc precej živahno, kajti vse polno je proslav, tekmovanj, prireditev itd. V petek, 23. aprila, ob 16. uri popoldan je bil tudi plesni venček. Za to tekmovanje, ki upamo, da bo postalo tradicionalno, je lansko leto dal idejo tovariš Homan in vse skupaj se je godilo v osnovni šoli Tone Čufar. Letos je bilo že drugič.

Na plesnem venčku so sodelovali učenci iz osnovne šole Tone Čufar, O. Š. Karavanskih kurirjev NOB iz Koroške Bele, O. Š. Gorenjskega odreda iz Zirovnice in O. Š. Prežihov Voranc. Plesne pare sta pripravljali in tudi dobro pripravila tovariša Homan in Barišec. Z njimi sta se trudila že od začetka tega šolskega leta. Pravzaprav je bil to nekakšen šolski plesni tečaj za vse učence, potem pa je učitelj izbral najboljše plesalce in jih še posebej pripravljaj za to tekmovanje.

Mnenja publike in sodnikov so bila sicer zelo različna, a o razvrstitvi nastopajočih so sodniki odločili takole: Par, ki je osvojil prvo mesto in zlato kolajno, je bil iz osnovne šole Karavanskih kurirjev NOB iz Koroške Bele. Drugouvrščen par je bil iz O. Š. Tone Čufar in je na lanskoletnem tekmovanju osvojil prvo mesto. Tretje mesto pa sta zasedla plesalca iz O. Š. Prežihov Voranc. O. Š. Karavanskih kurirjev NOB iz Koroške Bele je bil podeljen tudi prehodni pokal, prav tako pa so vsi ostali nastopajoči prejeli priznanja in značke.

V programu sta sodelovala tudi kitarista Sotlar in Rodi, ki sta popestrila odmor, ki je bil namenjen počitku plesalcev. Zaigrala in zapela sta nekaj pesmi, legendarnih Beatlov. Za prijetno vzdušje pa je poskrbela še skupinica za izrazni ples pod vodstvom tovarišice Alenke Bartljeve in folklorna skupinica, ki jo je pripravila tovarišica Greta Samar. V skupinicah so sodelovali dečki in deklice iz celodnevne osnovne šole.

Po končanem tekmovanju je ravnateljica šole, Seršenova, povabila vse nastopajoče na prigrizek ter se jim zahvalila in čestitala za ves trud, ki so ga vložili v ples. Vsi gledalci so bili po vsem tem povabljeni tudi na ples.

Organizator prireditve, ki je bila v šolski telovadnici, je bila osnovna organizacija ZSMS osnovne šole Prežihov Voranc, z mentorico tovarišico Romano Kranjc na čelu.

Alba Korošec
O. Š. Prežihov Voranc
Jesenice

ŠOPEK ZA DELAVSKI PRAZNIK

Spletel ga je za prebivalce krajevnega skupnosti Zirovnica moški vokalni oktet pod vodstvom Marjana Jemca. Oktet je 24. aprila praznoval tudi 20-letnico svojega izredno plodnega dela. Kako ubrano in iz sreca so zapeli Zdravljico, Počiva jezero, Partizansko izpoved, Bore, Sedem si rož in še in še.

Nepozabno in nežno so nastopile tudi pevke iz ženskega zbora Jesenic kot septet. Zapele so: Vsi so prihajali, Pa ta jutranja zarja, Rož, Podjuna, Zila in tako naprej. Lepo sta zapeli Helena Vidmar in Melita Jelen Glejte že sonce zahaja in Goreči ogenj. Vidmarjeva je obe pesmi spremljala tudi na citre.

Tudi nastop mladih plesalcev iz Uke v Kanalski dolini (Italija) je bil izredno prisrčen. Kako neki najdejo ti mladi in drobni fantiči in deklički toliko časa in moči, da vse to naštudirajo! Skupino vodi Rudi Vidmar z Jesenic, spremlja pa jo trio Stanko Sekardi.

O 27. aprilu in 1. maju je govoril predsednik SZDL tov. Benedik, spretno pa je ves program vodil V Beguš.

Zadnja pesem tega izredno uspelega večera je bila B. Ipavca Bodi zdrava domovina, a zdi se mi, da je kar nekam otožno izvenela. Res imamo v tej naši dragi domovini polno svobode in mnogo najrazličnejših možnosti. Eni so po sobotnem delu na vrtu ali na njivi čakali v domači sobici na popevke Evrovizije, drugi so odšli spet na najrazličnejše izlete in podobno, tako so prišli na slovesnost le največji ljubitelji naših pesmi in plesov.

Vsem, ki niste videli šopka, spletenega za delovne ljudi zirovniških vasi, je lahko žal. Mogoče vam bi bil šopek ali pa samo kak droben cvet tega šopka drag spomin na pomlad 1982.

M. S.

DOLIKOVCI V APRILU

Medtem ko v organizaciji likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice že drugi mesec poteka likovna šola, ki jo vodi akademski slikar Jaka Torcar ob asistenci likovnega pedagoga Jožeta Dakskoflerja, člani kluba marljivo delajo in se s svojimi slikarskimi stvaritvami predstavljajo v različnih krajih Gorenjske.

V mesecu aprilu je svoje slike deset dni razstavljal v LIP Bled TOZD Rečica član likovnega kluba DOLIK Rudolf ARH. Janez AMBROŽIČ je s petimi slikami sodeloval na razstavi ob krajevnem prazniku na Bohinjski Beli, France DOLINŠEK pa je svojih štirinajst barvnih grafik z motivi iz Železarne preselil iz Škofje Loke v tovarno ISKRA v Železnikih. Poročali smo že, da se je v tem času prvič s samostojno slikarsko razstavo predstavil v Kompasu v Kranjski gori tudi član DOLIKA France BERCE.

Za mesec junij pripravljata skupno razstavo svojih slik člana DOLIK Tine MARKEŽ in Pavle LUŽNIK, ki se bosta predstavila v Radovljici. Samostojno razstavo slik na Jesenicah pa pripravlja tudi Branko ČUŠIN.

PIONIRJI KINOAMATERJI SO TEKMOVALI

Konec aprila je bilo na Koroški Beli občinsko tekmovanje pionirjev-kinoamaterjev v okviru občinskega srečanja mladih tehnikov. Organizator srečanja je bila Zveza organizacij za tehnično kulturo Jesenice, izvajalci pa posamezni klubi. Tako sta tekmovanje mladih kinoamaterjev prevzela jeseniška filmska skupina Odeon in kino krožek osnovne šole Karavanskih kurirjev NOB Koroška Bela.

Tekmovanja pionirjev – kinoamaterjev so se udeležili samo člani krožka osnovne šole Karavanskih kurirjev NOB s Koroške Bele. Filme so posneli učenci na aktualno temo »Naša šola«. Vsak član krožka je imel na voljo eno uro snemanja, na filmski trak pa so posneli osnovno šolo na Koroški Beli. Ko so filmi prišli za razvijanja, so jih obdelali na montažni mizi. V sredo, 28. aprila, so si filmske izdelke svojih vrstnikov ogledali učenci šole. Filme si je ogledala tudi žirija in najboljšo oceno si je za film zaslužil Vito Pod-

lipnik, ki je film o svoji šoli posnel tehnično in vsebinsko kvalitetno. Vito Podlipnik se bo tako udeležil tudi republiškega srečanja mladih tehnikov, ki bo 15. maja v Kranju.

Člani kino krožka osnovne šole Karavanskih kurirjev NOB Koroška Bela so kolektivno posneli tudi film na razpisano republiško temo o energetiki, filmu pa so dali naslov »Nekoč ni bilo tako«. S tem filmom bodo učenci s Koroške Bele sodelovali na letošnjem republiškem srečanju mladih tehnikov v Kranju.

A. Kerštan

Pregled novih knjig za obdobje marec-april bom tokrat začel z izvirnimi deli. Dobili smo sedem knjig domačih avtorjev, skoraj vse so tako ali drugače usmerjene v preteklost. S tem pa še ni rečeno, da niso zanimive. Tu je, na primer, pesniška zbirka partizanskega duhovnika L. Zabkarja. Njegov **Brevir** v travi je po preprosti izpovednosti v sorodu z ljudsko poezijo, ki je nastajala med NOB. Še eno pesniško zbirko imam na seznamu – to so **Zrcala**, izbrano pesniško delo Stana Kosovela. (Stano je bil starejši brat Srečka Kosovela.)

Zdaj pa izvirna domača proza. **Kanček sreče** F. Prajsa je nekakšna moderna ljudska povest. Avtor sicer ni znan, pred nekaj tedni je, če se ne motim, objavil v Delu polemichen zapis o težavah slovenskega knjigotštva. Krivdo za te težave je, kolikor se spominim, naprtil avtorjem, ki da premalo upoštevajo želje občinstva. V tej povesti lahko nemara vidimo zgled, ki naj nam pokaže, kako je treba danes pisati za ljudstvo. – Anton Ingolič to ve že več kot petdeset let; zdaj je objavil svoje spomine na dijaška in študentska leta v knjigi z naslovom **Nemir mladostnika**. Zaradi neposrednosti, brezobzirne odkritosti in, kot vse kaže, zanesljivega spomina, delo učinkuje prej kot izpoved.

K. Snojovem **Gavžen hribu** – romanu, ki govori o tem, kako so se krvava vojna doživljala vtisnila v otroško dušo – je napisal spremno besedo Bojan Štih. Štihova ocena te knjige je malodane slavošpev. To malce preseneča, če pomislimo, da Štih sicer hvali Toneta Partljiča: **Gavžen hrib** je namreč – ne tako kot Partljičeve ljudske igre – proza za izbrance. Mislim, da jih bo bolj malo, ki se bodo prebili skozi to nadrealistično podobo vojne – tako nekako označuje knjigo B. Štih.

Osamelci Jožeta Felca so napol spomini, napol literatura. Avtor je psihiatr, v knjigi govori o svojih pacientih in o moralnih dilemah svojega poklica. – In zdaj edina med novimi slovenskimi knjigami, ki ne zbuja vtisa, da je »zavezana preteklosti«: **Izbrani aforizmi** Žarka Petana.

Prevodnih knjig je izšlo več, zato bom moral z njimi opraviti bolj na kratko. Med resnejšimi romani bi omenil P. Modiana **Vilo Bolest**, J. Rotha **Radetskijevo koračnico** in zakoncev Blair **Zbogom, reka Kwai**, – razen tega pa še dvojce del iz tretjega sveta: **Družino** maorskega pisatelja W. Ihimaera in **Pokol v vasi** Virijamu Angolca W. Sassina.

Z AVTOBUSOM PO SLOVENIJI

»Jutri bomo šli na ekskurzijo. Zborna mesto je pred gimnazijo. Odhod ob 6.30.« se je oglasilo iz šolskega zvočnika. Naslednji dan smo se natrpali v avtobuse in takoj začeli s programom, ki ga je pripravila tovarišica za zemljepis.

Ta se je odvijal počasi, saj so šoferji morali prevoziti precej kilometrov, predno smo prišli v kraj, ki smo si ga hoteli ogledati. Med vožnjo smo poslušali popevke in uživali v prijetni vožnji. Včasih nas je iz zasanjanosti zbudila tovarišica in nam povedala kako zanimivo, ki je sami morda ne bi nikoli opazili.

Vožnja je kar prehitro minevala in že smo bili v Kranju, ki je središče Gorenjske. Tu se stekata Sava in Kokra. Malo naprej od Kranja se razprostira v širokem pasu Sorsko polje. Na njem je nekaj kmetij, večina pa so njive. Severno od njega se dviga Skofjeloško hribovje, ki je starejše od naših Alp in je iz karbona. Pot nas je vodila tudi skozi majhna naselja, kakor je Zabnica, ki ima le nekaj hiš.

Drugi večji kraj, ki smo ga podrobneje razčlenili, je bila Skofja Loka. Kot vemo, je to staro naselje, vendar se postopoma modernizira, saj rastejo tam novi bloki, pa tudi novejša in modernejša hiše. Loka ima zelo ozke ulice, tako, da smo z avtobusom komaj prišli skozi. Peljali smo se tudi mimo Poljan, ki so nam dale kar precej pomembnih mož. Eden takih je tudi pisatelj Ivan Tavčar.

Naslednja vas je bila Trebija. Je majhna, vendar pomembna, saj ima vse značilnosti razvitega naselja. Skoznje pelje ovinkasta cesta, ki se nadaljuje vse do Fužin. To je ozka dolina, po kateri pelje ovinkasta cesta. Ta vodi čez preval v vas Kladje. Videli smo še posamezne zaplate snega, ki jih še ni vzelo pomladansko sonce. Potem je tu že Sovodenj, vas, kjer se stikajo potoki Podjelovščica, Podosojnica in Javorščica v Sovodenjsko. Pokrajina je zelo slikovita. Hiše stojijo na nemogočih mestih, saj ravnega sveta skoraj ni. Čez Kladje smo prispeli po serpentinasti cesti v mestce Cerkno. Tu so strma pobočja, zato

Založbe morajo slejkoprej misliti tudi na poslovni uspeh, oziroma, kot sem prej napisal, na želje bralcev, – vsak mesec izide vsaj po eno izrazito komercialno delo. Taka »knjiga meseca« bo tokrat najbrž **Ljubezen na otoku** ameriškega pisatelja C. Willingham. Če sem prav presodil, vsebuje ta roman pustolovske in erotične prvine, oziroma je z njimi kar nabit. Morda bi lahko k lažji literaturi prštel tudi **Princeso Daisy** pisateljice J. Krantz in avtobiografijo Sandre Parette, ki je izšla z naslovom **Odmev tvojega glasu**.

Seznam najnovejših domačih knjig sem zdaj izčrpal. V tem obdobju pa smo kupili tudi nekaj knjig v srbohrvaščini, – večinoma same žepne izdaje. Na primer iz zbirke Fest romani (tako se imenuje zbirka, v kateri objavljajo romane, ki so služili kot literarna predloga uspešnicam na beograjskem Festu): **Serpico**, **Papirnat mesec**, **Slamnat psi**, **Modri vojak**. (Navajam kar slovenske naslove, saj se boste po le-teh lažje spomnili filmov.) – Za ljubitelje znanstvene fantastike smo kupili nekaj te literature v srbohrvaščini: **Smrt Megalopolisa**, **Logor koncentracije**, **Čovek naopako**, **Ljubavnici**, **Leva roka tame**, **Više nego ljudski**, **Horde s planeta Ido**.

Precej je bralcev, ki nestrno čakajo na nove izdaje zbirke **Erotikon**. Zdaj si bodo lahko spodobili

markiza de Sada **120 dana Sodome**, kratki roman **Sestra Monika** (ki ga pripisujejo E. T. A. Hoffmannu) in knjigo **Englez u zatvo-renom dvorcu** A. P. de Mandiarguesa. Takorekoč v isti sapi z Erotikonom pa bom omenil še to, da smo kupili nekaj knjig H. Millerja (čigar **Rakov povratnik** naši bralci poznajo) v srbohrvaščini: poleg trilogije, v katero sodi **Rakov povratnik** še trilogijo **Ružičasto raspeče**.

Zbirke, ki izhajajo v bratskih republikah, imajo nasploh zelo zgovorne naslove. Vzemimo, na primer, zbirki zagrebških založb **Hit** in **Bestseller** – ti dve sta pri nas precej znani. V eni od teh je zdaj izšel Kaporjev ljubezenski roman **Una**, v drugi pa medicinska fantastika **Izmijenjena stanja** (avtor je slavni pisec TV iger Paddy Chayefski).

Je že tako – mnogi bralci so tako pridni, da se ne morejo zadovoljiti samo s tem, kar izide v slovenščini: preberejo namreč več, kot pri nas izide. Tem seveda lahko ponudimo knjige v srbohrvaščini. Zanje bom tu navedel še nekaj naslovov:

M. Marien: **Likovi sa krme**; P. Handke: **Živjeti bez poezije**; G. Garcia Marquez: **Neverovatna i tužna istorija...**; Z. Majdak: **Pazi, tako da ostanem nevinna**; G. Greene: **Doktor Fišer od Ženeve**.

Marko Hudnik

DU JAVORNIK – KOROŠKA BELA BO DOMAČIN DEVETE REVIEJE PEVSKIH ZBOROV DRUŠTEV UPOKOJENCEV GORENJSKE

Pod gornjim naslovom smo v mesecu marcu predstavili sedem pevskih zborov, ki bodo sodelovali na deveti reviji pevskih zborov društev upokojencev Gorenjske, ki bo v domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku.

Moški pevski zbor **DU Javornik-Koroška Bela** je bil ustanovljen 20. aprila 1963. Zbor je imel 22 pevcev, lahko rečemo še razmeroma mladih upokojencev, od ustanovitve do maja 1970 pa ga je vodil zborovodja Cene Ambrožič. Za njim je zbor prevzel Jaka Veber, ki ga vodi še danes. S starostjo pevcev je zbor tudi številčno manjši in danes v njem poje osem do devet pevcev. Kljub starosti še vedno enkrat tedensko vadijo, nastopajo na vseh prireditvah **DU Javornik-Koroška Bela**, zelo zvesto pa pospremijo na poslednji poti vsakega člana društva ali njegove svojce. Zbor se je zelo trudil, da bi že pred leti številčno in

glasovno okrepil svoj sestav, toda brez posebnih uspehov.

Ženski pevski zbor Društva upokojencev Javornik - Koroška Bela je po obstoju najmlajši, ki bo nastopal na deveti reviji pevskih zborov **DU Gorenjske**. Zbor je začel vaditi šele v letošnjem letu. Trenutno ima 18 pevkv, ki zelo pridno vadijo in se pripravljajo na svoj prvi nastop na reviji pod vodstvom Brede Prašnikar.

Moški pevski zbor DU Kranj je bil ustanovljen leta 1963 in ima 20 pevcev. Zbor nastopa samostojno, na raznih skupnih koncertih ali prireditvah, udeležuje se taborov v Šentvidu, deluje pa tudi v zamejstvu – v Avstriji in Italiji. Nastopa tudi na vseh proslavah ter na komemoracijah in pogrebih. Najbolj se pevci spominjajo nastopa 1. maja 1973 na Brdu pri tovaršu Titu. Zbor vodi neutrudljivi zborovodja Tone Marolt.

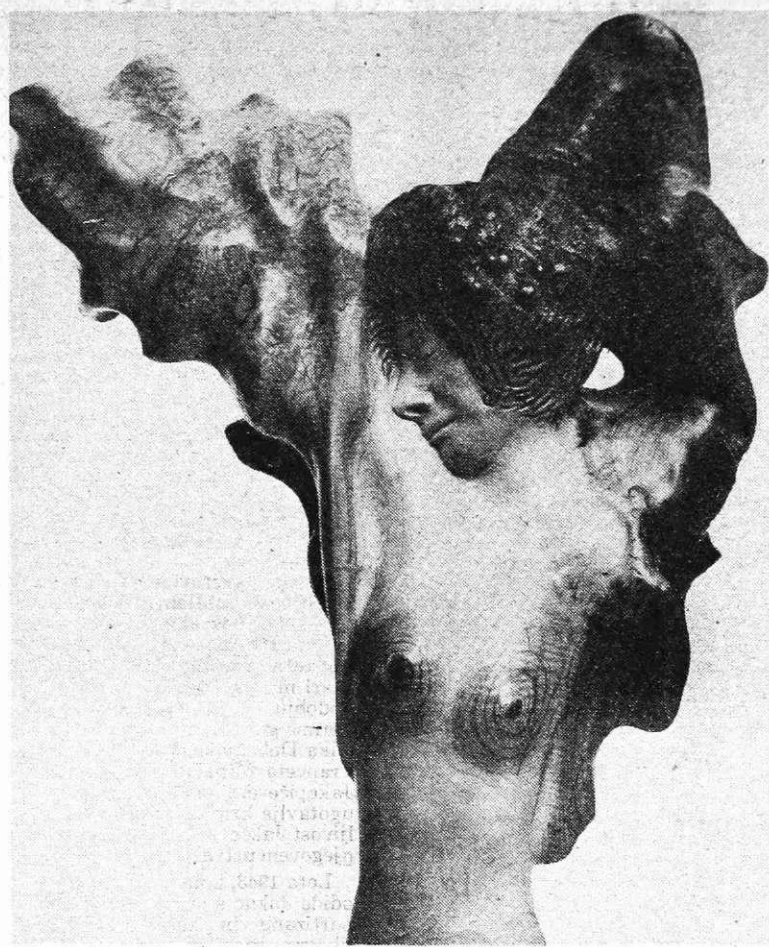
Ženski pevski zbor DU Domžale, ki ga vodi Stane Habe, šteje 33 članic, ki z veseljem obiskujejo vaje dvakrat tedensko. Zbor je bil ustanovljen na podbudo predsednika **DU Domžale** Ivana Radenška. Doslej je imel že dva samostojna koncerta, sicer pa nastopa na domačih prireditvah, na občinskih in medobčinskih revijah in na pevskem taboru v Šentvidu.

Moški pevski zbor DU Janez Cerar Domžale deluje že od leta 1960. Že 18 let ga vodi Stane Habe, ravnatelj Glasbene šole v Domžalah. V domačem kraju se zbor zelo aktivno vključuje v celotno kulturno življenje in nastopa na vseh večjih prireditvah in proslavah. Skupno pa nastopa tudi z raznimi prijateljskimi pevskimi zbori. Vsako leto se predstavi in na občinski reviji, na gorenjski reviji pevskih zborov **DU** in na šentvidskem taboru. Za svoje delovanje je zbor prejel tudi najvišje občinsko priznanje – Kersnikovo plaketo.

Moški pevski zbor DU Jesenice deluje neprekinjeno že 21 let. V oktobru lani je praznoval 20-letnico svojega delovanja in takrat je imel tudi samostojen slavnostni koncert. Zbor je bil ustanovljen na pobudo nekaterih upokojencev – pevcev. Ob ustanovitvi je imel le deset pevcev, od katerih jih nekaj še danes prepeva v tem zboru. Zbor nastopa na prireditvah v domu upokojencev, v krajevni skupnosti, v občini Jesenice in v drugih občinah Gorenjske, na regijskih in republiških srečanjih pevskih zborov društev upokojencev, udeležuje se tudi vsakoletnega pevskega tabora v Šentvidu pri Stični, letos se ga bo udeležil že osmič.

Prvi zborovodja je bil pokojni Polde Ulaga, ki je zbor vodil šest let, za njim ga je prevzel tudi že pokojni zborovodja Janez Ponikvar, ki je vodil zbor 14 let. Sedanji zborovodja je Jože Kelvšar.

Stane Torkar

Z razstave Slavka Ferkolja, ki te dni razstavlja v Delavskem domu na Jesenicah

NEVOŠČLJIVOST – PROSTI SESTAVKI

Če bi nevoščljivost gorela, ne bi bilo treba drv.

(slovenski pregovor)

UČNA URA SPOZNAVANJA SEBE

Rak človeške družbe je zavist: Zavistneži kar naprej skilijo samo na druge. Vsak uspeh, priznanje in premoženje, ki ga dosežejo drugi poleg njih, jih strašno bode. Nekateri menda res tudi telesno zbolijo od same zavisti. Žalostni, zadržni, a tudi malodušni postajajo, tiho in nevidno jih v notranjosti razjeda neuničljiv črv, ki jih bo slej ko prej čisto zgrizel in spatil njihovo podobo. Sami se tega niti prav ne zavedajo, le drugi to opazijo in včasih tudi zelo neprijetno občutijo...

(dr. Anton Trstenjak)

Neko jutro smo se odpeljali na morje. S sabo smo vzeli vse mogoče stvari; tudi punčko, ki se je jokala in smejala. To punčko smo nesli sestrični Tei. Ko jo je dobila, se je je zelo razveselila. Potem se je igrala z njo. Bila sem ji nevoščljiva, ker nisem imela take punčke. Najraje bi ji jo vzela, a nisem upala, ker bi me mamica natepla. Nato sem v sebi premagala to zavist in sva se skupaj igrali. Mlajša je bila in rada sem jo imela, zato ji nisem mogla storiti nič zalega.

Petra

Nekega dne je sestra dobila od tete značke. Bile so zelo lepe: zlate, srebrne, zelene, rdeče in plave. Postal sem ji nevoščljiv... Ko je šla zvečer spat, sem ji eno vzela. Temno je bilo, ko sem potegnil iz police album. Odprl sem ga in vzel značko. Odsesel sem jo v svoj album. Drugo jutro, ko se je sestra zbudila, ni nič opazila. Še zdaj ne ve, da ji ena manjka. Kadar jih gledava, sem kar tiho...

Teodor

Ko sem prišla iz šole, sem videla, da je kupila sestra Marija nov plašč. Plašč je bil svetlo rjave barve. Tudi doma so rekli, da je zelo lep. Ko ga je pomerila, sem ji rekla, da ji bo kmalu premajhen. Marija pa je odgovorila: Poglej, kako je dolg! Pomislila sem: kaj če bi ji ga nekam skril? A nisem vedela kam. Zato sem ji vzela pas. Ko je oblekla plašč, ni opazila, da je brez pasu. Pas sem dala v predal nočne omarice. Drugi dan sem ga ji vrnila.

Helena

Nekoč sem bil zavisten sosedovemu Andreju, ker je napravil dober bunker. Ko sem prišel iz šole domov, sem sklenil, da ga bom porušil. Drugo jutro se je Andrej spet skrival v njem, jaz pa sem delal načrt... Ko je šel Andrej južinat, sem se splazil na dvorišče in mu ga podril. Potem je bil tako jezen, da je kar pihal. Jaz pa sem se smejal...

Robi

Sestrična Varja je dobila nove smuči. Mamico sem prosil, če greva k njim. Rekla je, da je že pozno. Vso noč sem sanjal, kako bi ji jih vzel. Zjutraj, ko sem vstal, se mi je kar vrtelo v glavi, ker nisem skoraj nič spal. Popoldne se je mamica odločila, da gremo k Varji. Ko smo prišli na njihovo dvorišče, sem rekel mamici, naj Varji pove, da bom takoj prišel. Potem sem šel v hlev, kjer je imela smuči. Skril sem ji jih za drva. Drugi dan jih je našla...

Domen

Z atijem sva šla v Schlading. Od Serge Langa je dobil obesek liechtensteinskega smučarskega kluba. Bil je zelo lep: moder, z velikim znakom na sredini. Zaradi tega obeska sem mu bil nevoščljiv. Rekel sem si: ukradel ga bom! Ko sva prišla domov, je ati rekel mamici, ker je bil Bojan Križaj drugi, da bosta šla zvečer ven na večerjo. Razveselil sem se, ko sem to slišal...

Zvečer, ko sta odšla, sem se splazil v atijevo sobo. Bilo me je malo strah, da bo mami obesek kdaj našla, ko bo likala perilo, in ga bo dobro spravila v omaro. Spomnil sem se, da imamo centralno kurjavo. Tam sem ga skril pod drva. Ko je prišel kak prijatelj, sem mu ga pokazal. Bil sem zelo važen. Ati pa je na obesek čisto pozabil.

Rok

Mamica je kupila bratcu Janku nov avto, meni pa ne... Rekel sem mu: Ali mi ga daš, jaz pa tebi čokolado? Ni hotel. Potem sem mu ga ukradel. Bil je modre barve. Imel je črn okvir in črne gume. Ko je odkril, je povedal mamici. Mamica je prišla v kuhinjo in me je namlatila. Potem sem ta avto vrgel ob tla in šel klecat. Zelel sem ga pokvariti, da ga ne bi bilo več.

Aljoša

Ko je moja sošolka Anica dobila lepo novo puščico, sem ji bila zaradi nje zelo nevoščljiva. Ker sem se v sebi tako premagala, da sem mislila, kako bom tudi jaz dobila tako, ji je nisem vzela. Ampak nikoli je nisem dobila! Čutila sem, da imam Anico preveč rada, da bi ji jo lahko vzela. (Puščica je bila oranžne barve. Notri je imela: flomastre, dva svinčnika, barvice, šestilo, brisalec črnila, nalivno pero, radirko)

Mojca

Nevoščljiv sem bratu, ker je tako močan in velik. Rad bi bil močan kot on, ali pa še bolj. Brat me velikokrat pretepe. Če bi bil jaz velik do nebes, bi ga lahko v jezi tudi ubil. Včasih se slabo počutim in zaspim šele ob desetih zaradi jeze...

Mirko

(Učenci 3. a razreda osnovne šole Jeseniško-bohinjski odred Kranjska gora. Tekste je izbral, popravil in vključil v učno uro razrednik Benjamin Gracer)

SOLIDARNOSTNA STANOVANJA ZA LETO 1982/83

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Jesenice objavlja na podlagi 13. člena pravilnika o pogojih za dodeljevanje stanovanj iz sredstev solidarnosti občine Jesenice (Ur. vestnik Gorenjske št. 20/82) ter po sklepu 14. seje zboru uporabnikov skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice z dne 31. marca 1982 naslednji

RAZPIS za zbiranje prijav zainteresovanih za pridobitev pravice do solidarnostnih stanovanj za leto 1982/83

I. Upravičenci do dodelitve solidarnostnih stanovanj so:
a) družine in občani z nizkimi osebnimi dohodki
b) starejši občani – upokojeanci
c) udeleženci NOV
d) invalidi – delovno nesposobni občani
II. Pogoji, ki jih morajo izpolnjevati prosilci za pridobitev solidarnostnega stanovanja, so:
a) družine z nizkimi osebnimi dohodki imajo pravico do stanovanja ustreznih velikosti glede na število članov družine pod pogojem, da mesečni dohodek na člana družine v letu 1981 ni presegel 5.702,00 din oziroma na samskega občana 6.842,40 din,
b) da prosilec ali delovno sposobni član družine ni neupravičeno nezaposlen,

c) da prosilec pri svojih bližnjih sorodnikih iz družinskega gospodinjstva (zakonec, starši, oz. otroci), ki so lastniki stanovanjske hiše ali stanovanja, ki presega stanovanjske normative na območju občine Jesenice, ne more rešiti svojega stanovanjskega vprašanja,
d) prosilci – upravičenci so dolžni zagotoviti lastno udeležbo ob dodelitvi stanovanja v skladu s pravilnikom o obvezni zagotovitvi lastne udeležbe za pridobitev stanovanjske pravice na družbeno najemnih stanovanjih, s katerimi razpolaga Samoupravna stanovanjska skupnost občine Jesenice,

e) da izpolnjuje ostale pogoje pravilnika o pogojih za dodeljevanje stanovanj iz sredstev solidarnosti.

II. Posebni pogoji:
a) pravico do stanovanja, zgrajenega s sredstvi solidarnosti Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice, imajo družine in občani, ki do sedaj niso imeli ustreznega rešenega stanovanjskega problema in da imajo stalno bivališče na območju občine Jesenice, začasno prijavljeni prosilci pa le v primeru, če stalno združujejo delo v občini Jesenice,
b) če prosilec ne prevzame dodeljenega stanovanja v roku 3 dni po prejemu obvestila o prevzemu stanovanja oz. v roku 3 dni po prejemu sklepa zboru uporabnikov, ki je odločil o ugovoru na odločbo o dodelitvi stanovanja, se prosilca črta iz prednostne liste upravičencev, stanovanje pa se dodeli drugemu upravičencu,

c) če prosilec namerno predloži lažne podatke in dokazila, ima to za posledico izločitev iz prednostne liste upravičencev,
IV. Dokazila, s katerimi prosilec izkaže pravico do solidarnostnega stanovanja, so:
a) potrdilo o številu družinskih članov in od kdaj stalno bivaajo na območju občine Jesenice,
začasno prijavljeni prosilci pa potrdilo o številu družinskih članov in dokazilo OZD, od kdaj stalno združujejo delo na območju občine Jesenice,

b) dokazila o dohodkih za vse člane družine iz leta 1981 (OD oz. pokojnine, preživnine, stipendije, otroški dodatki, družbena denarna pomoč, dodatek od dopolnilnega dela in drugi dohodki),
c) potrdilo o premoženjskem stanju oz. dohodku od tega premoženja (začasno prijavljeni dostavijo to potrdilo iz svoje matične občine),
d) – vsi prosilci dostavijo mnenje krajevne skupnosti,
– mnenje organizacije združenega dela (za vse zaposlene prosilce oz. člane gospodinjstva),
– mnenje društva upokojeencev (za upokojene prosilce),
– mnenje občinskega odbora ZB NOV za udeležence NOV ter VVI ter dokazilo o udeležbi v NOV oz. invalidnosti VVI,
– invalidi oz. delovno nesposobni občani dostavijo odločbo o stopnji invalidnosti,
– zdravniška potrdila o eventualnem obolenju družinskih članov oz. prosilca.

V. Rok za vlaganje prošnje:
Prosilci morajo vložiti prošnje za pridobitev stanovanja z vsemi dokazili v roku 30 dni od dneva objave v Železaru t. j. do vključno 7. junija 1982.
Prošnje in vsa ostala dokumentacija se po tem datumu ne bodo upoštevale.

VI. Veljavnost prioritete liste:
Prioritetna lista, ki bo izdelana na osnovi tega razpisa, bo veljala do vselitve vseh solidarnostnih stanovanj, ki bodo zgrajena v letu 1982/83 in se v času njene veljavnosti ne more spreminjati, razen v primerih, ko se pogoji, ki vplivajo na uvrstitev prosilca v prednostno listo, bistveno spremenijo v času do vselitve.

VII. Vlaganje prošnje in informacije:
Prošnje in ostala dokumentacija se vlagajo SAMO osebno na naslov: Samoupravna stanovanjska skupnost občine Jesenice, Titova 65. Obrazec za prošnjo, ki ga je treba obvezno izpolniti in vse informacije daje strokovna služba Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice.

Uradne ure za vlaganje prošnje in informacije so: ponedeljek in petek od 9. do 12. ure in sredo od 10. do 12. ure ter od 14. do 16. ure. Glede na zakonito določilo o obvezni zagotovitvi lastne udeležbe, ki jo bodo upravičenci dolžni plačati ob dodelitvi stanovanja, priporočamo, da vsi, ki nameravajo kandidirati na gornji razpis, z Ljubljansko banko – TBG Kranj Enota Jesenice sklenejo pogodbo o namenskem varčevanju.

Na podlagi 13. člena pravilnika o pogojih za dodeljevanje stanovanj iz sredstev solidarnosti je zbor uporabnikov Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice na redni seji dne 31. marca 1982 sprejel naslednje

OSNOVE IN MERILA ZA SESTAVO PREDNOSTNE LISTE ZA POSAMEZNE KATEGORIJE UPRAVIČENCEV DO SOLIDARNOSTNIH STANOVANJ

1. člen
Osnove in merila so sestavni del pravilnika o pogojih za dodeljevanje stanovanj iz sredstev solidarnosti občine Jesenice in se uporabljajo za razvrščanje upravičencev posameznih kategorij v prednostne liste za dodeljevanje stanovanj.

2. člen
Osnove in merila za vse kategorije upravičencev so naslednje:
1. Ocena stanovanjskih razmer prosilca
2. Zdravstveno, socialno in premoženjsko stanje družine – gospodinjstva
3. Bivanje na območju občine Jesenice
4. Posebne okoliščine
5. Čas pričakovanja stanovanja v občini Jesenice
6. Sodna odločba o stanovanju

3. člen I. OCENA STANOVANJSKIH RAZMER PROSILCA

1. Status prosilca
a) prosilci brez stanovanja: 180 točk; to so:
– prosilci, ki bivajo v samskem domu,
– prosilci, ki z družino bivajo pri starših oz. otrocih (dve ali več družin uporablja eno stanovanjsko enoto – stanovanje, ki ne presega veljavnih površinskih normativov),
– prosilci, ki bivajo v stanovanjih, katerih stanovanjska površina na družinskega člana znaša manj kot 4 kv. m.
V primerih iz druge alineje pa se število točk zmanjša tistim prosilcem, kateri starši oz. sorodniki bodo ob izselitvi prosilčeve družine razpolagali z bistveno preseženim površinskim normativom stanovanjske površine (presežen normativ za več kot 10 kv. m. na osebo).
Tem prosilcem brez stanovanja pripada 150 točk.
b) podnajemniki 50 točk
c) sstanovanci 30 točk
Prosilec iz poglavja 1 a) tega člena točke pod 2. in 3. ne pripadajo.

2. Prosilec ima glede gradbeno sanitarnih pogojev neustreznost stanovanja:

kv. m na osebo	število točk	nad 11 do 12	25
4	72	nad 12 do 13	21
nad 4 do 5	64	nad 13 do 14	18
nad 5 do 6	56	nad 14 do 15	15
nad 6 do 7	50	nad 15 do 16	12
nad 7 do 8	45	nad 16 do 17	9
nad 8 do 9	40	nad 17 do 18	6
nad 9 do 10	35	nad 18 do 19	3
nad 10 do 11	30	nad 19	0

3. Prosilec ima glede gradbeno sanitarnih pogojev neustreznost stanovanja:

a) vodovod:
A7 VODOVOD:
izven stanovanja 5
izven zgradbe 10
b) sanitarni – WC:
soporaba WC v zgradbi 5
WC izven zgradbe 10
soporaba WC izven zgradbe 15
c) kopalnica:
brez kopalnice 10
soporaba kopalnice 5
d) brez pomožnih prostorov:
(klet, dvorana) 5
e) lega stanovanja:
v kleti 15
v mansardi (podstrešno) 15
v baraki 15
f) vlažnost stanovanja:
vlaga podov in sten 20
vlaga podov 15
vlaga sten 15
delna vlaga 10
g) stanovanjski prostori:
ni prostora za kuhinjo 15
(spanje in kuhanje v istem prostoru) 10
soporaba kuhinje 10
h) skupno ležišče otrok z ostalimi:
1 otrok 5
2 ali več otrok 10

II. ZDRAVSTVENO, SOCIALNO IN PREMOŽENJSKO STANJE Družine – GOSPODINSTVA

a) težje ozdravljive bolezni:
en družinski član 20
dva ali več družinskih članov 40
b) invalidnost ali telesna okvara:
I. kategorija ali 70–100 % telesne okvare 30
II. kategorija ali 30–70 % telesne okvare 15
c) duševno obolenje, če je obolen član družine v domači oskrbi 50
d) družinsko stanje:
2 ali več otrok različnega spola do 10 let 10
2 ali več otrok različnega spola nad 10 let 15
e) ločeno življenje:
družine, ki živijo ločeno, ker nimajo pogojev za skupno življenje 30
f) dohodek na družinskega člana:
Če znaša mesečni poprečni dohodek na člana družinskega gospodinjstva v primerjavi s poprečnim mesečnim OD v SR Sloveniji v kolesarskem letu pred razpisom:

nad 50 do 60 %	0
nad 45 do 50 %	10
nad 40 do 45 %	15
nad 35 do 40 %	20
nad 30 do 35 %	25
manj kot 30 %	30

III. BIVANJE NA OBMOČJU OBČINE JESENICE
Vsem zaposlenim in upokojenim upravičencem pripada za čas bivanja na območju občine Jesenice od 3 do 10 let:
– po 4 točke eden od zakoncev na leto
– po 8 točk oba zakonca na leto.
Za vsako nadaljnje leto bivanja v občini Jesenice se doda h gornjemu številu točk po 1 točka na vsakega zakonca oz. zaposlenega ali upokojenega člana družine.

IV. POSEBNE OKOLIŠČINE
a) aktivno in organizirano delo v NOV – dvojno štetje:
– nosilec Partizanske spomenice 1941 40
– od leta 1941 do 15. 5. 1945 35
– od leta 1942 do 15. 5. 1945 30
– od leta 1943 do 15. 5. 1945 25
– od leta 1944 do 15. 5. 1945 20
– od leta 1945 do 15. 5. 1945 10
b) vojaški vojni invalidi:
– od I–III skupine 40

– od IV–VI skupine 30
– od VII–X skupine 20
c) aktivno delo v NOV (enojno štetje)
– od leta 1941 do 15. 5. 1945 20
– od leta 1942 do 15. 5. 1945 15
– od leta 1943 do 15. 5. 1945 10
– od leta 1944 do 15. 5. 1945 5

d) vdove in za pridobitno delo nesposobni družinski člani padlih borcev NOV 30
e) za pridobitno delo nesposobni družinski člani po vojni umrlih borcev NOV 20

Ce upravičenec izpolnjuje pogoje po več točkah poglavja IV, se točke seštevajo. Vojaški vojni invalid ne more dobiti točk po merilih II/b.

V. ČAS PRIČAKOVANJA STANOVANJA V OBČINI JESENICE

Prosilci, ki prebivajo na območju občine Jesenice in že več let pričakujejo dodelitev družbenega stanovanja (v TOZD, drugi organizaciji ali skupnosti ali na Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Jesenice) pripada na število let, odkar je dokazano vložil prošnjo za dodelitev stanovanja, njegovo stanovanjsko vprašanje pa še ni bilo rešeno, naslednje število točk:

število točk	število točk
– do 2 leti	1
– nad 2 do 3 leti	2
– nad 3 do 4 leti	4
– nad 4 do 5 let	8
– nad 5 do 6 let	16
– nad 6 do 7 let	32
– nad 7 let	64

VI. SODNA ODPOVED STANOVANJA

Sodna odločba o stanovanju 20
Točke ne pripadajo v primeru nasilne vselitve.

4. člen
Osnove in merila za sestavo prednostne liste za posamezne kategorije upravičencev do solidarnostnih stanovanj veljajo od dneva, ko jih sprejme zbor uporabnikov Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice. Z veljavnostjo teh osnov in meril za sestavo prednostne liste za posamezne kategorije upravičencev do solidarnostnih stanovanj prenehajo veljati osnove in merila, sprejeta na zboru uporabnikov dne 10. marca 1978.

Jesenice, 28. aprila 1982

POSOJILA UDELEŽENCEM NOV

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Jesenice na podlagi 4. člena odloka o načinu upravljanja s sredstvi družbene pomoči v stanovanjskem gospodarstvu za udeležence NOV in načinu njihovega reševanja stanovanjskih vprašanj (Ur. vestnik Gorenjske št. 11/76) in sklepa 9. redne seje komisije za reševanje stanovanjskih vprašanj udeležencev NOV z dne 22. aprila 1982 objavlja

RAZPIS za dodelitev posojil udeležencem NOV, ki gradijo, adaptirajo ali rekonstruirajo lastne stanovanjske hiše

I. Namen posojila
Posojilo po tem razpisu se lahko odobri za adaptacijo ali rekonstrukcijo stanovanjske hiše (največ do 50.000 din) in za dograditev stanovanjske hiše (največ do 100.000 din).

II. Razpisna vrednost posojila
Posojilo je razpisano iz sredstev Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice – družbena pomoč v stanovanjskem gospodarstvu za udeležence NOV. Razpisna vrednost posojila znaša 600.000 dinarjev.

III. Pravica do najetja posojila
Posojilo po tem razpisu lahko najamejo udeleženci NOV, ki stalno prebivajo na območju občine Jesenice s priznanim dvojnemu delovno dobo v času od 1941–1945, vdove in starši padlih in po vojni umrlih borcev NOV in vojaški vojni invalidi. To pravico imajo tudi otroci padlih in po vojni umrlih borcev NOV ter vojaških vojni invalidov, če so nesposobni za pridobitno delo.

IV. Pogoji za pridobitev posojila
Interesenti iz III. točke tega razpisa imajo pravico do najetja posojila:

– za dograditev lastne stanovanjske hiše, če imajo zgrajeno hišo do III. gradbene faze, oziroma za dograditev montažne stanovanjske hiše, če imajo dograjeno hišo do I. gradbene faze;
– za adaptacijo ali rekonstrukcijo lastne stanovanjske hiše na podlagi gradbenega dovoljenja ali urbanističnega potrdila pristojnega občinskega upravnega organa.

V. Posojilni pogoji
a) Odplačila doka za posojilo znaša največ 20 let.
b) Obrestna mera znaša 4 %, če posojilojemalec ne izprazni družbenega stanovanja, ki ga zaseda, v roku 36 mesecev po odobritvi posojila, je dolžan plačevati 12 % obresti od najetega posojila do dneva izselitve iz družbenega stanovanja.

VI. Razpisni rok
Interesenti za dodelitev posojila vložijo zahtevek v 15 dneh od dneva objave razpisa na posebnih obrazcih preko krajevnih organizacij ZBZB NOV na občinski odbor ZBZB NOV Jesenice. Ta jih s svojim mnenjem posreduje komisiji za reševanje stanovanjskih vprašanj udeležencev NOV pri Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Jesenice v roku 30 dni od dneva objave.

VII. Dokumentacija
Udeleženci razpisa morajo k obrazcu »zahtevek za odobritev posojila«, ki ga dobijo na Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Jesenice, na Jesenicah, C. maršala Tita 65, predložiti še:

– gradbeno dovoljenje ali urbanistično potrdilo pristojnega občinskega upravnega organa za gradnjo stanovanjske hiše ali izvedbo adaptacijskih oziroma rekonstrukcijskih del na stanovanjski hiši, katere lastnik je prosilec,
– zemljiškoknjižni izpis izdan po 1. 1. 1982,
– potrdilo o stalni prijavljenosti na območju občine Jesenice,
– potrdilo o vseh dohodkih družinskih članov prosilca za preteklo leto,

– dokazilo o eventualni invalidnosti (samo vojaški vojni invalidi),
– izjavo o izpraznitvi družbenega stanovanja v roku 36 mesecev, če ga prosilec zaseda.

OBČNI ZBOR POSTAJE GRS DOVJE-MOJSTRANA

Pred nedavnim so se na rednem letnem občnem zboru zbrali člani postaje gorske reševalne službe pri PD Dovje-Mojstrana. Navzoči so bili tudi predstavniki sosednjih postaj gorske reševalne službe, Bine Vengust, načelnik komisije za GRS pri PZS, predstavniki helikopterske baze z Brnika, postaje milice Jesenice in domačega planinskega društva. Že uvodoma velja poudariti, da ima ta postaja najbolj obsežno in zahtevno področje reševanja v triglavskem pogorju, predvsem v triglavski severni steni. Tudi v preteklem letu so morali večkrat posredovati in reševati alpiniste iz sten, večkrat pa je bila žal tudi v preteklem letu njihova pomoč prepozna oziroma zamana.

Poleg reševalnih in poizvedovalnih akcij je bila tudi sicer dejavnost reševalcev zelo pestra, posebno na področju preventivnega dela. Izvedli so 30 preventivnih predavanj o nevarnostih v gorah, pripravili dvodnevni tečaj in obnavljale izpite za člane, pozimi so dežurili na smučašcu v Mojstrani, izvedli so tradicionalno smučarsko tekmovalstvo za Koflerjevemu amiralu v Vratih in

sodelovali na podobnem tekmovalstvu v Ziljski dolini na Koroškem.

Imeli so tudi več udarniških akcij. Ob Aljaževem domu v Vratih so zgradili ploščad za pristajanje velikega helikopterja, prav tako so uredili prostor za pristajanje helikopterja za Dolkom pod Škrlatico. Ker v zadnjem času pri reševanju vse bolj sodeluje helikopter, bo prav z ureditvijo tereni za pristajanje reševanje v zahtevnem triglavskem pogorju uspešnejše, predvsem pa hitreje.

V razpravi na občnem zboru so se najprej dotaknili pretežnega problema, ki jih spremlja že več let: to so radijske zveze, ki jih potrebujejo pri reševanju. Ostale opreme imajo dovolj, nimajo pa niti ene radijske postaje za zvezo. Po zagotovitvi predstavnika komisije za gorsko reševalno službo pri Planinski zvezi Slovenije bodo radijske postaje dobili do letošnjega poletja. Nadalje so menili, da je krvni davek v naših gorah še vedno prevelik in da je treba nadaljevati z vsemi oblikami preventivne dejavnosti, opozorili na planinsko vzgojo v šolah, da bi rešitno zmanjševali število nesreč in žrtev v naših gorah. V razpravi so poudarili, da reševanje v gorah kot izključno prostovoljno – ljubiteljska dejavnost vendarle dobiva večji pomen in vlogo. Prvi koraki so vsekakor spodbudni,

potrebno pa bo še več načrtnega dela, med drugim boljšega sodelovanja s komisiji za ljudsko obrambo in družbeno samozastoj v krajevnih skupnostih, reševanju bo treba nameniti potrebna finančna sredstva ter skrbeti za vso potrebno opremo za reševalce. Pomembno je tudi vključevanje delavcev milice v vrste gorskih reševalcev. Pri tem je treba reči, da postaja v Mojstrani izredno dobro sodeluje s postajo milice Jesenice in tudi z Jugoslovansko ljudsko armado.

Na občnem zboru so se med drugim zavzeli za resnost reševalcev na tečajih, za vključevanje mladini in da morajo reševalci stalno skrbeti za svojo telesno kondicijo. Spregovorili so še o pobudi, da bi tudi v Mojstrani uredili statistiko nesreč v gorah, kar bi bil tudi pomemben dokument za triglavsko planinsko zbirko v Mojstrani. To bi bil lep prispevek reševalcev ob letošnjem jubileju – 70-letnici gorske reševalne službe pri nas.

Člani postaje gorske reševalne službe iz Mojstrane načrtujejo tudi v letošnjem letu več akcij. Med drugim bodo 16. maja v Vratih organizirali tradicionalni Koflerjev memorial, uredili bodo še dve pristajališči za helikopter, in sicer pri bivaku pod Luknjo in na Planenicah. Obe pristajališči bosta omogočali predvsem hitrejši dostop do severne triglavske stene.

V okviru prireditve ob 70-letnici gorske reševalne službe pa bodo prikazali tudi reševanje v stenah.

J. R.

USPEŠNA IZVEDBA LETOŠNJEGA TRIGLAVSKEGA TURNEGA SMUKA

Člani gornjesavskih planinskih društev smo tretjega maja izvedli že 13. organizirani spust z grebena Rži nad Staničevim domom v dolino Krme.

Spužena cesta je vznikom motornih vozil omogočila, da so svoja vozila parkirali pri koči na Zasipski planini, od koder so se nekateri že prvega maja podali proti Triglavu. Tem vremen pri vzponu ni bilo preveč naklonjeno, saj je v gornjem delu snežilo. Svež sneg je omogočal dober spust v jutranjih urah naslednjega dne, ko se je glavna udeležencev triglavskega turnega smuka šele vzpenjala proti Kredarici in Staničevemu domu. Številne manjše in večje skupine so po dobri utri gazi spelele skozi Krmo in zavidale tistim, ki so lahko no drešeli v dolino.

Se pozno v noč so prihajali posamezniki v topla zavetišča, kjer je pisana družbena žez veselo prepevala. Posledno prijetno je bilo v Staničevem domu, kjer so v kuhinji pripravili ogromen lončec ričeta, za zabavo pa so poleg domačinov tokrat poskrbeli mladi Trboveljanci.

Jutro je bilo jasno in vetrovno. Marsikdo je prvič doživel močan veter, ki je obrazce bical z ledenimi zrnci. Toda pri vetra je ostal za nami, ko smo se spuščali v kotel pod Rjavino in dalje do pastirske kočice v Zgornji Krmi, kjer nas je večina nekaj časa počivala. Koliko novih, mladih in srečnih obrazov je bilo videti! Pogled v spisek udeležencev je dokazal, da je obutek o novincih na tem spustu pravilen. Skoraj polovica od 275 jih je bila prvič ali drugič, medtem ko so doslej novinci predstavljali le eno tretjino udeležencev. Nismo pa bili vsi novinci, saj je bilo med nami tudi šest takih, ki so bili tokrat že deseti in tretji, ki niso zamudili še nobenega smuka v naši izvedbi.

Počitek in izdatna malica sta vrnila telesu potrebno energijo in že smo v dolgih počivnih spustih drneli pod Drakmi vrhovi v dolino.

Sonce je bilo močno pripekalo, ko smo se nekoliko utrujeni, vendar srečni, pripeljali prav do Zasipske planine.

Milan Robić

ZAHVALA

Ob smrti dragega moža, očeta, dedka, pradedka in tasta

ANDREJA PODLOGARJA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so mu darovali cvetje in vence ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna hvala KO ZB NOB Hrušica in Maksu Klinerju za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Vsem še enkrat hvala!

Zalujoci vsi njegovi

ZAHVALA

Ob smrti

FRANCA FAJSA

se najtopleje zahvaljujemo vsem znancem in prijateljem, ki so ga spremili na zadnji poti.

Posebno zahvalo izrekamo za podarjeno cvetje in vence. Prav tako se zahvaljujemo gospodniku - predstavniku borca - prostovoljcev za severno mejo in ZB NOV Podmežakla.

Iskrena hvala tudi pevcem.

Prijatelji in znanci

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta in starega očeta

IVANA ERJAVCA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Lepa hvala Janezovim in Francijevim sodelavcem, kakor tudi Višnjem za vence, vsem sosedom pa za izraženo sožalje.

Zahvaljujemo se njegovim sodelavcem, kakor tudi sekciji za družbenopolitično aktivnost žensk pri KK SZDL Plavž za denarno pomoč. Hvala pihalnemu orkestru Jeseniških železarjev, pevcem, gasilem, občinski gasilski zvezi in gospodnikom za poslovilne besede.

Zalujoca žena, sin Franci in Janez z družino

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta in deda

KARLA POKELŠKA

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem in vsem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, izrekli sožalje, darovali cvetje in ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Zahvalo smo dolžni dr. Sajevidu za zdravljenje in obiske na domu.

Hvala pevcem DU Javornik - Koroška Bela, tov. Rožiču in predstavniku ZB NOV Blejska Dobrava za poslovilne besede in bivšim sodelavcem TOZD Jeklarna.

Vsem pe enkrat iskrena hvala!

Zalujoci vsi njegovi

ZAHVALA

Ob smrti našega brata in strica

JOŽETA MLINARJA

ki je pred tremi leti ostal brez besed in sedaj s 54. leti starosti odšel v tih svet, se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za podarjeno cvetje.

Hvala tovarišu Nesmanu za poslovilne besede.

Posebno zahvalo sva dolžna dr. Šmonovi, ki ga je obiskovala na domu, mu pomagala in ga tolažila.

Vsem še enkrat iskrena hvala.

Zalujoca sestra Anica in nečak Ivan z družino

UGANKARSKI SLOVARČEK

AEROPAG - najvišje, bogu Aresu posvečeno krvavo sodišče v starih Atenah

ASKOLD - veliki kijevski knez, ki ga je leta 882 umoril Oleg

ATLANTIDA - bajeslovna antična dežela, ki naj bi se pogreznila v morje

LEONI - italijanski kipar, medaljer in zlatar (Leone, 1509 do 1590)

LIAS - najstarejši oddelk jure v geološki zgodovini Zemlje

MOSER - odličen italijanski profesionalni kolesar (Francesco)

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega moža in očeta

JANEZA KOTNIKA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem, pevcem, članom OOZS TOZD Hladna valjarna Jesenice železarne, kolektivu PGRČ Železarne, delovni skupnosti družbenopolitičnih organizacij občine Jesenice, Turističnemu društvu Dovje-Mojstrana, Društvu upokojencev Dovje-Mojstrana in gospodnikom za poslovilne besede in vsem, ki so v velikem številu počastili njegov zadnji spomin.

Iskrena hvala kolektivu internega oddelka Bolnice Jesenice in kolektivu doma dr. Franca Berglja, ki so mu lajšali zadnje dneve življenja.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage

JULIJANE LANGUS rojene Zvan

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom za izraženo sožalje in darovano cvetje. Zahvala osebu kirurškega oddelka jeseniške bolnice za nego in zdravnikom, ki so ji v zadnjih dneh lajšali bolečine.

Zahvaljujemo se tudi osnovni organizaciji sindikata in sodelavcem DO IPI Jesenice za darovano cvetje in izrečeno sožalje.

Iskrena hvala vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

ZAHVALA

Umrl je naš dragi mož, oče in stari oče

IVAN MOHORIC

Pokopali smo ga v ožjem družinskem krogu na njegovo izrečno željo. Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Posebno se zahvaljujemo onkološkemu inštitutu v Ljubljani, internemu oddelku bolnice Jesenice, dr. Grošlju in dr. Dražiču za trud in lajšanje bolečin v času bolezni.

Najlepše se zahvaljujemo vsem sosedom, gospodnikom tov. Divjaku in tov. Klinerju za poslovilne besede ter sekciji za družbenopolitično aktivnost žensk pri KK SZDL Plavž za izrečeno sožalje in denarno pomoč.

Prav lepo se zahvaljujemo vsem Velikonjem za nesebično in vsestransko pomoč.

Vsem iskrena hvala.

Zalujoca žena Pavla z otroki

ZAHVALA

Ob smrti drage žene in mame se svojim sodelavcem v delovni skupnosti KOFI in dnini Smolej v TOZD Vzdrževanje Bla zahvaljujemo za izrečeno sožalje in denarno pomoč.

Franc in Jože Sodja

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 8. maja, bosta na Jesenicah od 7. do 19. ure odprti trgovini: Specerija Bled - supermarket Union, Titova 22 in Rožca, samopostrežna trgovina 9, Bokalova 5/a.

DEŽURNA LEKARNA

V mesecu maju bo za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna na Jesenicah.

DEŽURSTVO V AVTOMEHANIČNIH DELAVNICAH NA JESENICAH

V soboto, 8. maja: INTEGRAL, TOZD MPPD Jesenice, Titova 67.

OBČNI ZBOR DRUŠTVA REJCEV MALIH ŽIVALI

Društvo rejcev malih živali Jesenice obvešča članstvo, da bo letni občni zbor v soboto, 8. maja, ob 19. uri v prostorih na Jeralovi 7.

Upravni odbor društva

NAJDENA DENARNICA

Pri novi čistilnici na Tavčarjevi ulici je bila najdena denarnica. Lastnik jo dobi na uradništvu Železarja.

ZAHVALA

Sodelavcem TOZD Jeklavlek se iskreno zahvaljujem za dragoceno spominsko darilo, ki so mi ga poklonili ob odhodu v pokoj. Darilo mi bo vedno drag spomin na dobre medsebojne odnose.

Vsem sodelavcem želim pri njihovem delu mnogo uspehov in osebnega zadovoljstva.

Jože Benedičič

ZAHVALA

Sodelavcem adjustaže TOZD Žičarna se najlepše zahvaljujem za darilo, ki so mi ga prinesli ob odhodu v pokoj. Vsem želim veliko zdravja in delovnih uspehov!

Stanko Koselj

ZAHVALA

Društvu upokojencev Javornik - Koroška Bela se iskreno zahvaljujem za čestitko ob mojem jubileju. Tudi jaz želim vsem članom društva veliko zdravja in delovnih uspehov!

Hvaležna Katarina Žmitek

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

7. maja amer. barvni krim. film DANDY, PRAVO AMERIŠKO DEKLE; režija Jerry Schatzberg, v gl. vlogi Stockard Channing, ob 17. in 19. uri.

8. maja slov. barvni mladinski film SREČA NA VRVICI; režija Jane Kavčič, v gl. vlogi Matjaž Gruden, ob 15. uri.

8. in 9. maja amer. barvna seks. komedija PRIVATNA LEKCIJA; režija Alan Mayerson, v gl. vlogi Sylvia Kristel, ob 17. in 19. uri. Mladini do dopolnjenega 15. leta starosti ne dovolimo ogleda.

10. in 11. maja amer. barvna drama VRNITEV V ŽIVLJENJE; režija Daniel Petr, v gl. vlogi Ellen Burstyn, ob 17. in 19. uri.

12. maja amer. barvni kavb. film MLADI IN SVOBODNI; režija Keith Larsen, v gl. vlogi Erik Larsen, ob 17. in 19. uri.

14. maja dom. barvna drama SAMO ENKRAT SE LJUBI; režija Rajko Grlič, v gl. vlogi Predrag Majnolović, ob 17. in 19. uri.

15. in 16. maja amer. barvni pust. film LOV ZA IZGUBLJENIM ZAKLADOM; režija Steven Spielberg, v gl. vlogi Harrison Ford, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

6. maja amer. barvni kavb. film ZADNJI STREL ob 18. in 20. uri. 7. maja nem. barvna seks. komedija KAKO SLADKA JE NJENA DOLINA ob 18. in 20. uri.

8. in 9. maja amer. barvna drama VRNITEV V ŽIVLJENJE ob 18. in 20. uri.

9. maja slov. barvni mladinski film SREČA NA VRVICI ob 10. uri.

10. in 11. maja amer. barvna seks. kom. PRIVATNA LEKCIJA ob 18. in 20. uri.

13. maja amer. barvni kavb. film MLADI IN SVOBODNI ob 18. in 20. uri.

14. maja amer. barv. krim. film DANDY, PRAVO AMERIŠKO DEKLE ob 18. in 20. uri.

15. in 16. maja zah. nem. barvni grozljiv. film LADY DRAKULA ob 18. in 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA

8. maja franc. barvni pol. film POLICAJKA ob 20. uri.

12. maja amer. barvna drama VRNITEV V ŽIVLJENJE ob 20. uri.

15. maja amer. barvni seks. film PRIVATNA LEKCIJA ob 20. uri.

19. maja zah. nem. barvni grozljiv. film LADY DRAKULA ob 20. uri.

Kino DOVJE

8. maja hongkonški barvni karate film KRALJ BOKSARJEV ob 19.30.

9. maja franc. barvni polic. film POLICAJKA ob 19.30.

15. maja amer. barvna drama VRNITEV V ŽIVLJENJE ob 19.30.

16. maja amer. barvni seks. kom. PRIVATNA LEKCIJA ob 19.30.

VELIKA TOMBOLA V LESCAH

Konjeniški klub Triglav Bled in Lovska družina Bled prirejata 16. maja VELIKO TOMBOLO na Hraški gmajni v Lescah s pričetkom ob 15. uri. Med tombolskimi dobitki so:

dva osebna avtomobila »VISA«, dva TV aparata »GORENJE«-color, motorna žaga, muflon, pet kosov betonske mreže, betonski mešalec, 2.000 kg cementa, vhodna vrata »LIP«, lesena vitrina - zasteklena, srnjak in več sto drugih dobitkov.

OSEMDNEVNO KRIŽARJENJE PO SREDNJEM JADRANU

Doživeti morje, to ne pomeni le poležavati ob obali. Potrebno je morje spoznati v vsej njegovi velikosti in lepoti. To pa nudi KOMPAS s svojim osem dnevnim križarjenjem po srednjem Jadranu, pri čemer bo izkušeni »barba« razodel mnoge skrivnosti našega plavega Jadrana.

Na pot bo udeležence popeljala ladja M »Y« »LAV« ali »MLINI« 17. in 24. junija iz Zadra. Seveda pa se je treba prijaviti na KOMPASU, poslovna enota Jesenice in do odhoda vplačati polno ceno križarjenja 7.900,00 din. lahko pa izkoristite tudi možnost kredita.

Vse informacije lahko dobite v poslovalnici KOMPAS, poslovna enota Jesenice ali po telefonu 81-768.

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata delovne skupnosti KSI in sodelavcem dne Omejc-Medja se zahvaljujem za prejeto darilo ob odhodu v pokoj.

Valentin Kacatura

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame Franciške Likar se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem splošne varnostne službe za izkazano pomoč in izrečeno sožalje.

Katarina Erjavec

ITALIJA		PRIPAD ESENOV	AM.FILM IGRALEC (ALAN)	PRISTAN V TRAKU	KRYVLO SOJISCE V STARIH ATENAH	VERSKA LOČINA	LADO NOVLIAN	GERMAN BOG, WODAN	ZACET-NICA
TIRENSKO MORJE		REKA V ZERN	DRAGO PEČKO	DEL URE	BIVSI JAP TELVADAC RIM BOG JEZE		IVAN VIDIC	IGRALEK MIRANJA	
ZBIRKA TELESNA PSALMOV		GRČKA CRKA	ANA PAVLOVA POSTOLJ. JATEL. DEJELA	REKA MEUSE ONDELEK JURE			NUGA TONE BELGIC TOPOLICE		IT. KIPAR MELIODINI (LEONE) OKRASEK
FLEHING		DELO TILACANOV	IGRALEC RANER	IGRALEK TKAJEV	KARINAT. NOJCEVICA	KIJEVSKI KNEZ PEVKA TURNER	LUKA NA SICILISI	BOLOVA ZIVAL	IT. KIPAR FRANCESCO DELOV. CITER.
BLIŽNJI SORODNIK		PREDI-VALEC STAGIRE							
POBREMNI VELEKTI TENNIKI		PRITOK RE NA VAIST. ALIFATSKI RADIKAL		DELO-VANJE					
REŽISER KUROSAWA		ANTON. JANEZIC	KOLAKKI STOTNIK	PRITOK RONE V FRANCII			KOSITER	LTUBIM-KANJE	
PTIČ, KI NE LETA		KUHAK-TERIS EAH.VOJ. PAKT							RADIS DELI CE-BELJAKA
STUDENT FRANSKEGA JEZIKA				STADION V BUDIMPEST		PRITOK DONAVE ROMUNII		TOVARNA ANTON V CELJU	ANTON DERMOTA
LOJZE DOLINAR		IGRALEC DELON	LOJZE GORJANC			MESTO V NORMAN-DII		KONEC SUKANCA LIKAR PETER	
SODOBNI ILIROV		SL.ZGO-DOVINAR (LOJZE)				OSEBA KI KRAHJA			
LADJA ARGO-NANTOV		LI.HOKE JIST (MIRAN)				ALVALON V VOLČJI CEŠNJI			SESTAVIL: RANER

DVA JUBILEJA IN REKORD ALC

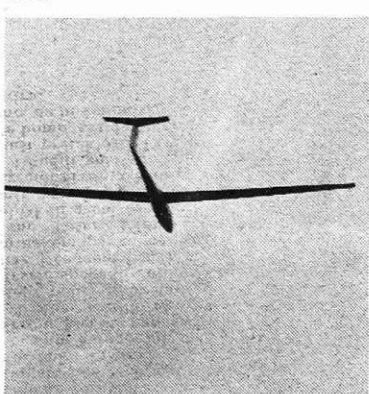
Nova letalska sezona se je pričela v Alp-skem letalskem centru Lesce nad vodo uspešno. Padalci so del svojih priprav opravili celo v Sovjetski zvezi v Taškentu, zdaj pa pospešeno trenirajo na letališču v Lescah. Vsak dan opravijo najboljši od osem do deset skokov, začetniki pa so svoj značni kres doživeli s prvim skokom 24. aprila. Med prizadevnimi padalci je tudi veteran Branko Hraščak. Na dan slovenskega praznika 27. aprila, je uspešno skočil svoj tritisoči skok. V naši republiki je Hraščak prvi padalec s tritisoči skoki, v Jugoslaviji pa so doslej praznovali ta jubilej že trije padalci: Viktor Kupljenik, Branko Protič in Josip Bušič.

Branko Hraščak se je za padalstvo navdušil že kot mlad fantič. Stanovalec je v bližini letališča v Lescah in številne dneve preživel ob robu letališča in se navduševal nad pisanimi kupolami in junaki, ki so jih upravljali. Tako je prišel tudi njegov srečni dan v juliju leta 1967, ko je prvič skočil iz letala in zaviral pod belo kupolo. Od takrat je pretekle že petnajst let in sam pravi, da mu ni žal nobene urice, ki jo je preživel na letališču med prijatelji padalci in letalci. Veliko je videl sveta in spoznal številne nove prijatelje. Vse od leta 1974 naprej je bil stalni član državne reprezentance, s katero je tekmoval na štirih svetovnih prvenstvih, enem evropskem, štirih balkanijadah in treh jadranskih pokalih. Na državni prvenstvih je vedno osvajal kolajne, leta 1975 pa je bil celo absolutni državni prvak. Leto pred tem je to najvišjo jugoslovansko lovoriko prabil letalskem centru v Lescah Drago Buntič. Od Hraščaka je naslov prevzel naslednje leto Štefan Pešjak, v letu 1978 je bil prvič spet Buntič, lansko leto pa je bil prvič prišel v ALC Janez Šafarjč. Jubilejni skok Branka Hraščaka je bil zato praznik vseh letalskih padalcev, tudi teh, ki so te dni opravili svoj prvi skok, še bolj pa mlade leske ekipe, ki je svoje starejše tovariše že uspešno zamenjala v državni reprezentanci.

Drugi jubilej je s tisočim skokom dodal Iztok Jug. Je mlad padalec, saj je svoj prvi skok opravil šele pred tremi leti, lansko leto pa je že oblekel trenerko z državnim grbom v mladinski in v članski državni vrsti. Na balkanijadi lani v Ankari je bil v figurativnih skokih deveti, v skupni razvrstitvi pa je bil 17. Najpomembnejše je, da je mlad in od tekme do tekme izboljšuje svoje dosežke tako kot vsi mladi leski padalci. Zato bo lanskemu naslovu republiškega mladinskega prvaka zagotovo dodal še kakšnega tudi v tem letu.

Tretji dogodek je pripravil v ALC v ponedeljek, 26. aprila, Ivo Šimenc, državni prvak v jadralskem letenju pred tremi leti. Z jadralskim letalom DG 100 - ELAN je opravil doslej najdaljši prelet v Jugoslaviji.

Preletel je 700 kilometrov. Pred poletom na letališču v Lescah je uradno prijavil let za rekord v disciplini cilj povratek. Za cilj si je izbral mesto Livno v SR BiH. Po planu bi moral let opraviti v desetih urah. Polet je deset minut pred deveto uro in na Menini planini celo čakal pol ure, da se je vreme proti jugu primerno razvilo s termičnimi oblaki. Nato je potoval hitro in dosegel pri letu do Livna povprečno hitrost 100 km/h, nad Livnom pa je obrnil proti Lescam natančno po planu ob 13. in 30 minut. Tudi na povratku mu je šlo odlično, dokler ni priletel nad dolensko grčevje. Nebo se je pričelo prekrivati z oblaki in termika je slabila. Južno od Litije je našel še zadnje dviganje in se povzpel prek dva tisoč metrov visoko. Možnosti, da bi našel še kako dviganje, so bile samo še v hribih. Zato je bil tudi prvič prijeten pot proti Kamniškim planinam. Žal mu kontrola letenja tega ni omogočila, zato je izgubil dragoceno višino. Leteti je moral proti Ljubljani, kjer pa za rešitev ni bilo več možnosti. Nad Ljubljano je imel samo še tisoč petsto metrov višine, kar mu ob neugodnem vremenu ni omogočalo doleta do letališča v Lescah. Poskusil je prelet preko Šmarne gore in Kranja proti hribom, a je bilo vse zaman. Dvigavanje nad dolino ni bilo več. Nebo je bilo pokrito z oblaki, kazalci pa so že kazali več kot osemnajsto uro. Rešitev s hribi se je izmuznila tik pred ciljem. Moral je pristati v bližini Brda pri Kranju ob pol sedmih zvečer, zadovoljen in žalosten obenem, ker ni smel nadaljevati poti preko Litije, od koder bi zagotovo priletel do Lesca.

Z jadralskim letalom St. Cirrus je letel Franc Strukelj (Foto L. Mesarič)

Celoten let je trajal devet ur in 45 minut, razdalja 700 km pa je najdaljša, kar jih je preletel kak jugoslovanski jadralski letalec in je rekord kot najdaljši prelet, ni pa tudi napovedan rekord v disciplini cilj - povratek, ker ni priletel do leskega letališča. Kljub temu je to velik dosežek za ALC v Lescah, pa tudi za jugoslovansko jadralsko letalstvo. Kaže, da se bomo le počasi odmaknili od starih rekordnih dosežkov, ki veljajo nekateri že dvajset let in več.

Izreden prelet pa je opravil isti dan kot Šimenc tudi Franc Strukelj. Letel je od Lesca preko Maribora do Drvarja in se vračal skupaj s Šimencem proti Lescam, a je tako kot Šimenc moral predčasno sestati na njivo blizu Mednega. Preletel je razdaljo 640 km. Obema velja čestitati.

Leon Mesarič

PIRAN : JESENICE 1:3 (1:17)

Jesenjski nogometaši nadaljujejo z dobrimi igrami v spomladanskem delu prvenstva. V nedeljo, 26. aprila, so v gosteh premagali ekipo Pirana v zelo dobri igri. Jeseničani so bili vsi tekmo boljše, čeprav so domačini igrali zelo grobo, tako da je že v prvem delu sodnik izključil domačega igralca.

Gole sta dosegla Pihler 2 in Mlakar. Nastopili so: Tokić, Okršlar, Omičević, M. Omanović, Ignjatović, N. Omanović, Pihler, Bešić, Mlakar, Lamberger, Zubanović.

DVE ZMAGI PIONIRJEV

Pionirji so uspešno pričeli s tekmovalnim v gorenjskem prvenstvu. V prvem srečanju v Škofji Loki so premagali moštvo Mladega rodu (Lokainvest) z rezultatom 53:39 (27:26), v drugem kolu pa na Jesenicah Kranj 75 z rezultatom 54:53 (22:26).

Posebno napeto je bilo srečanje na Jesenicah, kjer so domači pionirji zmagali v zadnjih sekundah podaljška s prostima metoma Sučurja.

Na obeh tekmah so igrali: Čučur, Čatak, Naumovski, Zahić, Kačar, Jakelj, Balic, Praskalo, Cvetković, Tomakič, Panič, Talič, Stevič.

Ob koncu tedna bodo igrali:

- pionirji: Triglav Kranj: Jesenice,

- kadeti: Jesenice: Lokainvest, nedelja, 9. maja, ob 9. uri;

- kadeti: Jesenice: Radovljica, nedelja, 9. maja, 10.30;

- mladinci: Radovljica: Jesenice.

MB

TEKMOVANJE ZA POKAL MESECA MLADOSTI SE NADALJUJE

V soboto, 24. aprila, so se mladinske ekipe v nadaljevanju tekmovalja za pokal meseca mladosti pomerile v rokometu. Na tekmovalju je sodelovalo 17 ekip, od tega 14 moških in tri ženske.

Tekmovanje je pri mladincih potekalo na izpadanje. V polfinalu so se uvrstile ekipe iz OO ZSMS Centra srednjih šol Jesenice, OO ZSMS košarskega kluba Jesenice, OO ZSMS železarskega izobraževalnega centra in pripadniki JLA iz VP Radovljice. Po odigranih tekmah sta se v finale uvrstili ekipe iz OO ZSMS centra srednjih šol in ekipe iz VP Radovljice. V zelo izenačenem tekmi je zmaga ekipe iz OO ZSMS Centra srednjih šol z rezultatom 13:11.

Tekmovanje pri mladinkah je potekalo po ligaškem sistemu. Zmaga je ekipa OO ZSMS Zirovnica.

Pregled lestvice prvih štirih ekip po končanih tekmovaljih v šahu, namiznem tenisu, odbojki in rokometu.

MLADINCI: 1. Voja pošta Radovljica 71 točk, 2. OO ZSMS ŽIC 62 točk, 3.-4. OO ZSMS CSS 42 točk, 3.-4. OO ZSMS TOZD Transport 42 točk.

MLADINKE: 1. OO ZSMS Zirovnica 50 točk, 2. OO ZSMS OS Tone Čufar 23 točk, 3.-4. OO ZSMS ŽIC 20 točk, 3.-4. OO ZSMS CSS 20 točk.

V.B.

VZDRŽEVALCI V STRELJANJU

V četrtak, 22. aprila, je komisija za šport in rekreacijo organizirala v dvorani strelske družine Triglav Javornik-Koroška Bela tekmovalje z zračno puško. Vsak tekmovalci je imel pet poizkusnih ter 20 strelcev za oceno.

REZULTATI: ŽENSKE: 1. Zvonka Rožič 159 krogov, 2. Tjaša Kalan 88, 3. Lidija Oblak 52.

MOŠKI: 1. Zdravko Grebenšek 157 krogov, 2. Drago Kodrič 155, 3. Ivan Suštaršič 144, 4. Rudi Sapek 133, 5. Toni Koblar 121, 6. Lado Kuraš 118, 7. Franc Ambrožič 108, 8. Anton Novak 103, 9. Zdravko Oder 102, 10. Janko Fon 99.

Vse priznanje zasluži organizacijsko vodstvo strelske družine Triglav in se ji javno zahvaljujemo za pozornost ob tekmovalju.

Vse vzdrževalce vabimo, da se udeležijo strelskega tekmovalja z zračno puško za prvenstvo železarnice, ki bo od 10. do 16. maja v dvorani strelske družine Triglav na Javorniku.

M.L.

VABILO NA OBČNI ZBOR BALINARJEV

Balinarski klub Jesenice vabi vse svoje člane na letni občni zbor, ki bo v soboto, 8. maja, ob 10. uri v klubskem prostoru (I. nadstropje) balinarskega kluba Jesenice.

MB

DRŽAVNI REKORD IN 11 UR LETENJA FRANCA ŠTRUKLJA

Na zadnji dan prvomajskih praznikov so letalci Alpeškega letalskega centra Lesce povzeli slavilo. Pred tednom dni, 26. aprila, je bil luna dneva Ivo Šimenc, ki je dosegel nov državni rekord v disciplini prostega preleta v skupni razdalji 700 km. V ponedeljek, 3. maja, pa je ob izredno neugodnem vremenu s slabo vidljivostjo in nizko oblačnostjo priletel leskim letalcem nov državni rekord Franc Strukelj v disciplini cilj - povratek v razdalji 565 km. Letel je od Lesca do Drvarja v SR BiH in nazaj do Lesca.

Več kot eno tretjino poti je letel na višinah okrog tisoč metrov, kar je v goratem področju izredno nizko za jadralsko letalo. To zahteva od letalca izjemno in neprekinjeno koncentracijo. Nekajkrat pa je bil tudi na kritičnih nizkih višinah 600 metrov, ko je treba resno razmišljati o pristanku.

Pri doletu do Lesca ob vrnitvi Strukelj ni pristal, ampak je nadaljeval let še nad Karavankami do Rateč in nato pristal v Lescah ob 19.36, ko je luna že metala senco po leskem letališču. Celoten let je Strukelj opravil natančno v enajstih urah. Poletel je jutraj ob 8.36. Celoten prelet z izletom do Rateč je bil dolg 630 km, vendar celotna razdalja ne more biti priznana za rekord, ker obratne točke v Ratečah ni mogel dokumentirati s fotografijo zaradi mraka.

To je bil eden najnapornejših preletov z jadralskim letalom pri nas, za kar velja Struklju zares čestitati.

L.M.

ŠPORTNI DAN Z ELEMENTI OBRAMBNE VZGOJE

Vsi učenci osnovne šole Prežihov Voranc smo imeli športni dan v soboto, 24. aprila. Zbrali smo se ob osmi uri za šolo, kjer je bil najprej partizanski miting. Najmlajši povabilci člani ZB NOV, predstavniki krajevne skupnosti Sava in gasilske zveze. Slavnostni govornik je bil predsednik ZB NOV jeseniške občine Jože Ulčar.

Po uvodni slovesnosti smo imeli različne zadolžitve. Sedmi in osmi razredi so imeli orientacijski pohod, na katerem so reševali naloge iz orientacije in topografije, prve pomoči, civilne in narodne zaščite, prometne vzgoje in protipožarne varnosti. Pred poho dom so tekmovali v streljanju z zračno puško. Razdeljeni so bili v ekipe, ki so štele po pet učencev.

Najboljše so bile naslednje ekipe: 7. c - vodja Matjaž GRACNER, 8. b - vodja Janko KALAN, 7. a - vodja Dalibor BRADIC.

Peti in šesti razredi so bili na objavi pri poklicni gasilski in reševalni četi Železarnice, kjer so si ogledali opremljenost gasilskega doma z vso mehanizacijo in pripomočki za gašenje. Pokazali so jim tako na gasiljo vnetljive tekočine.

Učenci nižjih razredov smo odšli na pohode in obiskali spominska obeležja. Četrtri razredi smo se podali v Javorniški rovt, kjer smo se ustavili pri grobu Jožeta Zupana-Ježka. Pri obeležju Ivanke Krnčar sta nas že pričakala Franc Konobelj Slovenko in Jaka Klinar. Pripovedovala sta nam o dogodkih med NOB na tem področju, kjer sta neposredno delovala.

Učenci tretjih razredov smo odšli na Belo polje, kjer nam je pripovedoval o prvem spopadu Cankarjeve čete Maks Klinar. Učencem drugih razredov pa je v spominskem parku na Koroški Beli govoril Ivan Tušar. Učenci prvih razredov so obiskali grobišče padlih partizanov v spominskem parku na Jesenicah, kjer so se srečali z Ivanom Kozarjevo.

Obudili smo spomine na najtežje dni v naši preteklosti. Pripravljali smo se in se še bomo, kot da bo vojna jutri, čeprav želimo, da bi vsi narodi vedno živeli v slogi in miru.

Učenci 3. in 4. razredov novinarskega krožka COŠ Prežihov Voranc

USPEL TURNIR V TENISU

Člani košarskega kluba Jesenice so pod okriljem ZTKO Jesenice, komisije za šport in rekreacijo, organizirali prvi turnir (od desetih) v okviru občinskega rekreacijskega tekmovalja v tenisu.

Na turnirju je nastopilo deset igralcev. Igrali so na izpadanje. Tisti, ki so izpadli, so imeli možnost igrati za uvrstitve od četrtega do osmega mesta, ki se prinašajo točke, pomembne za uvrstitve na zaključni turnir, ki bo pod pokroviteljstvom ZTKO Jesenice. Na tem zadnjem turnirju bodo nastopili štirje igralci, ki bodo uspeli zbrati največ točk.

Prvo mesto je osvojil Boštjan Gaser, ki s je s tem pribral prehodni pokal, pokal v

trajno last in 25 točk, 2. Boris Pesjak 20 točk, 3. Zdravko Kavčič 15 točk, 4. Mirko Klinar 10 točk, 5. Robert Babič 8 točk, 6. Karel Jakšič 6 točk, 7. Cena Štravs 4 točke, 8. Vanjo Pleš 2 točki.

REZULTATI: Jakšič: Gaser 1:6; Štravs: Šimic 6:2; Tokić: Klinar 3:6.

Cetrfinale: Kavčič: Babič 6:1; Gaser: Štravs 6:3; Pleš: Klinar 6:2.

Polfinale: Kavčič: Gaser 0:6, 1:6; Klinar: Pesjak 3:6, 4:6.

Finale: Gaser: Pesjak 6:0, 6:1.

Pokrovitelj turnirja je bil občinski svet zveze sindikatov Jesenice.

Naslednji turnir v počastitev dneva mladosti, bo v soboto, 22. maja, ob 7. uri, Pokrovitelj bo OK ZSMS Jesenice.

MB

TENIS IGRIŠČA V ŠPORTNEM PARKU V PODMEŽAKLJI VABIJO

Letos so spet oživela teniška igrišča v športnem parku v Podmežakli. S prostovoljnimi delom so jih uredili igralci in igralci košarskega kluba Jesenice. Ta klub bo igrišča po dogovoru vzdrževal tri leta.

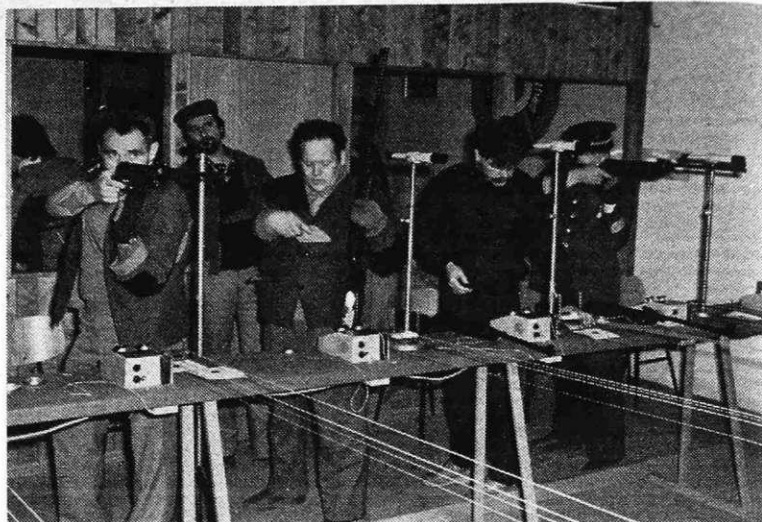
Igrišča so za začetek dobro urejena, saj na njih niso igrali tenisa skoraj dve leti, seveda pa bodo z igranjem postajala vse boljše, dovolj dobra tudi za najbolj zahtevne ljubitelje te zanimive igre.

Cena igranja za eno uro za enega igralca je v primerjavi s cenami na drugih igriščih nizka, tako da bodo igrišča dostopna vsem. Ura igranja za enega stane 50 din, za delavce železarnice Jesenice, ki se bodo imeli tovarniško izkaznico, pa 40 din. Enaka cena velja tudi za osnovne organizacije zveze sindikatov, ki si lahko najamejo igrišča za celo sezono.

Igrišča si lahko rezervirajo tudi posamezniki z vpisom v knjigo, ki jo dobe na teniški igrišči.

Jesenjska športna rekreacijska ponudba je tako bogatejša za tri teniška igrišča. Izkoristimo jih, saj so v naši neposredni bližini.

MB

S športnega četverboja '82 (Foto S. Kokalj)

ŠPORTNI ČETVERBOJ '82

Koordinacijski svet ZSMS Železarnice Jesenice je v soboto, 24. aprila, organiziral četverboj delavcev športnikov železarnice Jesenice, postaje milice Jesenice, Carine - mejne milice Jesenice in vojne poste Radovljica.

Četverboj je bil letos že peti po vrsti in je bil tudi prvič približen časovno datumu, ko je preminil iniciator četverboja Muharem Smajič, po katerem nosi tudi naziv pokal za 'fair play'. Po otvoritvi srečanja so položili vence na njegov grob.

Tekmovanje je potekalo v šahu, malem nogometu, streljanju z zračno puško in kegljanju na asfaltu.

REZULTATI: Mali nogomet: Postaja milice: Carina - mejna milica 3:0; VP Radovljica: Železarna Jesenice 1:4; Carina - MM: Železarna Jesenice 1:2; VP Radovljica: Postaja milice 6:1; VP Radovljica: Carina - MM 3:2; Postaja milice: Železarna Jesenice 4:2.

Vrstni red: 1. VP Radovljica 4 10:7 2. Železarna Jesenice 4 8:6 3. Postaja milice 4 8:8 4. Carina - MM 0 3:8

KEGLJANJE: 1. Carina - MM 844 kegljev, 2. VP Radovljica 755, 3. Železarna Je-

senice 737, 4. Postaja Milice 691 kegljev. STRELJANJE Z ZRAČNO PUŠKO: 1. Železarna Jesenice 704 kroge, 2. Postaja milice 659, 3. Carina - MM 600, 4. VP Radovljica 588 krogov.

SAH: Železarna Jesenice: Carina - MM 6:2; VP Radovljica: Železarna Jesenice 4:4; VP Radovljica: Carina MM 6:2.

VRSTNI RED: 1. VP Radovljica 10 točk, 2. Železarna Jesenice 10 točk, 3. Carina - MM 4 točke.

REZULTATI SKUPNO: 1. VP Radovljica 12 točk, 2. Železarna Jesenice 12 točk, 3. Carina - MM 9 točk, 4. Postaja milice 6 točk.

Zaradi več uvrstitev na prvo mesto je skupni zmagovalac vojna posta Radovljica in je prejela prehodni pokal.

Fair play pokal Muharema Smajića je prejela ekipa Carina - mejna milica Jesenice zaradi zelo športnega obnašanja in velike borbenosti v vseh panogah.

Omeniti je potrebno, da so tekmovalja zelo dobro izpeljali: kegljaški klub Jesenice, šahovsko društvo Jesenice, nogometni klub Jesenice in strelska družina Triglav Javornik-Koroška Bela in se jim koordinacijski svet ZSMS železarnice Jesenice tudi javno zahvaljuje.

Z.

OBVESTILO LJUBITELJEM LOKOSTRELSTVA

Lokostrelska sekcija TVD Partizan Javornik - Koroška Bela obvešča vse člane in ostale interese, da se bodo v maju spet redno začeli lokostrelski treningi v rekreacijskem centru na Kresu.

Letos smo kot posebnost uvedli dodatni dan v tednu za začetnike in ostale simpatizirje tega sorazmerno novega športa na Jesenicah. Ta dan bo vsak četrtek v tednu od 16. do 18. ure, prvič pa se bomo dobili danes, 6. maja, ob 16. uri na strelišču na Kresu. V teh dneh boste dobili podatke o lokostrelski opremi, o tehniki streljanja ter o tekmovalnih sistemih, vsak posameznik pa bo po lastni želji lahko streljal z lažjimi klubskimi loki. Vsi dodatni dnevi za začetnike bodo organizirani samo v mesecu maju, v nadaljevanju se namreč lahko najbolj vztrajni priključijo rednim treningom ostalih članov sekcije. Dodatne informacije dobite pri Karlu Jančiču, int. telefon Železarnice 28-31, ali pa Andreju Smoleju, telefon 82-106.

Za redne treninge stalnih članov lokostrelske sekcije sta določena vsak torek in petek od 15. do 18. ure od 7. maja naprej.

Karel Jančič

PRVENSTVO V TOZD HV BELA V KEGLJANJU NA ASFALTU IN STRELJANJU

V mesecu maju smo imeli v okviru TOZD Hladna valjarna Bela tekmovalja v kegljanju na asfaltu na kegljišču v Podmežakli, ob koncu aprila pa streljanje z zračno puško na strelišču strelske družine Triglav na Javorniku.

Tekmovanje v kegljanju na asfaltu se je udeležilo 20 sodelavcev in štiri sodelavke. Tekmovali smo 3 x 3 lučaje na vsaki stezi.

REZULTATI: MOŠKI: 1. Slavko Kosej 117 kegljev, Omer Čulić 111, Franci Markelj 110 (boljše čiščenje), Miha Jelševar 110, Boris Gričar 109 kegljev itd.

ŽENSKE: 1. Valerija Jelševar 104 kegljev, 2. Silva Dokl 89, 3. Nevenka Rekar

72 in 4. Majda Sušnik 54 kegljev.

Tekmovalja v streljanju z zračno puško se je udeležilo 36 sodelavcev in pet sodelavk. Tekmovali smo po propozicijskih strelskih zvezah - pet poskusnih in 20 strelcev v konkurenci.

REZULTATI: MOŠKI: 1. Janez Arh 140 krogov, 2. Boštjan Burnik 140, 3. Alojz Rabič 134, 4. Vojko Krmelj 130, 5. Jože Štular 129.

ŽENSKE: 1. Silva Dokl 99 krogov, 2. Valerija Jelševar 92, 3. Nevenka Rekar 49, 4. Marija Dornik 45, 5. Milena Pirc 31 krogov.

Valerija Jelševar

8. MAJA DRUGA CIBICANOVA OLIMPIJADA NA JESENICAH

V vzgojno varstvenih organizacijah jeseniške občine si prizadevne vzgojiteljice in varuške prizadevajo svojim varovancem, poleg varnega zavetja in vzgoje v času, ko so njihovi starši na delu, privzgojiti še različne življenjsko koristne navade. Tako najmlajši tekmujejo za cibicanoovo športno značko skozi vse leto. Toda precej je tudi otrok, ki se z vrtem in sovrstniki srečajo šele v mali šoli. Da bi vsi otroci na Jesenicah lahko sodelovali v telesni aktivnosti, je v lanskem letu med vzgojiteljicami zrasla ideja o Cibicanova olimpiadi. Vzgojiteljice so za pomoč zaprosile občinsko zvezo za telesno kulturo, kjer so idejo z velikim navdušenjem sprejeli in jo lani tudi prvič izvedli. Tako je pred velikim številom gledalcev v lanskem letu nastopilo kar 221 malih soljarjev in soljark, ki so na različnih otroških in različnih pripomočkih pokazali svoje spretnosti in veščine. Na koncu pa je bil enkratni pogled na nasmejane otroške glave, ki so iz rok predstavnikov organizatorjev prejemali lične diplome, za večino prva priznanja v njihovem življenju. Posebnost te olimpiade je, da priznanja dobijo vsi sodelujoči in vsi so tudi zmagovalci!

In tako bo tudi letos! V soboto, 8. maja, ob 10. uri se bo pričel na pomožnem nogometnem igrišču v Podmežakli mimohod sodelujočih. Razporejeni bodo po skupni

nah; vsaka skupina bo imela svoj simbol. Sledila bo svečana otvoritev, nato pa bodo dečki in deklice izvedli trinajst vaj. Vsak sodelujoči bo vadih na vseh trinajstih postajah. Otroci bodo vadili na gredi, vozili skiroje, vadili na blazinah, za vaje uporabljali keglje, zoge, plezala, navadne deske, lestve, vrvi, tobogan itd. Skratka, nikomur ne bo dolgčas, ne mladim tekmovalcem, ne starejšim gledalcem.

Ko bo opravil še zadnji cibicanček vseh trinajst nalog, bo sledila svečana podelitev diplom, ki jih prejmejo vsi sodelujoči.

Po svečanem delu se bodo otroci posladkali še s sokom in pecivom in se se nato poslovili.

Organizatorji, ki se na prireditelju vestno pripravljajo, upajo, da bo male tekmovalce pozdravilo tudi sonce, sicer pa niti dež ne more zmotiti otroške zagnanosti, saj bo v primeru slabega vremena cibicane gostila športna hala.

Vabimo vse male soljarje, da se udeležijo druge cibicanova olimpiade, njihove starše in ostale občane pa vabimo, da si olimpiado ogledajo. Naj opozorimo ob tej priložnosti vse starše malih soljarjev, da bodo tovaršice svoje varovance pričakovale v soboto, 8. maja, od 9. ure dalje za stavbo športnega društva (pred ledarno).

Br

IZLET K SV. PETRU IN NA TRIM STEZO

V soboto, 24. aprila, smo se mladi planinci zbrali na medkrajevni avtobusni postaji na Javorniku, drugi pa na Koroški Beli in pričakali avtobus, ki nas je odpeljal v Begunje. Naše tovaršice so imele